

UNGDOMMENS PRÆSTATIONSKULTUR

Et kvalitativt studie om samtidens pres,
forventninger og præstationskultur på
Instagram



Speciale i Kandidatuddannelsen i
Socialt Arbejde, Aalborg Universitet -
CPH | Vejleder: Søren R. Juul | Dato:
01.06.2023 | Anslag: 215.605

**Simone Stirø Østergaard, Charlotte Hemann Fisker & Josefine
Jægergaard**

Titelblad



**AALBORG
UNIVERSITY**

4. semester, Speciale

Kandidat i Socialt Arbejde

Aalborg Universitet, København

Titel:

Ungdommens præstationskultur – et kvalitativt studie om samtidens pres, forventninger og præstationskultur på Instagram.

Vejleder: Søren Rudbæk Juul

Afleveringsdato: 01.06.2023

Udarbejdet af:

Simone Stirø Østergaard – Studienr.: 20210946

Charlotte Hemann Fisker – Studienr.: 20210668

Josefine Jægergaard – Studienr.: 20184396

TAK

Vi vil gerne benytte lejligheden til at takke de personer, som på forskellig vis har gjort det muligt for os, at skrive dette speciale. En stor tak til vores modige og åbne informanter, for at give os et indblik i jeres verden og dermed bidrage med uvurderlig viden til dette speciale.

Dernæst vil vi gerne takke vores vejleder Søren Juul, for god, konstruktiv og værdifuld vejledning gennem hele processen.

Slutteligt vil vi takke vores kærester, mænd, børn og familier for at støtte os, motivere og holde os ud hele vejen igennem.

1. Abstract

The purpose of this paper is to examine how young people experience the contemporary pressure, expectations, and performance culture on social media, and additionally, what influence can these have on young people's well-being. Furthermore, the study will examine whether there are gender related differences between the sexes. To examine and answer this thesis, we have used the qualitative method and the visual ethnography. We have thereby conducted eight semi structured interviews with young adults in the age gap 20-25 years old. We have had four interviews with females and four interviews with male informants. The criteria for the informants were that they had to be users of Instagram. Seven out of eighth interviews have been held as online video interviews, while one has been held physically. The semi-structured interviews have been developed based on existing literature, theoretical perspectives, and our own preconceptions. The visual method has been used in the form that the informants have selected three images from their Instagram feed, which we were to talk about in the interview situation. The papers empirical data from the qualitative interviews and from the visual ethnography have been analyzed in the context of theories such as segments from Pierre Bourdieu's practice theory and elements from his social inequality perspective, as well as Andres Reckwitzs singularizations theory, Alain Ehrenbergs theory about the exhausted self and Axel Honneths recognition theory. Other theories have been included in the analysis. For the theory of science, the thesis has used the philosophical hermeneutic approach. In this project, the philosophical hermeneutics will be expressed in the way in which we approach the subject and the problem. As individuals, we have experiences, knowledge and prejudices about the subject which influence how we view the issue. We cannot put ourselves and our prejudices out of play but include them in the investigation.

The thesis had five overall topics that were asked about in the interviews: social media, the self-selected pictures, achievement-oriented society, well-being and mental health and gender. The analysis begins with a presentation and review of the informants' selected images, which are used as part of the visual method in the thesis' qualitative study. The analysis is structured in four sections, where the first being 'a reflected image of the perfect life', the second being 'the (un)conscious search for recognition', the third being 'youth communities' and fourth being a perspective on age and sex.

Based on the empirical evidence, it is made clear that all eight informants experience that there exists a form of performance culture on Instagram. It is expressed how all informants experience that the culture of performance and the pressure on Instagram partly originates from society, while at the same time they are aware that they themselves reproduce this culture. It appears in the empirical evidence that both gender and age play an essential role in the way in which the informants experience the contemporary pressure, expectations, and performance culture on Instagram. It also emerges in the empirical work on how all informants articulate an age-related meaning, where they say that Instagram influenced them more when they were younger.

Indholdsfortegnelse

2. INDLEDNING	5
3. PROBLEMFELT	7
3.1 PRÆSTATIONSKULTUR OG DIGITALE MEDIER	7
3.2 DET DIGITALE SAMFUND	8
3.3 UNGES FÆLLESSKABER	10
3.4 TRIVSEL BLANDT BØRN OG UNGE	11
3.4.1 Kønsforskelle blandt unge	12
3.5 SAMMENFATNING	14
4. PROBLEMFORMLERING	15
4.1 AFGRÆNSNING OG BEGREBSAFKLARING	16
6. EKSISTERENDE FORSKNING OG LITTERATUR	18
6.1 SAMMENFATNING AF EKSISTERENDE FORSKNING OG LITTERATUR	21
7. VIDENSKABSTEORETISK AFSÆT	22
7.1 DEN HERMENEUTISKE CIRKEL	22
8. TEORETISK RAMME	25
9. METODISK TILGANG	30
9.1 CASESTUDIE SOM FORSKNINGSDESIGN	30
9.2 KVALITATIV METODE	31
9.2.1 Visuel etnografi	31
9.2.2 Det semistrukturerede forskningsinterview	33
9.2.3 Valg af informanter og rekruttering	34
9.2.4 Transskribering	36
9.3 ETIK, SAMTYKKE OG ANONYMISERING	37
10. ANALYSESTRATEGI	38
11.1 PRÆSENTATION AF INFORMANTERNES UDVALGTE BILLEDER	41
11.2 ET SPEJLBILLEDE AF DET PERFEKTE LIV	43
11.2.1 Frygten for at gå i glemmebogen	51
11.2.2 Opsamling	55

11.3 DEN (U)BEVIDSTE SØGEN EFTER ANERKENDELSE	56
11.3.1 Det perfekte billede er altid det mest rigtige	63
11.3.2 Opsamling	69
11.4 DE UNGES FÆLLESSKABER	69
11.4.1 Når man ikke er inviteret	77
11.4.2 Opsamling	82
11.5 DE BÆRENDE ELEMENTER	82
11.5.1 Den aldersmæssige erfaringsproces	83
11.5.2 ‘Drenge’ og ‘pige’ billeder	86
11.5.3 ‘Rejsebilleder’	91
11.5.4 Opsamling	92
12. KONKLUSION	93
13. PERSPEKTIVERING	96
LITTERATURLISTE	98



2. Indledning

Nogle vil sige at nutidens unge trænes til at skulle præstere, hvorfor sociolog Anders Petersen kalder de unge for ‘præstationsindivider’ (Petersen, 2016). Til dette definerer han præstationsindivider som individer, der konstant er parat til at udvikle sig, være omstillingsparate og fleksible, samt have evnen til at jonglere flere bolde i luften på én gang (Petersen, 2016: 83, 126, 133). Flere forskere mener at det stærke krav om konstant udvikling og omstillingsparathed, som er opstået side om side med præstationssamfundet, er medvirkende til den stigende mistrivsel blandt unge (Katznelson et al, 2019:228). Hvor Anders Petersen taler om fremkomsten af et præstationssamfund, taler den danske politolog Ove Kaj Pedersen om opkomsten af en konkurrencestat (Pedersen, 2011:169). To forskellige begreber, men med en fælles forståelse for, at samfundsudviklingen har medført at dét at skulle præstere, bliver en samfundsmæssig forventning. Gennem sine præstationer kan individet opnå en samfundsmæssig anerkendelse, samtidig med at det, der anses som ‘den gode’ præstation, hele tiden udvikler sig.

Teknologiens udvikling har medført en digitalisering af vores livsområder, hvor de sociale medier er blevet en naturlig del af hverdagslivet. Det er blot nogle få årtier siden cigaretrøg farvede gardinerne gule i lærerværelset og i sportshaller. I dag fyldes klasselokalet med digitale værktøjer, hvor hver elev får udleveret deres egen iPad eller computer, hvor internettet er tilgængeligt dag og nat. I dag er vi bekendt med at rygning er usundt. Spørgsmålet bliver så om det først er om 20 år vi indser at de digitale teknologier muligvis kan være skadelige? Læge Imran Rashid fortæller hvordan vi om 20 år vil kigge tilbage på den digitale teknologi præcis

på samme måde, som vi kigger tilbage på tobak. Han pointerer at den digitale teknologi kan være lige så skadelig, som tobak er for lungerne (Madsen, 2023). Rashid har skrevet bogen *'SLUK – Kunsten at overleve i en digital verden'*. Rashid beskriver hvordan vores hjerner har vænnet sig til at søge distraktion konstant, og opdraget en generation til at kræve undervisning hele tiden. Hvornår har du sidst siddet i et tog uden ubevidst at hive telefonen frem fra tasken? Set fjernsyn uden at komme til at tjekke Facebook? Været på legepladsen med dit barn uden at fange dig selv i at skæve til din arbejdsmail? Dette er et spørgsmål Rashid stiller, hvor han også nævner at digitale medier er en af de største trusler mod vores sundhed generelt. Rashid siger at den digitale teknologi er vor tids tobak. I sin bog henviser han til undersøgelser, der viser, at et højt forbrug af digitale medier kan medføre dårligere søvn, mere ensomhed, dårligere empati og ringere sociale evner. Rashid italesætter hvordan børn mangler træning i mimik, ansigtsudtryk og socialt samspil, hvorimod de i højere grad tænker over hvad andre mennesker synes om dem i form af likes, kommentarer og diverse hjerter.

Sociologen Hartmut Rosa beskriver moderniteten således: *'moderniteten er som at løbe op ad en nedadkørende rulletrappe'*, hvor han kalder samfundet for et rulletrappesamfund. Vi skal hele tiden løbe hurtigere, samtidig med at individet har en konstant fornemmelse af at løbe op ad rulletrapper, der samtidig kører den modsatte vej (Kaarsholm, 2022).

Denne undersøgelse er en empirisk undersøgelse af unges oplevelser af samtidens pres, forventninger og præstationskultur på de sociale medier, hvor vi vil forsøge at belyse om der eksisterer nogle kønsmæssige forskelle mellem kønnene, og hvilken indflydelse deres oplevelser kan have på deres trivsel. Konkret vil undersøgelsen fokusere på det sociale medie, Instagram.



3. Problemfelt

3.1 Præstationskultur og digitale medier

At præstere er en naturlig del af det at være menneske. Ordet 'præstere' stammer fra det latinske ord 'praestare' som betyder 'yde' (Den Danske Ordbog, u.d.). De fleste mennesker yder i løbet af en dag helt ned til små gøremål og opgaver. Dermed har ordet 'præstation' i sig selv ikke en negativ denotation, hvorimod de fremstormende betegnelser 'præstationskultur' og 'præstationssamfund', kan frembringe negative associationer hos mange. Dette skyldes blandt andet, at der den seneste tid har været tiltagende fokus på den psykiske mistrivsel i vores samfund, herunder specielt den øgede dårlige mentale sundhed blandt børn og unge, som i nogle undersøgelser kædes sammen med de stigende præstationskrav og forventninger der dominerer i børne- og ungdomslivet (Thastum & Svendsen, 2022).

Center For Ungdomsforskning (CeFu) præsenterer forskningsresultater der indikerer at længerevarende pres fra præstationskrav og -forventninger, kan udmunde i mistrivsel hos børn og unge (Katznelson, Pless & Görlich, 2022: 79). Præstationskulturen er opstået på baggrund af en række samfundsmæssige forandringsprocesser, som blandt andet er kendetegnet ved en øget individualisering i vores samfund. Samtidig er præstationskulturens krav og forventninger ikke længere kun forbeholdt uddannelsessystemet, men eksisterer i alle ungdomslivets arenaer. Individualiseringen i vores samfund har betydet en tendentiell frihed for det enkelte menneske. Med denne personlige frihed er der fulgt et stort selvansvar, hvor det enkelte individ er ansvarlig for egne succeser og fiaskoer. Dermed er der et øget fokus på den enkeltes præstationer både fra omverdenen men også fra individet selv, da man kun er noget i kraft af sine præstationer (Katznelson et al., 2022: 109-112).

Hartmut Rosa, tysk sociolog og politolog, kalder vores samfund for et højhastighedssamfund, hvor acceleration og fremmedgørelse præger vores sociale livsmønstre. Samfundets forandringstempo skaber et roterende hamsterhjul, som ifølge Rosa bidrager til at: *”man er nødt til at danse hurtigere og hurtigere, bare for at blive stående, hvor man er”* eller *”løbe i fuld fart for at kunne blive, hvor man er”* (Rosa, 2014: 35). Dette afspejler den konkurrence- og præstationskultur, der er fremherskende i vores samfund, hvilket for nogle unge kan virke som et enormt pres samt skabe en frygt for ikke at kunne følge med og leve op til de krav og forventninger der stilles.

Samtidig peger flere undersøgelser på, at børn og unge oplever nogle snævre samfundsskabte rammer for fællesskabet, hvor mange kæmper for at passe ind. Ifølge undersøgelserne kan dette have indvirkning på unges mentale helbred og trivsel, hvilket kan udmønte sig i blandt andet stress, ensomhed, lav livstilfredshed og generel psykisk mistrivsel (Juul & Østergaard 2016; Thastum & Svendsen 2022). Digitale medier, herunder sociale medier, har tilføjet endnu en dimension til præstationskulturen i ungdomslivet, da disse indgår i både skole- og arbejdsliv, men også i unges fritid, hvor de unge bruger særligt sociale medier til blandt andet kommunikation, sociale relationer og underholdning (Fynbo, Rayce, Hoffmann, Thøstesen, Linander, Dam & Tønnesen, 2022: 9). Tal fra Danmarks Statistik viser således, at over 95% af danske unge dagligt benytter sig af digitale og sociale medier. De digitale medier er dermed en stor og ufravigelig del af ungdomslivet i dag, hvormed det synes relevant at undersøge hvordan unge oplever præstationskrav og forventninger på sociale medier samt hvorvidt det påvirker deres trivsel.

3.2 Det digitale samfund

Børn og unge vokser i dag op i en verden hvor teknologiske og strukturelle forandringer præger vores samfund, hvilket har medført en medialisering, som er et grundvilkår for vores børn og unge (Johansen & Larsen, 2019: 24). Denne medieudviklingsproces der er sket i vores samfund over de seneste årtier, karakteriseres ved at være en integreret del af vores kultur og samfund og dermed også en uomgængelig faktor i unges liv og dagligdag, hvilket kun er tiltaget ved udbredelsen af mobile teknologier såsom smartphones og tablets. Ungdomslivet består dermed af et digitalt samfund som kendetegnes ved at være rammesættende for unges interaktioner og fællesskaber (Johansen & Larsen, 2019: 24). Dette blev endnu mere fremtrædende og relevant, da den daværende COVID 19-pandemi havde sin start, som medførte store nedlukninger, hvor de digitale platforme i endnu højere grad blev en central del af børn og unges hverdag, da

skoleundervisning pludselig foregik online. Det stillede helt nye krav til børn og unge, når også deres daglige mængde af fysisk socialt samvær og interaktion ændres til online aktiviteter. Dette har også haft indvirkning på de unges fællesskaber og hvordan sociale medier er blevet en større del af deres hverdag.

Den dybe medialisering¹ betyder, at alle samfundets domæner er påvirket af en form for digitalt kommunikationsmedie, hvilket gør det svært for unge at fravælge og afstå fra brugen af digitale og sociale medier. Det er imidlertid interessant at se nærmere på, hvorvidt det digitale samfund og muligheden for konstant at være online og tilgængelig via sociale medier, har indvirkning på unges trivsel, herunder hvorvidt præstasjonskulturen er dominerende på de sociale medier. Såfremt dette er tilfældet, hvilke implikationer kan ses hos ungdomsgruppen når man taler om trivsel og digitale medier?

Børns Vilkår har i en ny undersøgelse fra oktober 2022 omkring børns digitale fællesskaber, belyst emnet ved hjælp af kvantitative data i form af spørgeskemaundersøgelser blandt 5. og 8. klasser samt kvalitative gruppeinterviews med elever fra samme klassetrin. Undersøgelsen viser blandt andet at børn og unge får adgang til digitale medier tidligere end førhen samt at mange af eleverne i 5. klasse har profiler på flere forskellige sociale medier, selvom deres alder er lavere end mediernes aldersgrænser (Køningsfeldt, Kristensen, Svendsen, Schul, Borgselius, & Treldal, 2022: 11, 13). Undersøgelsen viser samtidig, at børn og unge har mange fællesskaber online. Pigerne bruger oftere sociale medier til at kommunikere med venner og veninder, hvorimod drengene mere bruger gaming som kommunikationsmedie med deres venner (Køningsfeldt et al., 2022: 26). Analysen tegner et billede af, at de børn og unge som har deres bedste venner online, i højere grad mistrives end de børn og unge som har deres bedste venner i fx skole og fritidsaktiviteter eller bedste venner både online og fysisk. Undersøgelsen kan dog ikke sige noget om kausaliteten i forhold til sammenhængen mellem mistrivsel og hvorvidt man har sine venner online eller fysisk (Køningsfeldt et al., 2022: 32). Dette er gældende for flere undersøgelser på området, og det vækker selvsagt en faglig nysgerrighed på hvorvidt unges brug af sociale medier kan påvirke deres trivsel.

De sociale medier som mange børn og unge benytter sig af, er hhv. Youtube, Facebook, TikTok, Instagram og Snapchat (Køningsfeldt et al., 2022: 12f). Fælles for disse sociale medier er måden hvorpå de er konstrueret til at man iscenesætter sig selv og sammenligner sig med

¹ 'Medialisering' bruges om den længerevarende og ikke-lineær medieudviklingsproces som er med til at forandre vores institutioner og interaktionsformer. En dybere medialisering vil sige, at alle samfundets domæner på den ene eller anden måde er relateret til digitale kommunikationsmedier (Johansen & Larsen, 2019, 24).

andre (Pedersen, Svendsen & Stribæk, 2020: 47). Den tyske sociolog Andreas Reckwitz har med sit begreb, singularitet, argumenteret for at det senmoderne samfund er blevet et samfund af singulariteter, hvor det særegne trumfer alt og hvor det enestående belønnes, mens det almindelige og standardiserede nærmest virker kedeligt (Reckwitz, 2020:142). Reckwitz udforsker den singulariseringsproces der i begyndelsen af 00'erne foregår inden for økonomien, i arbejdsverdenen, i den digitale teknologi, på livsstilsområdet og i det politiske liv. Dermed er selvrealiseringskulturen ikke kun noget der er forbeholdt sociale medier, men ifølge Reckwitz noget der foregår i hele samfundet.

Dette fremkommer ligeledes af forsker og lektor Malene Charlotte Larsen, som forsker i unges brug af sociale medier, hvor hun fremlægger hvordan brugen af sociale medier i høj grad er forbundet med selvscenesættelse og det at danne sin identitet (Larsen, 2013:157). Hun taler om en dynamisk identitetsforståelse, hvor man konstant opdaterer, nuancerer og formidler, hvem man er, gennem hvad man gør, hvad man ser, og hvad man taler med andre om (Klastrup, 2016:63). Tidligere formand for DSU² i Nordsjælland, Emma Bønnelykke, udtrykker ligeledes en bekymring for selvscenesættelse på de sociale medier, hvor der konstrueres flygtige identiteter, der kan være faretruende for individets fundamentale identitetskabelse (Bønnelykke, 2017).

3.3 Unges fællesskaber

Samtidens unge er ofte en del af mange fællesskaber. Mange unge oplever ligefrem, at der eksisterer en norm i vores samfund omkring at man skal være social med tilknytning til mange fællesskaber (Bruselius-Jensen & Sørensen, 2017: 62). CeFU har udført en undersøgelse omhandlende unges fællesskaber, som belyser de fællesskaber som er en del af ungdomslivet i dag, eksempelvis skolen, fritidsaktiviteter, arbejde, venner, familie mm. Dette er velkendte samfundsinstitutioner som igennem tiden har spillet en vigtig rolle for unges fællesskaber. Der er imidlertid kommet nye fællesskaber ind i ungdomslivet det seneste årti, hvor digitale medier er meget centrale. Det moderne samfunds individualiseringskultur og fokus på selvrealisering kan godt afføde spørgsmålet om, hvorvidt de unges fællesskaber er under pres og om præstationskulturen har en negativ indflydelse på de unges fællesskabsorientering.

Som tidligere nævnt er de fleste danske unge brugere af sociale medier og den dybe medialisering betyder også at de fleste unge, qua deres skole og/eller arbejde, påkræves at være aktive på sociale medier. CeFU's undersøgelse tegner et billede af, at de digitale medier er så

² DSU: Danmarks Socialdemokratiske Ungdom

stor en del af de unges liv og fællesskab, at det for de fleste er en selvfølge at være tilknyttet samt benytte de digitale medier til eksempelvis kommunikation med sin omgangskreds (Bruselius-Jensen & Sørensen, 2017: 60f). I undersøgelsen fremgår det ligeledes, at unge bruger sociale medier til at holde deres fællesskaber fra andre arenaer ved lige, ved eksempelvis at organisere og opretholde engagement i de fællesskaber som findes uden for de digitale medier. Bekymringen for at fællesskaber på sociale medier er overfladiske og uforpligtende, påviser CeFU's undersøgelse ikke. Den konkluderer, at unge ofte kommunikerer med venner og bekendte som de kender 'i virkeligheden' og opfatter sociale medier som en vigtig del af at opretholde og vedligeholde deres relationer til venner og familie (Bruselius-Jensen & Sørensen, 2017: 60f).

Den tidligere nævnte rapport udgivet af Børns Vilkår i 2022 konkluderer som bekendt, at børn og unge benytter sociale medier og gaming til at have kontakt med deres venner. Særligt de sociale medier er udbredt blandt pigerne, hvor syv ud af ti piger i 8. klasse angiver at være på sociale medier for at have kontakt med deres venner (Königsfeldt et al., 2022: 6). Undersøgelsens resultater viser dog også, at det er et udbredt fænomen, at hele eller dele af klassen kommunikerer i grupper på sociale medier, hvor der deles informationer om lektier, aftales sociale arrangementer og deles sjove videoer. Dermed fremgår det af undersøgelsen, at store dele af det sociale fællesskab udspiller sig på sociale medier, hvilket betyder at hvis man ikke er en del af det online fællesskab, vil det med stor sandsynlighed påvirke de fysiske fællesskaber i eksempelvis skolen, med eventuel mistriivsel som konsekvens (Königsfeldt et al., 2022: 6).

3.4 Trivsel blandt børn og unge

Langt de fleste børn og unge i Danmark trives og lever et godt børne- og ungdomsliv. Dog viser flere undersøgelser og statistikker at mistriivlsen blandt børn og unge i Danmark er steget over de seneste årtier. Børns Vilkår og CeFU er nogle af de foreninger og organisationer, der forsker på området samt publicerer forskningsresultater, som giver et indblik i problematikken omkring mistriivsel blandt børn og unge. CeFU har et igangværende forskningsprojekt ved navn 'Ny udsathed', hvor der foreløbigt er publiceret to bøger omkring mistriivsel blandt unge. CeFU argumentere for, at mistriivsel blandt unge i dag kan inddeles i det de kalder 'ny udsathed' og 'klassisk udsathed', hvilket har betydning for måden hvorpå man identificerer mistriivsel blandt unge samt hvordan man fagligt kan forebygge og støtte de unge i deres udfordringer. Den klassiske udsathed bruges om unge der har været uden for uddannelsessystemet og

arbejdsmarkedet i minimum to år i træk samt unge som har komplekse udfordringer som fx misbrug, diagnoser og kriminalitet. Begrebet 'ny udsathed' dækker over unge, hvor især psykisk mistrivsel er kendetegnende. Denne gruppe af unge befinder sig ofte i en gråzone, hvor det ikke er alle dele af deres liv, der er påvirket af udsathed. Den nye udsathed skal forstås som en mere udefinerbar udsathed, hvor den unge kan være i en ustabil periode eller have afgrænsede udfordringer. Unge der rammes af ny udsathed, har øget risiko for at glide over i den mere hårde og klassiske udsathed som kan have store konsekvenser for den enkelte og for samfundet (Görlich, Pless, Katznelson & Graversen, 2019: 24f). Udsathed og mistrivsel blandt unge er dog ikke et nyt fænomen, men fremstår endnu mere relevant, da den fortsat er stigende, og hvor flere aldersgrupper bliver præget af psykisk mistrivsel (VIVE, u.d.). Det er interessant at undersøge, hvorvidt de unge oplever at mistrives på de sociale medier, herunder hvordan de unge selv oplever deres færden online.

3.4.1 Kønsforskelle blandt unge

Ifølge flere undersøgelser om udsathed og mistrivsel blandt børn og unge, er der en større udbredelse af mistrivsel blandt piger end drenge. Børns Vilkår udkom i september 2022 med en analyse, som ved hjælp af interviews med flere end 100 børn og unge fra 5. og 8. klassetrin, analyserer mistrivsel blandt børn og unge i Danmark (Thastum & Svendsen, 2022: 2). Undersøgelsen ved navn 'Børn og unge kæmper for at passe ind' viser, at 30 procent af pigerne og 13 procent af drenge i 8. klasse oplever en lav livstilfredshed (Thastum & Svendsen, 2022: 2). Undersøgelsen viser også, at børn og unge oplever, at de skal kæmpe for at passe ind i fællesskabets snævre rammer, hvilket omhandler både skolepræstationer, personlighed, udseende og fritidsaktiviteter. Det kommer i undersøgelsens interviews frem, at børn og unge oplever, at der eksisterer forskellige normer og forventninger inden for kønnene, hvilket påvirker hvordan mistrivsel kommer til udtryk. For pigerne fylder normerne omkring udseende mest, og flere piger beskriver, at de oplever deres udseende som vigtigere end deres personlighed. Normen omkring at vise følelser og fx at græde fylder i større udstrækning blandt pigerne. For drengene fylder normerne omkring at være seje, og at de ikke må vise følelser og græde (Thastum & Svendsen, 2022: 3). Dermed er der en opfattelse af, at drenge bliver vurderet på deres personlighed, hvorimod piger i større omfang bliver bedømt på deres udseende. Det bliver derfor interessant at undersøge hvordan henholdsvis drenge og piger færdes på sociale medier, og dermed oplever forskellige præstationskrav. Skyldes denne forskel medierne i sig selv, eller eksisterer der nogle kønsforskelle i samfundet, som påvirker deres færden på sociale medier?

Børns Vilkår stiller i deres rapport spørgsmålstegn ved, om disse forskellige normer blandt kønnene kan have indflydelse på de undersøgelser og data, der genereres inden for emnet. Måden hvorpå undersøgelserne tilrettelægges, kan have indflydelse på kønnenes forskellige svar. Mange undersøgelser om trivsel er tilrettelagt på en sådan måde, at barnet eller den unge skal forholde sig til egne følelser, hvilket kan påvirke drenges svar, da normen for drenge er ikke at vise følelser. Inden for emnet mistrivsel er der andre resultater der tyder på at mistrivslen er lige så stor blandt drenge, eksempelvis er der flere drenge end piger som diagnosticeres med en psykisk sygdom og flere unge mænd end unge kvinder begår selvmord (Thastum & Svendsen, 2022: 12).

Disse kønsbestemte normer vil indgå i specialets undersøgelse i forhold til at søge at belyse hvorvidt der er nogle kønsmæssige forskelle blandt kønnene i relation til de unges oplevelser af præstationskulturen på de sociale medier, herunder hvorvidt det påvirker kønnene forskelligt at være en del af ungdomslivets digitale samfund. Det anses ikke kun relevant, hvordan den enkelte unge oplever krav og forventninger til sig selv og sit eget køn, men lige så interessant at undersøge hvilke forestillinger og opfattelser den enkelte har omkring krav og forventninger til det modsatte køn. Formålet hermed vil være at skabe en forståelse af, hvorvidt de kønnede normer er eksisterende samt hvorledes de bidrager til præstationskulturen på de sociale medier.

Denne forskningsmæssige interesse udspringer blandt andet af en undersøgelse foretaget af Børns Vilkår fra 2020 kaldet 'Krop, køn og digital adfærd', hvor det beskrives, hvordan de kønnede normer påvirker drenge og pigers adfærd forskelligt på de sociale medier. Undersøgelsen viser, at 38 procent af pigerne i 9. klasse ofte redigerer billeder, inden de lægger dem på sociale medier. Det samme gælder for 14 procent blandt drengene (Pedersen, Svendsen & Stribæk 2020: 24-25). I undersøgelsens interviews kommer det også frem at de unge selv er bevidste om forskellen blandt piger og drenge på de sociale medier. Normen om at drenge skal være ligeglade er også fremherskende på de sociale medier og det gør at drenge bevidst er 'ligeglade' med deres udseende og af den grund ikke redigerer deres billeder, for ikke at fremstå som 'pigede'. Pigerne indikerer at have samme opfattelse af, at drenge ikke må virke for optagede af deres udseende og derfor ikke må redigere deres billeder på de sociale medier (Pedersen et al., 2020: 25f). Samtidig er normen om perfektion blandt piger udpræget i forhold til at fremstå perfekt på de sociale medier og dermed benytter piger sig oftere af fx redigering af billeder (Pedersen et al., 2020: 25f). Vi finder det interessant som led i vores undersøgelse

at kigge nærmere på hvorvidt der ses en kønsmæssig forskel i måden hvorpå de unge bruger Instagram samt om dette kan tilskrives nogle samfundsbestemte kønsnormer.

3.5 Sammenfatning

Specialets faglige interesse stammer blandt andet fra den offentlige debat, men også fra egne erfaringer og oplevelser, som brugere af sociale medier. Vi mærker alle sammen i større eller mindre grad hvordan præstationskulturen påvirker vores liv. Samtidig bliver digitale medier en større del af vores hverdag og dermed noget vi er nødt til at forholde os til.

I ovenstående problemfelt er der anvendt forskellige undersøgelser og forskning som empirisk fundament for tilegnelse af viden inden for emnet samt grundlag for specialets videre forskningsarbejde og analyse. Dog ses særligt i rapporter og undersøgelser udført af Børns Vilkår, at det er børn og unge under 18 år som danner grundlag for forskningens datasamling. Specialets fokus er på unge mellem 18-25 år, hvilket er fastsat på baggrund af en faglig interesse for hvorvidt denne gruppe (også) påvirkes af samtiden pres, krav og forventninger på de sociale medier og om de unge oplever at det har indflydelse på deres trivsel.

Den stigende mistrivsel blandt børn og unge, præstationskulturens fremherskelse samt det øgede forbrug af digitale og sociale medier gør os nysgerrige på, om der her kan være en sammenhæng. Vi er derfor interesseret i at finde ud af hvordan unge selv oplever præstationskulturen på sociale medier og om dette, ifølge dem selv, har indvirkning på deres trivsel. Vi finder det samtidig relevant at kigge nærmere på eventuelle kønsforskelle i måden hvorpå de unge oplever deres færden på sociale medier og samfundets præstationskrav, da det i eksisterende forskning og undersøgelser fremkommer at piger mistrives mere end drenge. Med afsæt i ovenstående problemfelt vil specialets videre udformning tage udgangspunkt i følgende problemformulering:



4. Problemformulering

Hvordan oplever de unge samtidens pres, forventninger og præstationskultur på sociale medier, og hvilken indflydelse kan disse have på unges trivsel, herunder kønsmæssige forskelle?

Forskningsspørgsmålene nedenfor vil fungere som rettesnor gennem analysen og vil dermed hjælpe med at besvare problemformuleringen:

1. Hvordan kommer præstationskulturen til udtryk på Instagram og hvordan håndterer de unge dette pres?
2. Hvordan bruger de unge Instagram og hvilken betydning har dette for de unges fællesskaber og trivsel?
3. Hvilke kønnede normer oplever de unge på Instagram og hvilke implikationer kan det have på de unges færden på Instagram?

4.1 Afgrænsning og begrebsafklaring

Sociale medier - Instagram

Specialets undersøgelse tager udgangspunkt i det sociale medie Instagram. Instagram er et socialt medie som har eksisteret siden 2010. Det kendetegnes ved at være en fotodelingsapp som består af et feed med billeder, reels og stories. Reels er små korte videoer man kan uploade, hvor stories er billeder eller videoer der bliver slettet efter 24-timer. Instagram havde i 2020 omkring 845 millioner brugere på verdensplan og i Danmark bruger ca. 40 procent af befolkningen Instagram, hvilket gør Instagram til danskernes tredje mest anvendte sociale medie. En undersøgelse viser, at det typisk er unge mellem 13-29 år, der anvender Instagram (Stock, 2021).

Instagrams hovedfokus på billeder gør det muligt for brugeren at udvælge de billeder, som de ønsker at fremvise. Appens muligheder for at anvende filter og redigering af billeder og video er, ifølge kritikere, med til at gøre Instagram til et udstillingsvindue af 'det perfekte liv' (Stock, 2021). Instagram er de senere år også gået hen og blevet en platform for marketing af virksomheder og deres produkter. Her spiller 'influencere'³ en central rolle. De fremstår som 'reklamesøjler' for virksomhederne og anbefaler deres produkter mod betaling, hvilket for mange influencere er yderst rentabelt.

Ifølge en britisk undersøgelse foretaget af de to organisationer *The Royal Society For Public Health* og *the Young Health Movement* i 2017, er Instagram det mest skadelige sociale medie for unges helbred (RSPH, 2017). Undersøgelsen bygger på kvantitative data i form af en spørgeskemaundersøgelse udført blandt 1.479 britiske unge mellem 14-24 år. I undersøgelsen er de unge spurgt ind til brugen af fem sociale medier; Facebook, Youtube, Instagram, Snapchat og Twitter, herunder hvordan de forskellige medier påvirker deres sundhed, både positivt og negativt. Disse konklusioner er fremkommet på baggrund af 14 spørgsmål omkring sundhed og velvære, hvor Instagram rangeres lavt på parametre såsom søvn, body image, angst, depression, FOMO og mobning, hvorfor der ses elementer af mistrivsel (RSPH, 2017).

³ En influencer er en mere eller mindre kendt person, som bruger sit netværk af følgere på sociale medier, eksempelvis Instagram, til at sprede eller udbrede bestemte budskaber, produkter eller brands. Gennem billeder, videoer og supplerende tekster laves materialet mod betaling fra virksomheden bag produkter eller brands (Red Barnet, u.d.).

På baggrund af ovenstående undersøgelse som indikerer at Instagram er det mest skadelige sociale medie samt Instagrams hovedfokus på visuel fremstilling i form af billeder og videoklip, herunder talrige muligheder for redigering af billeder/videoer samt brug af filtre, er det Instagram som socialt medie der er hovedfokus i specialet. Set i lyset af den stigende psykiske mistrivsel blandt unge og hvorvidt sociale medier har indflydelse på dette, findes det relevant at vælge netop Instagram som socialt medie, da det er et af de mest benyttede sociale medier blandt unge, hvor kulturen indbyder til selvfremstilling via billeder og korte videoer på Instagram.



6. Eksisterende forskning og litteratur

Nedenstående kapitel vil indeholde en gennemgang af eksisterende forskning og litteratur inden for specialets emneområde, som anses relevant at nævne i forlængelse af specialets fokus. Dele af den eksisterende forskning og litteratur, som præsenteres i dette afsnit, vil inddrages i analysen, hvor det findes relevant.

Resultater fra forskellige rapporter og undersøgelser viser, at unges forbrug af medier korrelerer negativt ift. deres livskvalitet og generelle helbred (VIVE 2020; Kardefelt-Winther 2017; Selfhout et al 2009). En rapport fra VIVE, beskriver hvordan der parallelt med den teknologiske udvikling er observeret en stigende andel af unge, der rapporterer om symptomer på psykisk mistrivsel (VIVE, 2020). Her bliver det beskrevet, hvordan debatten er præget af forskellige bud på mulige forklaringer til dette, men hvor debatten samtidig også peger på, at et overdrevent forbrug af digitale medier kan være medvirkende til denne udvikling (VIVE, 2020). Det kan derfor være vanskeligt at afgøre hvad der er hønen, og hvad der er ægget: er det adfærden på digitale medier, der påvirker trivslen, om det er mistrivsel der kan føre til et øget skærmforbrug, eller om der i virkeligheden er tale om et vekselvirkningsforhold (VIVE, 2020:8f). Rapporten beskriver yderligere at unge der mistrives eller føler sig ensomme, er mere tilbøjelige til at bruge mere tid ved skærmen, end dem der trives godt, hvorfor rapporten ligeledes rapporterer at der er forskel i unges brug af sociale medier (VIVE, 2020:8). Ligeledes fremlægger forskellige undersøgelser og studier hvordan forskellen i brugen af sociale medier, har en betydning for, hvordan de sociale medier påvirker de unges trivsel (Kardefelt-Winther, 2017; Selfhout et al, 2009; Birkjær & Kaats, 2019). Forskellen findes i, hvorvidt sociale medier

bruges som en aktiv kommunikationsplatform, eller om det bruges mere passivt, hvor det primært bruges til at observere andre (Kardefelt-Winther, 2017; Selfhout et al, 2009; Happiness Research Institute, 2019). Forskning viser, at hvis de unge blot bruger de sociale medier passivt og bare 'scroller' frem og tilbage, så har de sociale medier en negativ påvirkning på de unges mentale trivsel, hvorimod der ses en anden tendens, hvis de unge aktivt gør brug af de sociale medier som en kommunikationsform (Selfhout et al, 2009:829; Birkjær & Kaats, 2019:23). En undersøgelse fra Happiness Research Institute fra 2019 viser at unge der primært bruger sociale medier aktivt (til at kommunikere med andre), ses generelt oftere med venner offline og deltager oftere i frivilligt arbejde og i kulturlivet (Birkjær & Kaats, 2019:9). Denne tendens påpeger Malene Charlotte Larsen også, hvor hun beskriver at 'surfing' på de sociale medier, kan være med til at styrke følelsen af at føle sig udenfor og hermed skabe en følelse af ekskludering (Larsen, 2019).

International forskning

Mistrivsel blandt unge er ikke kun et stigende problem i Danmark. Internationale studier viser ligeledes at psykisk mistrivsel blandt unge er et velkendt problem i flere andre lande, hvor også kønsforskellen i unge, der mistrives, er fremtrædende. Eksempelvis viser en rapport fra et norsk studie, at der er kønsforskelle i rapporteringen af unges psykiske problemer, hvor flere piger end drenge angiver symptomer såsom ensomhed, stress og depression (Sletten & Bakken, 2016). Rapporten viser yderligere at pigerne var mere påvirket af præstationskravene. Et andet studie fra Östberg fra 2015 fandt ligeledes frem til, at pigerne oplevede mere stress end drengene. Studiet rapporterer om forskning fra 18 forskellige lande, hvor alle disse undersøgelser viser en stigning i mistrivsel blandt pigerne gennem de seneste 10-30 år (Bakken & Sletten, 2016).

Center for ungdomsforskning

CeFU har siden 2018 foretaget et større forskningsprojekt om unges mistrivsel. Denne nye forskning om unges mistrivsel er blandt andet samlet i bogen 'Mistrivsel i lyset af tempo, præstation og psykologisering'. Bogen bygger på en række dybdeinterviews med unge i mistrivsel og en kvantitativ analyse blandt 2.080 tilfældigt udvalgte unge i alderen 16 – 25 år. Som tidligere nævnt anvendes i bogen begrebet 'ny udsathed', som definerer en bredere gruppe

af unge på tværs af sociale lag, som bliver ramt af udsathed. Denne nye udsathed kommer blandt andet til udtryk i oplevelser af pres, stress og angst, hvorfor det især handler om rammerne for ungdomslivet og det øget præstationspres (CeFU, u.d.). Forskningsprojektet peger på tre overordnede årsager til, at mistrivsel blandt de unge mennesker er stigende; 1) acceleration, 2) præstation og 3) psykologisering (Katznelson et al, 2022.). I en artikel fra DR, bliver det beskrevet hvordan undersøgelsen viser at næsten halvdelen af de adspurgte unge oplever en grad af mistrivsel, halvdelen har svært ved at leve op til deres egne forventninger til fremtiden, halvdelen føler sig presset af, at der er meget de hele tiden skal og hver fjerde oplever at være pressede af, at de skal se ud på en bestemt måde (Ernst, Würtz, Lakmann, Nielsen & Sørensen, 2022). Undersøgelsen viser ligeledes, at der ses en overvægt af unge kvinder med selvrapporert dårligt mentalt helbred, end drengene (Katznelson et al, 2022:28).

Søren Kroghs ph.d afhandling

Søren Kristian Krogh udgav i 2022 sin ph.d. afhandling *'Et ungdomsliv under pres? Når udskolings elever skal navigere i præstationer, køn og sociale medier'*. Afhandlingen belyser hvordan præstationer, køn og sociale medier i samspil skaber betingelser for hverdagslivet blandt danske udskolings elever, samt hvordan disse betingelser påvirker deres oplevelser af trivsel og mental sundhed (Krogh, 2022:5). Undersøgelsen viser, at præstationskrav på sociale medier, samt de negative effekter heraf, er særligt stærk blandt pigerne (Krogh, 2022:5). Samtidig belyser afhandlingen, hvordan de unge også kan opleve de sociale medier som værende positivt styrende for deres trivsel, herunder særligt mediernes evne til at understøtte deres sociale liv (Krogh, 2022:5). Afhandlingen udleder, hvordan mange udskolings elever oplever at skulle navigere efter dominerende forestillinger om succes, attraktivitet og perfektion i flere facetter af deres liv, og hvordan dette kan resultere i følelser af stress, tristhed og ængstelighed. Dette omhandler især præstationskrav og forventninger om at skulle præsentere et idealiseret og attraktivt billede af sig selv på sociale medier (Krogh, 2022:6). Krogh konkluderer ligeledes hvordan en dominerende kultur om idealiserede og positive selvfremstillinger, mediernes visuelle natur, offentlige bedømmelse samt krav om et stort socialt netværk, sætter en umådelig høj barre for, hvad der kræves af unge for at være en del af fællesskabet (Krogh, 2022:115).

6. 1 Sammenfatning af eksisterende forskning og litteratur

På baggrund af den eksisterende forskning og litteratur, som er beskrevet og anvendt i problemfeltet samt ovenstående kapitel, finder vi det relevant at undersøge problemstillingen nærmere. Dette skyldes en følelse af, at der fortsat er nogle elementer i den eksisterende forskning og litteratur, som ikke er tilstrækkeligt udfoldet.

Den eksisterende forskning bygger på henholdsvis kvantitative og kvalitative datasamlinger, og i flere tilfælde en kombination af begge. Fælles for meget af den eksisterende forskning og empiri er, at den indsamlede data anvendes til at udarbejde statistikker omkring emnet. Vores speciale vil udelukkende tage udgangspunkt i den kvalitative metode i form af interviews, hvor elementer af visuel metode vil inddrages. Dette gør, at vores speciale differentierer sig fra den eksisterende forskning ved at tage et bredere udgangspunkt i de unges specifikke fortællinger omkring deres oplevelse af præstationskulturen på sociale medier, herunder med særligt fokus på køn. Den eksisterende forskning, hvor fokus ligeledes er på køn, eksempelvis rapporter fra Børns Vilkår samt Søren Kristian Krogh's ph.d. projekt, tager udgangspunkt i børn og unge under 18 år. Derved adskiller vores speciale sig, ved at tage udgangspunkt i unge mellem 18-25 år, med det formål at undersøge, hvorvidt denne aldersgruppe oplever præstationskulturen på de sociale medier, herunder i relation til deres køn. Vi vil i specialet løbende inddrage eksisterende forskning og empiri, som supplement til vores egen empiri, for på den måde at skabe en kobling mellem eksisterende forskningsfund og vores egne fund.



7. Videnskabsteoretisk afsæt

Specialets videnskabsteoretiske position tager afsæt i den hermeneutiske tradition. 'Hermeneutik' kommer af græsk og betyder fortolkning eller fortolkningskunst (Juul, 2012: 107). Inden for den hermeneutiske videnskabsteori, er der fire grene af hermeneutik. Dette speciale positionerer sig inden for den filosofiske hermeneutik. Essensen af de fire grene indenfor hermeneutikken kan dog sammenfattes til det faktum, at overalt hvor mennesket udtrykker sig, omfatter plads til fortolkning (Jacobsen, Lippert-Rasmussen & Nedergaard, 2015: 207). Modsat det positivistiske paradigme, er vores forståelse af os selv og hinanden samt den verden, der omgiver os, ikke umiddelbart observerbar eller registrerbar. Det gør sig muligt gennem fortolkningsarbejde at frembringe meningen i menneskers handlinger og udtryksformer (Juul, 2012: 108).

Hermeneutikkens fortolkningsarbejde skaber en mangfoldighed af mulige fortolkninger og det efterlader mennesket (forskeren) med en fortolkningsopgave der handler om altid at nå frem til den bedste fortolkning af en given sag og overbevise andre om at netop denne fortolkning er den bedste, alt taget i betragtning (Juul, 2012: 110).

7.1 Den hermeneutiske cirkel

Centralt for hermeneutikkens fortolkningsarbejde er den hermeneutiske cirkel, som indenfor den filosofiske hermeneutik er en ontologi om menneskets historiske 'væren i verden' som blandt andet Heidegger beskrev det (Juul, 2015: 111). I den hermeneutiske cirkel er fortolkeren en aktiv medspiller i meningsdannelsen (Højberg, 2018: 300). Kendetegnet ved den hermeneutiske cirkel er, at en vekslen mellem del og helhed finder sted. I filosofisk hermeneutik flytter fortolkeren så at sige ind i den hermeneutiske cirkel, hvilket understreger

at mennesket aldrig er uden for, men altid en del af verdenen. Dette afspejler ideen om at mennesket er historisk og hvordan individet ikke kan frigøre sig af sin væren i verden og sætte den i parentes for at opnå erkendelse (Juul, 2015: 121). I den filosofiske hermeneutik er fortolkning ikke en metode, men en måde at være til på, hvor den filosofiske hermeneutik stadig mener at det er i mødet med genstanden, at der skabes mening mellem genstanden og fortolkeren (Højberg, 2018: 293f). Dette vil komme til udtryk i specialets undersøgelse ved, at vi som forskere inddrager vores egne forforståelse og kontekst.

I dette projekt vil den filosofiske hermeneutik komme til udtryk i måden hvorpå vi tilgår emnet og problemstillingen. Vi har som individer oplevelser, viden og fordomme om emnet som har indflydelse på hvordan vi anskuer problemstillingen. Vi kan ikke sætte os selv og vores fordomme ud af spil, men inddrager dem i undersøgelsen, herunder også i den fremsøgte empiri og forskning i specialets litteratursøgning, som anses som produktive for erkendelsen. Vores historiske forudsætninger danner grundlag for at vi som forskere er i stand til at undre os og stille spørgsmålstejn. Ved at gøre dette vil vi i undersøgelsen opnå erkendelser som vil smelte sammen med vores fordomme og på den måde danne nye erkendelser. Denne proces kaldes i hermeneutikken, for horisontsammensmeltning. I horisontsammensmeltningen er meningen hverken tillagt fortolkeren eller genstanden, men opstår i mødet mellem disse to, hvor der er tale om en gensidig processuel meningsdannelse (Højberg, 2018: 303). Denne horisontsammensmeltning indebærer ikke nødvendigvis enighed eller konsensus, men blot at man er i stand til at begribe og forstå det, den anden kommunikerer om, hvorfor man også får provokeret sin egen forståelse af verden, og derigennem får udvidet sin horisont og revurderet sine fordomme (Højberg, 2018: 303). Forståelseshorisonten vil derefter blive udvidet og nuanceret i takt med den konstante fortolkning, hvorfor åbenhed og evnen til at stille spørgsmål spiller en afgørende rolle for horisontens bevægelighed og foranderlighed (Højberg, 2018: 304).

Vores fordomme er en vekselvirkning mellem vores egne fordomme udsprunget af eksisterende empiri og teoretisk baseret fordomme. Specialets fordomme fremkommer på baggrund af eksisterende litteratur, herunder at pigerne påvirkes mere negativt af de sociale medier i forhold til drengene. En anden fordom udspringer også fra en opvækst, hvor sociale medier vokser med lynets hast, og hvor én platform pludselig bliver til mange forskellige platforme. En empirisk fordom vi har, er fordommen om at der eksisterer mistrivsel på de sociale medier, hvor det i stor stil handler om at det er en poleret virkelighed som der bliver vist, hvilket udspringer af eksisterende litteratur på området. De teoretiske fordomme vi har med i specialet, stammer fra specialets teoretiske ramme, hvor de empiriske fordomme kommer

fra eksisterende litteratur, som begge bruges til at undersøge emnet nærmere, samtidig med en intention om, at spørge relativt åbent ind til de unges egne oplevelser. En teoretisk fordom er eksempelvis, at grundet forskellige normer og værdier, er der forskel på måden, hvorpå drenge og piger bruger Instagram på. Ligeledes er en anden teoretisk fordom, at vi forestiller os at der er nogle 'spilleregler' på Instagram, om hvordan man skal fremstå, som bliver videreført til en form for middel til at opnå anerkendelse på.



8. Teoretisk ramme

I nedenstående kapitel præsenteres den udvalgte teori til specialet. Kapitlet vil indeholde en redegørelse for vores teoretiske ramme, hvor de enkelte teorier flettes sammen, med vores refleksive tanker, der ledes tilbage til vores problemstilling. Det vil ligeledes fremgå, hvordan vores litteratursøgning har bragt os frem til vores teorigrundlag.

Undersøgelsens teoretiske ramme vil være med til at understøtte de empiriske temaer, undersøgelsen har fundet frem til, og vil bruges til at belyse de empiriske temaer analytisk samt hjælpe med at svare på vores problemformulering. For at undersøge hvordan de unge oplever samtidens pres, forventninger og præstationskulturen på Instagram, samt hvilken indflydelse det kan have på de unges trivsel og ligeledes om der ses kønsmæssige forskelle mellem kønnene, vil vi gøre brug af dele af Pierre Bourdieus praksisteori, Axel Honneths anerkendelsesteori, Alain Ehrenbergs teori om det udmattede selv, samt Andreas Reckwitzs singularitet teori.

Bourdieu's begreber om habitus og felt, om kulturel kapital og symbolsk vold gør det muligt at undersøge og forklare, hvorfor folk handler som de gør, hvordan de selv forstår og forklarer deres handlinger på bestemte måder, samt hvordan forskelle produceres og reproduceres i det moderne samfund (Wilken, 2012:9). Selvom Bourdieus teori er udviklet før brugen af de sociale medier, vurderes nogle af hans begreber relevante at inddrage og sætte i relation til den samfundsmæssige kontekst.

Til at undersøge og forstå, hvorvidt der ses kønsmæssige forskelle mellem kønnene på de sociale medier, vil undersøgelsen inddrage Bourdieus begreb vedrørende habitus. Som nævnt tidligere har en undersøgelse vist, at der eksisterer forskellige normer og forventninger inden for kønnene, herunder hvordan dette påvirker deres trivsel (jf. s. 4). Kernen i Bourdieus habitusbegreb er en antagelse om, at det enkelte menneske inkorporerer de objektive sociale strukturer, som det opvokser, opdrages og uddannes under, i form af mentale eller kognitive strukturer (Bourdieu, 1999:160). Disse dybtliggende dispositioner er noget der udvikles gennem hele livet, der samtidig både rummer ubevidste normer og forståelser, som hjælper aktøren med at begå sig i de pågældende felter som individet indgår i, hvorfor aktørerne altid vil erfare verden ud fra den position i det sociale rum, som er tilgængeligt for dem (Bourdieu, 1999:160f). Bourdieu mener ligeledes at habitus er kønede, hvorfor aktørernes habitus er forskellig afhængigt af deres køn. Bourdieus habitusbegreb vil indgå i specialets undersøgelse i forhold til at søge at belyse hvorvidt der er nogle kønsmæssige træk blandt kønnene i relation til de unges oplevelser af samtidens pres og præstationskulturen på Instagram samt ligeledes til at undersøge og forstå om der eksisterer nogle kønsbestemte normer på Instagram som bliver reproduceret i kraft af deres habitus.

For at forstå Instagram som medie, vil undersøgelsen ligeledes inddrage Bourdieus feltbegreb, hvortil han anskuer at samfundet bliver mere og mere differentierede, hvor der udvikles felter, som besidder egne logikker og værdier (Bourdieu & Wacquant, 1996:28). Instagram kan anskues som værende et socialt felt, der er præget af en vis autonomi, som har deres egne logikker, værdier og normer, hvortil aktørerne fra forskellige sociale positioner konkurrerer med hinanden, og hvor det kræver at de forstår disse normer og værdier, for at kunne være en del af dem (Wilken, 2012:55). Feltbegrebet vil indgå i specialets analytiske arbejde, til at undersøge og forstå hvordan værdierne og normerne, der er gældende på Instagram, kan komme til udtryk i præstationskulturen og hvordan disse normer påvirker de unges trivsel. Bourdieu introducerer ligeledes doxa i sit feltbegreb, hvilket er alt det, aktørerne i det pågældende felt er enige om (Bourdieu, 2000:100). Bourdieu beskriver, at doxa både er inkorporeret i habitus og i samfundet, hvorfor doxa både er styrende for de positioner, som aktørerne har, de meninger, de kan give udtryk for, samt de beslutninger, de kan træffe. Doxa vil derfor inddrages til at undersøge om aktørerne selv oplever at der eksisterer nogle uskrevne regler, normer og værdier på Instagram, samt ligeledes hvordan man positionerer sig på de

sociale medier, hvad der tæller i feltet og hvordan dette kan medføre et eventuelt pres. Er der en enighed om hvorvidt at det er 'det polerede billede' man fremstiller på Instagram, er det en redigeret virkelighed der er gældende eller er der noget der er mere anerkendelsesværdigt at poste, og er de alle enige om det?

For at undersøge, hvordan de unge oplever og navigerer i samfundets præstationskrav, vil specialet inddrage Axel Honneths teori om *anerkendelse*. Honneth pointerer, at et menneske kun kan udvikle sig til et socialt og vellykket individ, og dermed føle sig værdsat, hvis menneskets grundlæggende behov for at blive anerkendt som et selvstændigt og autonomt menneske opfyldes. Ifølge Honneth, har individet behov for andre menneskers anerkendelse for at realisere sig selv og sine egne mål og dermed opnå det gode liv (Juil, 2012: 336). Som nævnt tidligere, er sociale medier, herunder Instagram, en måde hvorpå man kan iscenesætte sig selv (jf. s. 2). I samarbejde med Ehrenbergs teori om det moderne samfunds udvikling, vil Honneths anerkendelsesteori bidrage til at undersøge om den selvrealisering og selviscenesættelse, der er eksisterende på Instagram, er et mål for at opnå anerkendelse. Specialets fokus på præstationskulturen, vil analyseres og forstås i Honneths forståelsesramme vedrørende anerkendelse, og tage afsæt i hvordan de unge oplever at opnå anerkendelse på Instagram og hvordan denne anerkendelse, eller mangel på samme, påvirker deres trivsel. Honneth fremsætter anerkendelse i tre sfærer; *den private sfære*, *den retslige sfære* og *den solidariske sfære*. Disse tre sfærer indeholder en normativ antagelse om det gode liv. Anerkendelse i alle tre sfærer er en nødvendighed for en vellykket identitetsdannelse (Høilund & Juil, 2015:26f). I undersøgelsens analytiske arbejde vil vi undersøge om de unges egne oplevelser og færden på Instagram bunder i et ønske om at opnå anerkendelse, samt ligeledes sætte det i relation til feltets doxa, hvor det interessante bliver at undersøge hvad der anerkendes og hvad der *ikke* anerkendes på Instagram. Hvis der ikke er enighed om doxa, kan det blive uklart hvordan man skal 'performe' for at opnå anerkendelse, hvorfor nogen bliver tabere i kampen, som kan være en konsekvens der kan afspejle sig i de unges trivsel.

Honneth fremsatte anerkendelse som noget der blev modtaget fysisk fra ens nærmiljø eller gennem ens sociale grupper, hvorimod de sociale medier har medvirket til anerkendelse der opnås digitalt, hvormed søgen efter anerkendelse har opnået en meget større platform. Specialet vil undersøge anerkendelse i de to sfærer – den private sfære og den solidariske sfære,

hvor begge former kan optræde på Instagram. Disse to forskellige sfærer kommer til udtryk på to forskellige sociale parametre, hvor den private sfære, som er emotionelt baseret, er den, hvor venner og familie giver anerkendelse gennem støtte og kærlighed. Den solidariske sfære giver anerkendelse på baggrund af aktørens evne til at indgå i et fællesskab, samt anerkendelse for aktørens egne unikke egenskaber.

I forlængelse af anerkendelse i den solidariske sfære, vil specialet inddrage Andreas Reckwitz teori om singularitet. Reckwitz udforsker den strukturelle forandring af moderniteten, hvortil han definerer begrebet *singularitet* (Wagner, 2018:525). Reckwitz diagnosticerer det senmoderne samfund som værende et samfund af singulariteter (Reckwitz, 2020:142). Ifølge Reckwitz er samfundet gået fra et moderne samfund, der betragtede det almindelige, til et samfund, der betragter det singulære, det særegne. At være singulær betyder at fremstå unik, autentisk og uforlignelig, hvor singularitet samtidig er det særegne, det usædvanlige, det unikke – det, der er uerstatteligt (Reckwitz, 2020:144f; Christoffersen, 2020). På de sociale medier befinder subjekterne sig på et omfattende attraktionsmarked, hvor der udkæmpes en kamp om synlighed, hvorfor senmoderniteten fremstår som en attraktionskultur (Reckwitz, 2020:21). Reckwitz ser den digitale verden som en platform, hvorigennem singularisering sker, hvorfor de sociale medier fremstår som generatorer af singularisering (Reckwitz, 2020:148f, 151). Ifølge Reckwitz kan de sociale medier betragtes som et vigtigt sted for en finpudsning af sin selvpræsentation, hvor Reckwitz skriver:

”Digital social media – perhaps paradigmatically the Facebook profile with its carefully curated and updated postings from one’s personal life, with photos and likes (...) offer a central location for the presentation and formation of this singular self and its performance of authenticity” (Reckwitz, 2020:141).

Reckwitz ser derfor sociale medier som en mulighed for at opnå singularitet, ved at fremstå unik og autentisk. Dog kan det diskuteres hvorvidt individer kan fremstå autentiske og unikke på deres sociale profiler, da der eksisterer præstationskrav og forventninger om at skulle præsentere et idealiseret og attraktivt billede af sig selv på sociale medier (Krogh, 2022:6; Klasttrup, 2016:68). Undersøgelsen vil derfor gøre brug af en forståelsesramme til hvorvidt de unge føler sig som værende særegen i deres brug af de sociale medier. Vi vil ligeledes

underbygge Reckwitz teori i sammenhold med Ehrenberg, da jagten på at være unik let kan lede til udmattelse, da normen er at skulle være noget særligt og skille sig ud.

For at få en forståelse for det moderne samfunds udvikling og de konsekvenser denne udvikling har medført, inddrages Alain Ehrenbergs teori om *'det udmattede selv'*. Ehrenberg beskriver de samfundsmæssige forandringsprocesser, som har medført en normativ forestilling om, at man hver især ejer sit eget liv, hvor selvforvaltningen af eget liv er en helt central del af individets eksistens (Ehrenberg, 2010). En vigtig pointe i Ehrenbergs teori er, at det ikke nødvendigvis er hårdere at være ung i dag end det var før i tiden. Forskellen ligger i samfundets normer eller mangel på samme. Unge i dag vokser op i et samfund med nogle nye normer end tidligere. Disse nye normer karakteriseres ved, at man skal være et handlingsdueligt, innovativt, entreprenant og livsdueligt individ som ved hjælp af egen kraft finder vej i et samfund uden nogle faste holdepunkter og ståsteder. Disse nye typer af normer belaster unge mennesker på en anden måde end førhen (Ehrenberg, 2010). Dermed vil Ehrenbergs teori indgå som en forståelses- og begrebsramme i specialet, der danner grundlag for vores undersøgelse af hvordan de unge oplever pres og præstationskulturen på Instagram, herunder hvordan de konkret mærker de krav og forventninger som det moderne samfund stiller til dem. Med afsæt i Ehrenbergs teori vil vi i specialets analyse undersøge hvordan de unge oplever præstationskulturen på egen krop og med udgangspunkt i dette få en forståelse af hvilke implikationer det har for de unge og deres ungdomsliv, herunder deres færden på sociale medier.

Ligeledes vil Ehrenberg anvendes i samspil med Honneths anerkendelsesteori, for bedst muligt at kunne undersøge de unges behov og muligheder for at opnå anerkendelse på Instagram. Ehrenberg vil i den sammenhæng bidrage med hans perspektiv på, hvordan betingelserne for anerkendelse har ændret sig og blevet mere usikre. Selvrealiseringssamfundet har skabt en norm hvor individer der ikke råder over de livsstilsmarkører som afføder anerkendelse, kan opleve en utilstrækkelighedsfølelse. Ehrenberg kalder blandt andet depression for 'utilstrækkelighedens sygdom' (Ehrenberg, 2010). Hvorvidt de unge oplever denne utilstrækkelighedsfølelse i deres færden på Instagram og i så fald hvordan det påvirker deres trivsel, vil specialet søge at belyse, med afsæt i Ehrenbergs teori.



9. Metodisk tilgang

I følgende afsnit vil der blive redegjort for specialets metodiske overvejelser, herunder valget af den kvalitative metode, henholdsvis semistrukturerede interviews og visuel metode. Afslutningsvis præsenteres en beskrivelse af refleksioner vedrørende udvælgelse af informanter, etiske overvejelser, herunder anonymisering og samtykke samt transskriptionsregler.

9.1 Casestudie som forskningsdesign

Undersøgelsen vil gøre brug af et casestudie, hvor ordet casestudie har udviklet sig en del gennem tiden og dækker over flere forskellige forståelser af design, hvor det oprindeligt bare betød kvalitativ metode (Frederiksen, 2018: 99). Senere hen er casestudiet udviklet som design til at dække over en måde at udvælge, afgrænse eller beskrive en konkret forskningsgenstand (Frederiksen, 2018:100). Ofte kombinerer et casestudie flere forskellige typer data og dataindsamlingsmetoder for at kunne afdække komplekse sammenhænge (Frederiksen, 2018: 100). En case anses som værende kompleks, hvor afgrænsningen og dens kontekst bliver helt centrale at definere (Frederiksen, 2018:100f). Et casestudie er en forskningsmetode, som har til formål at undersøge og analysere en enkeltstående begivenhed, organisation, person eller gruppe af personer og opnå en dybdegående forståelse af et særligt fænomen eller problem. Et casestudie kan have mange forskellige former, men i de fleste tilfælde involverer det detaljerede undersøgelser af en bestemt case, hvor forskeren indsamler data og information fra forskellige kilder. Forskeren vil derefter analysere og fortolke disse data for at beskrive og forklare de faktorer, der bidrager til den undersøgte case. Specialets case er unge på sociale

medier, hvor Instagram er udvalgt som det medie, der bliver undersøgt. Casen vil undersøge hvordan unge oplever samtidens pres, forventninger og præstationskultur på Instagram, samt hvilken indflydelse det kan have på deres trivsel. Yderligere vil casen undersøge om der ses kønsmæssige forskelle mellem kønnene på Instagram.

9.2 Kvalitativ metode

Specialets undersøgelse vil gøre brug af en kvalitativ tilgang til at undersøge vores problemstilling, hvorved der ønskes at forstå verdenen ud fra subjektive synspunkter og hvor fokuset vil være på de unges egne oplevelser (Kvale & Brinkmann, 2015:19). Den kvalitative tilgang vil komme til syne gennem semistruktureret interviews og visuel metode i form af billeder, hvor undersøgelsen ønsker at opnå indblik i hvordan informanterne tænker, føler og handler på de sociale medier (Brinkmann & Tanggaard, 2015:17).

Den kvalitative metode giver undersøgelsen mulighed for, at få indblik i de interviewedes livsverden og deres egen konkrete virkelighed, og herunder deres trivsel.

9.2.1 Visuel etnografi

Specialet vil ligeledes gøre brug af den visuelle metode, hvilket kommer til udtryk ved at informanterne er blevet bedt om at udvælge tre billeder fra deres profiler på Instagram, som kan bruges i interviewsituationen til at tale ud fra. Ved hjælp af den visuelle metode vil vi prøve at forstå de unges oplevelser af Instagram. Dette gøres i et forsøg på at komme et lag dybere i forståelsen samt åbne op for den mere semistrukturerede del af interviewet og dermed give de unge en følelse af ejerskab over hvad der bliver talt om. Metoden qua sit navn visuel er derfor med til at gøre Instagram mere synlig og dermed kan der komme et fælles ståsted, da vi tager del i deres fortælling og visningen af billederne.

Ifølge den britiske sociolog Les Back er der en stor del af hverdagslivet som forbliver usagt, hvilket vil sige at det kropsligt forankret sociale liv med fordel kan forskes på andre måder, herunder visuel metode, hvor man har til formål at sætte ord på den tavse viden. Visuel metode inden for forskning har for øje at inddrage individets oplevelse af verden gennem synssansen og dermed indsamle viden om hvordan visuelle indtryk tillægges mening hos den enkelte (Faber & Nielsen, 2016: 168). Dermed er metoden orienteret mod individer og deres forsøg på at skabe en mening og kontinuitet både i deres eget liv og i den sociale sammenhæng, de indgår i.

Visuel metode giver mulighed for at udforske og beskrive de materielle, visuelle og æstetiske aspekter af kultur og samfund. Ifølge de to britiske antropologer Marcus Banks og Howard Morphy, er visuel forståelse en vigtig del af den måde vi eksisterer på som mennesker i verden. Det vil sige, at hvad vi ser og hvordan vi fortolker det, har afgørende betydning for individets væren i verden (Rasmussen, 2018: 233, 235f). Når man arbejder med visuel metode er det væsentligt at have for øje, hvilket paradigme man arbejder inden for, hvilken visualiseringsteknologi der anvendes samt hvilken type etnografi man arbejder med. Inden for visuel metode kan etnografien inddeles i tre kategorier; 1) forsker-skabt film/foto etnografi 2) deltager-skabt film/foto etnografi og 3) foto/film etnografi skabt af begge parter (Rasmussen, 2018: 237f). I specialets undersøgelse er visualiseringsteknologien billeder fra informanternes Instagram konti. Dette gør, at etnografien anvendt i undersøgelsen er deltager-skabt foto-etnografi, hvor informanterne selv udvælger tre billeder fra deres platform på Instagram som indgår som en del af specialets kvalitative undersøgelse. Valget omkring at bruge deltager-skabt foto-etnografi er dannet på baggrund af et ønske om at informanterne selv udvælger de billeder de vil snakke om, uden at vi som forskere, påvirker dem i en bestemt retning.

Netop på grund af specialets valg af Instagram som omdrejningspunkt for dets undersøgelse, ses visuel metode som en spændende måde at inddrage specialets informanter på, ved hjælp af visuelle data i form af billeder fra informanternes egne platforme på Instagram. Dette ses som en metode, der understøtter og inddrager informanterne i deres fortælling, hvilket også styrker kulturbærerens (informantens) synsvinkel, der ligger bag visualiseringen og den visuelle præsentation, som den enkelte har valgt på Instagram (Rasmussen, 2018: 238). Ved at anvende elementer fra visuel metode i undersøgelsens semistrukturerede interviews, skabes der rum for udvidelse af det talte ord, hvor der er mulighed for at opnå flere dimensioner af forståelse for informantens oplevelse af verden og dennes betydning (Rasmussen, 2018: 234).

Set i lyset af specialets problemstilling og kontekst, anvendes elementer af den visuelle etnografi i projektets interviews, da det anses som en velegnet og informationsbærende metode. Projektets fokus på Instagram som socialt medie indbyder til anvendelse af visuel metode i form af informanternes egne billeder, da netop Instagram er et visuelt og æstetisk socialt medie, hvor omdrejningspunktet er foto/billeder. Tilgangen til informanterne ændrer sig i kraft af, at de får mulighed for selv at udvælge billeder fra deres egen Instagram-konto og i interviewene

fortælle frit omkring deres tanker, følelser, meninger og fortolkninger ud fra billederne. Dette bringer informanterne i tale samt giver dem en følelse af styring og indflydelse i interviewet. Samtidig genererer disse elementer fra visuel metode, forskningsmæssig interessante beretninger og udsagn, som muligvis ikke ville være fremkommet ellers.

9.2.2 Det semistrukturerede forskningsinterview

Som tidligere beskrevet vil denne undersøgelse tage udgangspunkt i semistrukturerede interviews, som led i indsamlingen af empirien. Et semistruktureret forskningsinterview kendetegnes ved, at det søger at indhente viden om informanternes oplevede livsverden (Kvale & Brinkmann, 2015: 177). Forskningsinterviewet er en interpersonel situation og er en samtale mellem to parter om et fælles emne. Specialet har til formål at undersøge, hvordan de unge oplever samtidens pres, forventninger og præstationskultur på sociale medier, samt hvilken indflydelse det kan have på deres trivsel, herunder kønsmæssige forskelle mellem kønnene. Specialets problemformulering lægger ikke op til at blive besvaret med korte ja/nej-spørgsmål, men kræver derimod dybere og eksplorative spørgsmål, hvorfor det semistrukturerede interview er oplagt at benytte. Interviewet vil derfor indeholde en række fastlagte emner og spørgsmål, samtidig med at informanterne får mulighed for at svare frit og beskrivende, hvor der er plads til ændringer i spørgsmålenes rækkefølge (Kvale & Brinkmann, 2015:177f). Åbenheden ved det semistrukturerede interview giver dermed mulighed for at bevæge sig ind på nye områder. I dette speciale har vi haft fokus på en grundig og bred litteratursøgning i projektets opstartsfasen, med ønsket om et stort kendskab til det specifikke område som vi undersøger (Brinkmann & Tanggaard, 2015:37f).

Et semistruktureret forskningsinterview karakteriseres ved at være struktureret i højere eller mindre grad af en interviewguide, der i forvejen er udarbejdet med en oversigt over emner og spørgsmål, som forskeren ønsker at opnå viden om. Specialets interviewguide vil indeholde en vekselvirkning mellem forsknings- og interviewspørgsmål, hvor de akademiske forskningsspørgsmål oftest er teoretisk formulerede, hvorfor de skal operationaliseres til mere konkrete interviewspørgsmål, der er formulerede i hverdagsprog (Kvale & Brinkmann, 2015:187). For at besvare specialets problemformulering, har vi udvalgt fem emner på forhånd, herunder sociale medier, de selvvalgte billeder, præstationssamfundet, trivsel og køn, hvortil der er operationaliseret nogle spørgsmål vi kan tale ud fra. Disse foruddefinerede spørgsmål er bygget på vores teoretiske og empiriske fordomme, som udspringer af en bred litteratursøgning

og udvalgte teorier. Interviewguiden er som udgangspunkt ens for alle undersøgelsens deltagere, men grundet formen af interviewet, kan der optræde opfølgende og uddybende spørgsmål, der ikke nødvendigvis er ens.

Udførelsen af de planlagte interviews vil foregå enten ved et fysisk møde på AAU eller online via Teams. I selve interviewsituationen vil der være to forskningspersoner til stede, herunder en interviewer og en observatør, samt informanten selv. I projektet vil der blive foretaget otte interviews, herunder fire med det kvindelige køn og fire med det mandlige køn. Undersøgelsen har bestræbt sig på at få lige mange af hvert køn, for at skildre det kønnede perspektiv bedst muligt. Ved de digitale interviews vil vores videokamera være tilsluttet, så informanterne kan se os, herunder vores ansigtsudtryk, under interviewet, for at forsøge at skabe en tillid. Alle interviewene vil blive lydoptaget, så det er muligt at transskribere det der bliver sagt. Interviewet vil starte med en præsentation af interviewets forløb samt undersøgelsens formål. Der vil i starten af samtalen blive informeret om samtykke og frivillighed (Kvale & Brinkmann, 2015:183).

9.2.3 Valg af informanter og rekruttering

Informanterne til projektet er fundet gennem det sociale medie Facebook. Dette betyder at samplet ikke er udvalgt tilfældigt, hvormed der kan opstå en mulig selektionsbias, eftersom det bevidst er valgt kun at rette henvendelse over dette sociale medie. Dermed vil de unge der ikke har Facebook ikke have mulighed for at deltage. Rekrutteringen af informanter er foregået ved at vi har lavet et opslag, som henvendte sig til unge i alderen 18-25 år som er brugere af Instagram. Syv af informanterne valgte at deltage online via Teams, hvorimod en valgte at møde fysisk op på Aalborg Universitet, København. Efter hvert interview havde vi en lang pause, hvilket gjorde det muligt for os at evaluere hvert interview og eventuelt foretage ændringer, hvis spørgsmålene ikke gav mening for de unge. Nedenfor har vi lavet en kort præsentation af de otte informanter i forhold til de sociale medier.

9.2.3.1 Introduktion af informanter

I specialet indgår der otte informanter: Mike, Felix, Rune, Mikkel, Caja, Tine, Rita og Ea. Der var en variation mellem informanterne på en række forskellige områder herunder alder og køn. Fire informanter er mænd og fire er kvinder. De fleste af informanterne bor i Storkøbenhavn,

hvorimod to af informanterne bor på henholdsvis sydsjælland og i nordsjælland. Tre af informanterne er for tiden i gang med et sabbatår, hvorimod de andre informanter enten er nyuddannede eller i gang med en uddannelse. Samtlige af informanterne er etnisk danske, dette var en tilfældighed, da vi valgte alle de informanter der meldte sig og dermed ikke et bevidst valg. Overvejelserne omkring hvilke af informanternes personlige og baggrundsmæssige informationer der er vigtige at have med for projektets analyse, er nøje udvalgt i forhold til ikke at kompromittere anonymiseringen af vores informanter og hvilket vi har prioriteret at bevare bedst muligt. Den ene informant var ikke interesseret i at dele/udvælge tre billeder, hvilket vi respekterede, hvorfor undersøgelsen kun vil gøre brug af den visuelle metode for syv af vores informanter. Nedenstående figur viser en oversigt over specialets informanter, herunder forskellige data fra deres respektive Instagram profiler, såsom antal følgere, om de har en åben eller lukket profil samt hvor mange opslag/billeder deres profil indeholder.

Navn/synonym	Profil	Alder	Følgere	Antal billeder/opslag	Sidst set
Rune	Lukket	25	Ca. 500	42	14/03-23
Felix	Åben	21	Ca. 500	39	14/03-23
Mike	Åben	20	Ca. 350	8	14/03-23
Mikkel	Åben	23	Ca. 2000	131	14/03-23
Caja	Åben	25	Ca. 450	112	14/03-23
Ea	Åben	20	ca. 700	17	14/03-23
Tine	Åben	24	Ca. 1000	217	14/03-23
Rita	Åben	23	Ca. 450	207	14/03-23

Figur 1: Oversigt over undersøgelsens informanter

9.2.4 Transskribering

Transskribering af interviewene er baseret på lydoptagelser fra telefoner. Valget om at lydoptage på telefoner i stedet for kameraudstyr, er for at få interviewsituationen til at fremstå så naturligt som muligt, uden at skabe for meget fokus omkring at interviewet blev lydoptaget. I transskriberingen er der valgt at omskrive informanternes talesprog til skriftsprog, med ønsket om at kunne forstå det sagte uden samtidig at lave om i betydningen (Kvale & Brinkmann, 2015:235f). Ligeledes vil transskriptionen indeholde hele interviewsamtalen, hvor både pauser og grin bliver medtaget. Meningsforstyrrende ord, som 'øh' vil dog undlades hvis dette ikke har betydning for det sagte. Yderligere vil interviewpersonerne blive tildelt et pseudonym i transskriberingen. Personlige og identificerende udtalelser vil ligeledes blive udeladt, som eksempelvis hvor informanterne præcis bor henne.

9.3 Etik, samtykke og anonymisering

I udarbejdelsen af specialets interviewguide og selve interviewet har vi haft etiske spørgsmål for øje, da dette er vigtigt i interaktionen med andre mennesker, da et interview godt kan blive følelsesladet.

Ved at udføre en kvalitativ metode skal man reflektere over den relation man får til de mennesker, hvis miljø man tager del i, da de kan blive påvirket alene af ens overværelse, hvorfor de etiske overvejelser i undersøgelsen har været for øje (Thagaard, 2004). Informanterne fik i interviewet oplyst, at de altid kunne tilbagekalde deres udtalelser, også efter endt interviewsituation, samt at der blev givet en mundtlig samtykkeerklæring i starten af interviewet. Derudover har det været vigtigt for os at have en gennemsigtighed og åben kommunikation, således at der ikke blev tilbageholdt informationer om formålet med projektet overfor vores informanter (Kvale & Brinkmann, 2015:116). Som nævnt tidligere, vil specialet ændre på informanternes navn og personlige identifikationer, således at informanterne kan fremstå anonyme (Kvale & Brinkmann, 2015:117; Bengtsson & Mølholt, 2020). Dette ses også ved at informanterne har vist tillid til os, ved at dele deres personlige billeder og dertil narrative fortællinger, hvorfor deres billeder ikke bliver vist i specialet, men blot bruges til at fortælle og snakke ud fra. Problemstillingen vedrørende om billederne skulle inddrages eller ej, har været diskuteret, da syv ud af de otte informanter har en åben profil på Instagram, og deres billeder derfor er offentligt tilgængelige. Hertil blev det dog prioriteret at det var vigtigt at overholde de aftaler vi havde lavet med informanterne på forhånd omkring at de fremstår anonyme.



10. Analysestrategi

Følgende afsnit vil indeholde en redegørelse og præsentation af, hvordan den indsamlede empiri vil blive håndteret i analysen, samt ligeledes skabe et overblik over analysens udformning. Specialets problemformulering er:

Hvordan oplever de unge samtidens pres, forventninger og præstationskultur på sociale medier, og hvilken indflydelse kan disse have på unges trivsel, herunder kønsmæssige forskelle?

Som nævnt tidligere gør undersøgelsen brug af den hermeneutiske tilgang, som vil komme til udtryk i analysen, ved at vi anvender vores egen forforståelse i selve analyseprocessen, samtidig med at processen har karakter af en gensidig vekselvirkning mellem vores tolkning og den forståelseshorisont, der kommer til udtryk. En hermeneutisk analyse går ud på at undersøge et fænomen på en dybdegående måde, hvor forskerne træder i dialog med det undersøgte materiale. Analysen tager udgangspunkt i, at fænomenet ikke blot kan forstås ved at se det isoleret, men at det er nødvendigt at se på konteksten. Vores egen forforståelse bliver derfor et aktivt element i forståelsen, men dog samtidig med en intention om at forholde os åbent og med mulighed for at justere vores forforståelse undervejs. Formålet med den hermeneutiske analyse er at komme fra konkrete beskrivelser til en meningsfortolkning, der gengiver en ny forståelse af, hvordan mennesket erfarer sin væren. I analysearbejdet ønsker vi som hermeneutiske forskere at beskrive den betydning, mennesker tilskriver bestemte oplevelser.

Analysestrategien for denne undersøgelse bygger på en åbenhed overfor empirien, hvor de teoretiske fundamentet løbende vil blive inddraget i analysen, for at kunne foretage en meningsfuld fortolkning af det empiriske materiale. Åbenheden vil ligeledes komme til udtryk, hvor der vil være mulighed for at inddrage ny teori, som ikke er blevet præsenteret i undersøgelsen teoretiske ramme. De udvalgte teorier og begreber gengiver ikke en fuldstændig fremstilling, men afspejler en selektiv udvælgelse af enkelte begreber, som skal bruges i samspil med eksisterende litteratur til at kunne fortolke de empiriske iagttagelser, og dermed skabe en horisontsammensmeltning.

For at kunne bearbejde empirien vil undersøgelsen både gøre brug af datastyret kodning og begrebsstyret kodning, hvor datastyret kodning tager udgangspunkt i empirien og hvor begrebsstyret kodning tager udgangspunkt i begreber som er udviklet i forvejen (Kvale & Brinkmann, 2015:263). Der vil således ses en vekselvirkning mellem kodning efter vores forforståelse og de udvalgte begreber, samt ligeledes være mulighed for at kode efter nye tematikker, der kommer til udtryk i vores indsamlede empiri, for eksempel den aldersmæssige betydning.



11. Analyse

Analysen indledes med en *præsentation og gennemgang af informanternes udvalgte billeder*, som er anvendt som led i den visuelle metode i specialets kvalitative undersøgelse. Dette er med henblik på at give læseren et indblik i informanternes valg af billeder og deres tanker omkring disse. Herefter er analysen inddelt i fire afsnit, som hver især omhandler et tema med udgangspunkt i specialets problemformulering.

Første afsnit i analysen kaldes *et spejlbillede af det perfekte liv*, hvor der analyseres hvordan specialets unge informanter bruger det sociale medie Instagram, og hvordan denne brug påvirker dem og deres trivsel. Her inddrages Ehrenbergs teori om det udmattede selv, Reckwitz singulariseringsteori og Honneths anerkendelsesteori, ligesom den eksisterende litteratur og forskning, som er relevant for analysen, vil inddrages. Vi vil ud fra specialets indsamlede empiri og ovennævnte teorier analysere, hvordan de unge oplever præstationskulturen på Instagram, herunder hvilket pres de unge oplever dette skaber.

Andet afsnit af analysen kaldet *den (u)bevidste søgen efter anerkendelse*, omhandler hvordan de unge søger efter anerkendelse på Instagram, herunder hvor bevidste de er omkring dette. Dette analyseres med udgangspunkt i Honneths anerkendelsesteori, hvor også dele af Reckwitz singulariseringsteori og Ehrenbergs teori om det udmattede selv inddrages samt eksisterende forskning omkring unges adfærd på sociale medier og betydningen heraf. Slutteligt vil dette afsnit analysere, hvordan der opstår en diskrepans mellem informanternes udsagn omkring at være sig selv på Instagram samtidig med at de alle giver udtryk for at de oplever en præstationskultur på Instagram, hvor det polerede billede er dominerende. Til at analysere dette

anvendes Bourdieus praksisteori og Reckwitz singulariseringsteori, herunder eksisterende litteratur samt supplerende pointer fra Goffmans teori om indtryksstyring og facework.

Tredje afsnit i analysen kaldes *de unges fællesskaber*, og omhandler hvordan de unges brug af Instagram påvirker deres fællesskaber, både online og i den fysiske verden. I analysen af dette inddrages eksisterende forskning af forskere fra Aalborg Universitet omkring unges fællesskaber samt rapporter fra Børns Vilkår omkring børn og unges digitale fællesskaber. Ligeledes inddrages Bourdieus teori om kapitaler. Afslutningsvis vil dette afsnit omhandle de unges oplevelse af FOMO (fear of missing out) i relation til deres færden på Instagram. Her bliver Reckwitz' teori samt eksisterende forskning af Børns Vilkår anvendt som teoretisk fundament for analysen heraf.

Analysen afsluttes med et fjerde afsnit, der kaldes *de bærende elementer*, hvilket indeholder et perspektiv på forskellige sociale faktorer fra specialets problemformulering, herunder en analyse af de fund som kom frem i bearbejdelsen af empirien. Dette fremkommer som det aldersmæssige aspekt i de unges oplevelse af trivsel og/eller mistrivsel, samt de kønsnormer de unge oplever som værende en del af Instagram. Til analysen heraf anvendes Bourdieus teori om kønnet habitus og pointer fra Gabriel Tardes imitationsteori samt eksisterende forskning i form af Kroghs ph.d. afhandling, CeFUs ungdomsforskning samt Børns Vilkårs rapporter.

11.1 Præsentation af informanternes udvalgte billeder

Den visuelle metode blev anvendt i starten af hvert interview, med det formål at skabe en åben tilgang til interviewet hvor informanterne fik mulighed for, med egne ord, at beskrive tre billeder fra deres Instagram og deres tanker omkring disse. Under analysearbejdet med den visuelle metode, blev det gjort klart, at der var en kønsmæssig forskel, hvor drengene var mere beskrivende og gik mere i dybden med at beskrive deres valg af billeder, som kom til udtryk, ved at der lå en historie bag. De fleste af pigerne brugte derimod færre ord, når de skulle beskrive deres billeder, hvilket gjorde det svært at få et dybere indblik i dem og deres færden på Instagram. Nedenstående figur er en oversigt der beskriver informanternes udvalgte billeder:



Figur 2: Oversigt og beskrivelse af informanternes valg af egne billeder fra Instagram.

Når man sammenlignede informanternes udvalgte billeder med hinanden, blev det her klart, at Rita skilte sig ud fra de andre piger, da hun viste billeder der fremstod mere naturlige og upolerede. Fælles for alle informanterne var, at de alle havde medtaget minimum et billede, der viste dem selv sammen med deres venner/veninder. Alle, undtagen Rune, havde udvalgt billeder der viste en materiel gode, herunder ferier og begivenheder såsom en koncert. Rune derimod fremviste et billede af sin hund, som han havde postet, da den døde. Alle informanterne har valgt et til to billeder hvor de selv figurerer, hvor der derimod kun er seks billeder i alt, hvor ingen af informanterne selv er vist og kun to billeder er uden mennesker på. Mike og Felix har begge valgt et billede hvor de viser deres bare overkrop, hvorimod pigerne er fuldt påklædt på deres billeder. Pigerne har derimod lagt billeder op i festligt lag, hvor de

er opstillet flere samlet, hvor de er i festkjoler og fuld make-up. To af drengene har fremvist billeder der omhandler fodbold, hvor Tina har lagt et billede af en koncert, hvilket illustrerer fritidsinteresser. Caja er den eneste der har valgt en reel, som er en blanding af billeder og videoer der har en varighed på to minutter. Mike, Ea og Rita har alle valgt billeder, der er en del af en billede-serie.

Ovenstående afsnit har til formål at danne et overblik over informanternes udvalgte billeder. Dette er for at skildre hvad de unge valgte at dele ud fra deres profiler og for at give et lille foreløbigt indblik i, hvem vores informanter er, ud fra de billeder de har valgt. Undervejs i analysen inddrages udtalelser af informanterne omkring deres selvvalgte billeder, der hvor det er relevant for specialets videre analytiske bearbejdning.

11.2 Et spejlbillede af det perfekte liv

I bearbejdelsen af specialets empiriske materiale er det blevet tydeligt, at alle de unge informanter på forskellige måder oplever en form for præstationskultur på Instagram. Deres oplevelser af pres, forventninger og præstationskultur kommer til udtryk på forskellige måder og i forskellige kontekster. Børns Vilkårs rapport omkring krop, køn og digital adfærd, viser at præstations- og perfektionskulturen forstærkes i de unges digitale liv (Pedersen, Svendsen & Stribæk, 2020: 9). Dette kommer blandt andet til udtryk ved de kropsidealer som er fremherskende, ligesom også præstationer i form af succeser, materielle goder samt social kapital presser de unge til at performe og præsterer online (Pedersen, Svendsen & Stribæk, 2020: 47-49). Selv ned til små detaljer, såsom hvordan man sammensætter sit feed, kan skabe et pres hos de unge og en følelse af at skulle præstere og være perfekt. Dette kommer til udtryk i informantens Cajas fortælling, hvor hun beskriver hvordan hun sammensætter sit feed på Instagram, så det passer til det der er 'in' lige nu. Hun udtaler følgende:

Interviewer: Hvad gør du dig af tanker omkring det, du lægger op?

Caja: "Stories lidt mindre fordi de kun ligger der i 24 timer, så det kan jeg godt sådan håndtere hvis ikke det lige sidder hundrede procent i skabet, men jeg vil stadig gerne have det står pænt (...). På opslag, der har jeg en app hvor man visuelt kan sætte sit feed sammen i forhold til om det ser pænt ud. Og om

billederne ligesom "ja, passer sammen i forhold til de næste, så kan man planlægge det" (Caja)

Konteksten for ovenstående udtalelse fra Caja, er, hvilke tanker hun gør sig om det, hun lægger op på Instagram. Ud fra Cajas udtalelse, kan vi forstå at der, ifølge hende, eksisterer en 'rigtig' måde at bruge Instagram på og en måde hvorpå man opstiller sin profil, for på den måde at leve op til de forventninger og krav der hersker på Instagram i forhold til at bevare sin aktualitet. Cajas strategi i forhold til at leve op til disse forventninger, bliver realiseret ved hjælp af en app, som guider hende i, hvordan hun bedst sammensætter sit feed, med henblik på at opnå størst mulig visuel perfektion. Samtidig pointerer hun i sin udtalelse, at hun ikke gør sig lige så mange tanker om de stories hun lægger op, da disse kun er tilgængelige i 24 timer, hvorimod opslag i hendes feed, ligger tilgængelige hele tiden. Her er det interessant hvordan Caja benytter ordet 'håndtere' i denne sammenhæng. Hun beskriver hvordan hun godt kan håndtere hvis hendes stories ikke sidder hundrede procent i skabet, hvorimod man kan tolke at hun ikke vil kunne håndtere hvis hendes opslag ikke er perfekte. Dette kan bevidne et behov for kontrol, hvor der ikke overlades noget til tilfældighederne. Caja tager kontrollen over sin egen fremstilling på sociale medier ved at benytte en bestemt taktik og planlægning for hendes indhold, som på den måde bliver en handlemåde for hende i forhold til at leve op til de normer og forventninger, hun oplever der eksisterer på Instagram.

Dette afspejler sig også i nutidens præstationskultur, som er fremherskende i vores samfund, i form af hvordan konkurrencestatens indtog har påvirket vores samfund, i kraft af ændrede menneskesyn, krav og forventninger. Ifølge den danske politolog og professor Ove Kaj Pedersen (2011) har konkurrencestatens frembrud budt på et nyt menneskesyn som udmønter sig i den opportunistiske person, hvis egenskaber kendetegnes ved faglighed og færdigheder til at blive dannet, evnen til at udvikle sig selvstændigt og kreativt, med det formål at skabe sig selv og sin egen retning med fokus på nytteorientering (Pedersen, 2011: 186-190). Disse samfundsmæssige forandringsprocesser har medført nogle ændrede krav og forventninger til individet, for at kunne klare sig i det moderne samfund. Disse forventninger og krav opleves af mange unge at være overført til de sociale medier, hvor man har mulighed for, ligeledes at skabe sig selv og sin egen identitet online. Dette stiller krav til den enkelte om at præstere både i sin fysiske og sin online tilværelse. I Børns Vilkårs rapport om krop, køn og

digital adfærd fremkommer det ligeledes hvordan unge i dag blandt andet skaber deres identitet online, herunder hvilke konsekvenser dette kan have. Der er ikke noget nyt i, at børn og unge tilpasser og skaber deres identitet og udseende ved at spejle sig i sine omgivelser og blive præget heraf. At unge spejler sig i hinanden på sociale medier kan imidlertid have negative konsekvenser, da digitaliseringen har accelereret muligheden for perfektion ved hjælp af redigeringsmuligheder i forskellige apps. Dette skaber en idealiseret verden på sociale medier, som dermed ikke stemmer overens med virkeligheden (Pedersen, Svendsen & Stribæk, 2020: 47).

I interviewene er informanterne blevet spurgt om, hvorvidt de har en åben eller lukket profil på Instagram. En åben profil betyder at alle kan se ens indhold i form af billeder, reels og stories som man lægger op, hvorimod på en lukket profil er det kun personer som man selv har accepteret som følger, der kan se ens indhold. Alle informanterne, undtagen Rune, har valgt at have en åben profil. I specialets undersøgelse har det været væsentligt at afklare dette, for at opnå en forståelse af de unges brug af sociale medier og hvilken indflydelse det har på deres brug af Instagram, hvorvidt de har en åben eller lukket profil. Informanten Rita fortæller sine overvejelser omkring en åben eller lukket profil. Hun udtaler følgende:

“Min konto er åben, så alle kan gå ind og kigge på den, så på den måde føler jeg, at det måske ligger et unødigt pres på mig selv, at alle kan gå ind og kigge på den. Hvor at de (red. hendes roomies) sådan er ‘vores er private, så derfor er det jo os der bestemmer hvem der kan gå ind og kigge, hvilket gør vi bare lægger op hvad vi har lyst til’. Dette synes jeg egentlig er meget sigende, altså hvis man selv styrer det som de gør, så er de lidt mere ligeglade, fordi hvorfor skulle man lade nogen komme ind og kigge på det, som de så skal føle sig presset af”
(Rita)

Rita beskriver, at hun har en åben profil, hvilket hun oplever skaber et unødigt pres på hende i form af at alle har adgang til hendes profil og dermed kan alle se hendes opslag. Hun pointerer samtidig at hendes roomies har en lukket profil, hvilket gør at de, ifølge Rita, kan være mere utilslørede i deres opslag og det der bliver lagt op. Det er bemærkelsesværdigt, hvordan Rita fremkommer med opfattelsen af, at hendes roomies selv styrer deres Instagram, da de har en lukket profil. Dette kan give et indtryk af, at Rita ikke oplever, at hun selv har samme styring

over sin egen profil, da den er åben. Rune frembringer i følgende udtalelse et andet perspektiv på overvejelserne omkring en åben eller lukket profil. Han fortæller:

Rune: “Jeg har en lukket profil på Instagram”.

Interviewer: “Hvad er dine tanker omkring det?”

Rune: (...) “Instagram er for mig mit privatliv. Det vil sige dem, der følger mig på Instagram er nogen, hvor jeg har det sådan, at de må gerne se hvad der sker i mit privatliv. (...) jeg har den (red. Instagram profil) lukket fordi at jeg ikke føler at enhver mand eller kvinde eller alt derimellem skulle have muligheden for at kunne "følge mit liv og hvad jeg lavede” (Rune)

Her bliver det tydeligt, at Rune opfatter sin Instagram profil som en spejling af sit privatliv, hvor han ønsker at have kontrol med hvem der følger med i dette. Denne kontrol kan han kun opnå ved at have en lukket profil, hvilket han har taget konsekvensen af. Den online kontrol man kan antyde der florerer mellem de unge på deres sociale medier, prøver Rune at begrænse ved selv at tage styring over sin eksponering på Instagram. Nuancerne i hvordan informanterne håndterer valget omkring en åben eller lukket profil, kommer her til udtryk på forskellige måder i Rita og Runes udtalelser. På trods af at de begge har en bevidsthed omkring at alle kan følge med i ens liv, hvis man har en åben profil, har de hver især truffet forskellige valg. Rita vælger imidlertid at lægge et unødigt pres på sig selv ved at have en åben profil, på trods af at det står hende frit for at lukke sin profil. Dette illustrerer, hvordan Rita føler et større pres omkring hvordan hun kan agere på Instagram, hvor hendes åbne profil er rammesættende herfor. Det kan dermed antages at Rita føler et pres overfor præstationskulturen, hvor det især handler om at skulle vise sine succeser frem og fremstå unik og særegen. Ved at have en åben profil har hun taget valget om, at alle kan ‘komme ind og kigge på’, hvorfor det især handler for hende om at skulle præstere hele tiden på sin profil.

I forlængelse af dette kan Ehrenberg bringes i spil. Han taler om, hvordan vores samfund har ændret sig til at være en buffet af muligheder, hvor det er op til den enkelte at gribe de muligheder og chancer som byder sig og dermed selv skabe sin egen identitet og vej i livet. Førhen var den enkeltes livsbane mere fastlagt, og man havde ikke på samme måde, de muligheder som man har i dag. De mange muligheder som kendetegner vores samfund i dag, gør nogle ude af stand til at præstere, da fraværet af faste pejlemærker og holdepunkter, for nogle kan slå over i handlingslammelse og udmattelse (Ehrenberg, 2010). Det moderne samfund fordrer, at individet skal realisere sig selv. Det øgede fokus på selvrealisering i

samfundet er dominerende, også på Instagram. Når man kigger på børn og unge, indlæres de tidligt, at de realiserer sig selv ved hjælp af eget initiativ og egen vilje. Ehrenberg skildrer denne autentiske selvrealisering som en individuel indre kraft som individet skal mobilisere og på den måde selv finde vej i livet og i alle samfundets optioner (Ehrenberg, 2010: 200). Fremkomsten af sociale medier har skabt en ny og hurtig måde for de unge, at effektuere denne autentiske selvrealisering på og samtidig gjort det tilgængeligt for de fleste, at udnytte de sociale medier i denne bestræbelse.

Det er i speciallets empiri kommet frem, at denne selvrealisering kædes sammen med det at præstere på de sociale medier i form af kontinuerligt at lægge indhold op, tage gode billeder, vise gode ting frem fra deres liv og hverdag og generelt fremstå som unge mennesker der har det godt og har styr på deres liv. Det fremgår blandt andet af følgende udtalelse af informanten Rita, som siger:

“Jeg synes klart det er, at man skal vise den rigtige side af sig selv eller den gode eller den pæne side af sig selv og ikke så meget alle sider. Det er jo et spejlbillede af det liv man kun har lyst til at vise meget kort og ikke hvordan man måske ellers rigtig har det” (Rita)

Her beskriver Rita, hvordan hun oplever, at det kun er ‘de rigtige, gode og pæne sider’, man kan fremvise på Instagram. Hun har en oplevelse af, at man kun fremviser det man har lyst til at alle skal se og dermed ikke de mindre gode begivenheder i ens liv. Dette afspejler de krav og forventninger som unge kan opleve på sociale medier, hvor det bliver vigtigt for dem at vise andre de gode ting der sker i deres liv og gemme de mindre gode ting væk. Her bliver det også relevant for de unge at fremvise de spændende ting der sker i deres liv. Informanten Caja udtaler i forbindelse med hvor aktiv hun er på Instagram, at det er: “(...) *afhængig af hvor spændende mit liv er. Det siger selvfølgelig også lidt*” (Caja). Det kan fremstå som om, at det kun er de spændende ting, der er værd at fremvise på Instagram, og at Cajas aktivitetsniveau afspejles af dette. Elementet af at ville vise det spændende der sker i ens liv frem, kommer ligeledes til udtryk i informanten Tines udtalelse:

“(...) Jeg bruger det selv til at lægge opslag op med hvad jeg laver i min fritid og sådan noget. Hvis jeg er til koncert og sådan noget, jeg tager meget til koncerter, så deler jeg hvis mig og mine venner vi laver et eller andet spændende” (Tine)

Caja og Tines udtalelser omkring at ville fremvise, når der sker nogle spændende ting i deres liv, på Instagram, taler ind i normen om at være særegen og unik. Det kan antydes, at det bliver vigtigt for Caja og Tine at dokumentere, når der sker noget ekstraordinært i deres hverdag. Hvor polerede og iscenesættende deres opslag og dokumentation er på Instagram omkring det spændende de oplever, har indflydelse på hvor personlige og autentiske de fremstår. Tine taler om, at hun ofte deler når hun er til koncerter, hvilket giver hende mulighed for at fremstille sine interessante oplevelser som værende usædvanlige i sammenhold med hendes hverdag i øvrigt. Som en del af den autentiske selvrealisering, stiller det krav til de unge om, hvordan de vælger at fremvise deres spændende oplevelser, i forhold til hvorvidt deres følgere vil opfatte dem som autentiske (Reckwitz, 2020: 226f).

I interviewene fremkommer det, hvordan 'likes' har en forskellig påvirkning på informanterne. Det kommer hos flere til udtryk, at likes er en målestok for succes og anerkendelse, og på den måde kan være styrende for hvordan de unge bruger Instagram og hvordan de oplever deres trivsel på Instagram. Dette kommer for flere af de unge til udtryk ved nogle præstationsforventninger og -krav, som de oplever at skulle leve op til. Informanten Mike fortæller således:

“(…) Jeg tror det er folks eget valg, om de så vil prøve at lægge det op, der lever op til det. Og det jeg tror alle gør. Det er inderst inde i underbevidstheden, at man gerne vil leve op til nogle bestemte ting, man gerne vil for eksempel runde nogle milepæle. Hvis man har 50 likes på billedet, så er det fedt ikke? Og så hvis man får 20 likes på det næste, så er det ikke lige så fedt, så jeg tror et eller andet sted, så er der en præstation, fordi man gerne vil leve op til det sidste, man lige har lagt op. På den måde. Men altså, det er ikke noget jeg selv går efter vil jeg sige. Men hvis jeg lige pludselig fik 4 likes på et billede, så tænker jeg nok lige ‘okay, hvad har jeg gjort?’” (Mike)

Mike beskriver hvordan tidens præstationsforventninger og -krav er kravet ind under huden på de unge og dermed ligger underbevidst hos dem, som et ideal de gerne vil leve op til. Det går igen i flere af speciallets interviews, at de unge benytter ordet 'ubevidst' omkring flere af de temaer, der er spurgt ind til i interviewene. Dette vidner om en ungdomsgeneration der er meget bevidst omkring hvilke samfundstendenser der eksisterer, men samtidig ubevidste omkring hvordan det påvirker dem personligt. Ligeledes er det kendetegnende for nutidens ungdomsgruppe, at de ofte bebrejder sig selv for deres manglende succes og fiaskoer. Dette

kommer også til udtryk i ovenstående udtalelse af Mike, som slutteligt beretter at han bliver påvirket hvis han ikke får særlig mange likes på et billede, hvor han tænker 'hvad har jeg lige gjort?'. Dette illustrerer hvordan han vender sin manglende succes, i form af få likes, indad og føler et ansvar herfor. Det er imidlertid interessant hvordan han lige inden dette fortæller, at han ikke selv går efter at få mange likes. Det modsigende i Mikes udtalelse, kan antyde den fornævnte ubevidsthed omkring hvordan de unge selv bliver påvirket af den præstationskultur, der er fremherskende på de sociale medier. Ligeledes kan de sociale mediers kommunikationsparadigme være med til at beskadige den enkeltes identitetsudvikling, da den sociale anerkendelse udgør en grundsten i individets selvrealisering (Honneth, 2003: 85). Dette bliver tydeligt i Mikes tilfælde, hvor det antydes, at hans positive selvforhold kan sættes over styr, hvis ikke han opnår de bekræftende reaktioner, i form af likes, fra venner og bekendte på Instagram, som indirekte ligger i de kommunikative normer. Det kan forstås således, at Mike føler sig berettiget til den anerkendelse likes er, og hvis ikke han opnår dette, vender han ansvarsfølelsen for hans manglende succes indad, og hvilket kan medvirke til en krænket selvforståelse.

De institutionelle transformationer og forandringer i samfundet, har en indvirkning på børn og unge, særligt i forhold til skole- og uddannelsessystemet, men det er blevet tydeligt hvordan disse forandringer også spreder sig til andre arenaer og dermed kan skabe en stigmatisering og ulighed på flere felter (Ehrenberg, 2010: 304). At børn og unge gøres til genstand for skærpede krav om individuel succes, kan ligeledes overføres til deres færden på Instagram. Det er i vores empiriske data samling kommet frem, at flere unge oplever at skulle præstere på sociale medier, herunder leve op til nogle bestemte krav og forventninger for at kunne passe ind i de normative rammer som eksisterer i de unges ageren på Instagram. Disse krav om individuel succes kan skabe en ulighed blandt unge i forhold til at præstere i deres online sociale liv, med henblik på at opnå eller opretholde sin sociale status i omgangskredsen. Hvis man som ung ikke råder over de livsstilsmarkører, der giver anerkendelse og dermed ikke evner at leve op til de krav der er på sociale medier, kan det medføre en form for utilstrækkelighedsfølelse hos den enkelte. I nedenstående citat beskriver Rita, hvordan denne utilstrækkelighedsfølelse kan komme til udtryk når man ser andre lave ting på sociale medier, som man ikke selv har ressourcerne til at opnå. Hvis man som ung ikke er i besiddelse af de livsstilsmarkører, der er

anerkendelsesværdige og successkabende, kan det være sværere at leve op til 'normen' på Instagram, herunder at vise at man råder over materielle goder, som eksempelvis at kunne rejse. Rita beskriver det således:

“(…) men især Instagram fordi man kun poster det perfekte og hele tiden, at jamen nu var jeg ude at rejse, og jeg var på alle de her smukke steder, og så kan man sidde der som ung og være sådan men det vil jeg også, og så føler man lige pludselig når man ikke opnår det samme, så misser man ud og så er det fordi man ikke er lige så god, og så skærer det i ens personlighed” (Rita)

I ovenstående citat beskriver Rita hvordan det kan 'skære i ens personlighed' og hvordan man 'misser ud' og ikke 'er lige så god' hvis man ikke opnår det samme som andre man ser på Instagram. Dette understreger Ehrenbergs pointe omkring, at individet selv skal tage ansvaret for sin manglende succes. Når man som ung føler, at man selv står med skylden og forpligtelsen for egne nederlag, kan det føre til en utilstrækkelighedsfølelse, som Rita også beskriver det, som ligefrem kan være skadelig og hæmmende for unges psykiske og sociale liv. Det faktum at man selv tager ansvaret for sine fiaskoer eller manglende succes, kommer også til udtryk i en rapport som Børns Vilkår står bag. To informanter i denne undersøgelse beskriver det således: ”*Man kan jo selv vælge, om man vil være med i et fællesskab eller ej. Det er selvfølgelig ens egen skyld (...)*” (Thastum & Svendsen, 2022: 33). Den anden informant fortsætter: ”*Så kommer den også igen den der; 'det er også bare mig, der ikke er god nok'*” (Thastum & Svendsen, 2022: 35). Disse udtalelser understreger alle sammen den tendens, der ses hos unge, i form af det store ansvar, de føler for egne succeser og fiaskoer. Det er interessant at bemærke, at de to informanter fra Børns Vilkårs undersøgelse, som er inddraget ovenfor, er drenge. Dette illustrerer at både drenge og piger kan påvirkes af præstationsamfundets krav og forventninger samt den utilstrækkelighedsfølelse dette kan medføre. Dette afspejles også i specialets egen empirisamling, hvor der ikke ses en entydig forskel på, hvorvidt drenge og piger påvirkes mere eller mindre af præstationskulturen på Instagram.

11.2.1 Frygten for at gå i glemmebogen

I de unges fortællinger er det tydeligt, hvordan aktualiteten og behovet for at være ‘up to date’ er en gennemgående faktor i de unges færden på Instagram. Reckwitz beskriver dette ved, at tiden på de sociale medier aldrig står stille, hvilket betyder at det billede og den tekst man lige har lagt op sandsynligvis allerede er forældet, idet der hele tiden offentliggøres nye billeder og de gamle bliver fortrængt (Reckwitz, 2019: 220). Dette kommer blandt andet til udtryk i Ritas udtalelse omkring ikke at blive glemt:

“(…) men samtidig så har jeg også den der med, at hvis jeg ikke har lagt noget op i en måned, så er det på tide at jeg får taget et billede af et eller andet jeg kan ligge op, den har jeg stadig den følelse (...) jeg tror for mig så handler det lidt om, at man ikke skal gå i glemmebogen også på nogle punkter, fra dem der nu følger en (...) Jeg er kommet klart mere væk fra det nu, men der var da klart en del af mit liv, hvor man hele tiden skulle poste et eller andet, ellers så gik det jo ikke” (Rita)

Rita italesætter hvordan hun føler at hun skal poste hele tiden, hvilket kan sættes i relation til Reckwitzs teorisæt, hvori han kommenterer at billeder hurtigt bliver forældet. Rita udviser en frygt for at blive forældet, hvor det kan ses som om at lysten og glæden ved at lægge et billede op forsvinder, da hun bare får taget et billede af et eller andet, hun kan ligge op. Rita fortæller at hun er gået fra at poste hele tiden til nu kun at poste cirka en gang om måneden men italesætter samtidig hvordan det stadig fylder i hendes bevidsthed.

I de fleste af vores informanternes tilfælde, kommer dette til syne, da flere af dem italesætter at de har et behov for kontinuerligt at poste og holde deres profil opdateret, for ikke at blive ‘glemt’. Man kan derfor udlede at de unge stræber efter at være unikke ved hele tiden at skulle vise hvad der sker i deres liv. Rita udtaler ligeledes: *“(…) jeg synes helt generelt der er en kultur på instagram, at man skal lægge noget op, ellers hvorfor har man det så?”* (Rita). Her tydeliggør Rita, at hun oplever, at det er hele præmissen for at være på Instagram, at man lægger billeder og videoer op, for hvorfor har man ellers en profil på Instagram? Dette kan udledes som et behov for social synlighed, hvor det bliver vigtigt for de unge at være synlige i deres sociale relationer, også online, i bestræbelsen på at opnå den anerkendelse og accept, der er vigtig i deres autentiske selvrealisering (Honneth, 2003: 109). Ud fra specialets indsamlede empiri, kan det antydes at de mandlige informanter ikke i samme omfang oplever dette behov

for at poste opslag på Instagram, da tre af de mandlige informanter har væsentlig færre billeder på deres profil end størstedelen af pigerne (jf. figur 1). Ud fra de to ovenstående udtalelser af Rita, tydeliggøres det hvordan hun nuancerer sig i forhold til de andre kvindelige informanter, da hun ikke på samme måde giver udtryk for, at det polerede billede og perfektionsnormen fylder i samme grad i hendes måde at bruge Instagram på. Dette illustrerer, hvordan Rita benytter sig af nogle andre strategier og handlemåder, for på sin egen måde at leve op til forventningen om at være aktuel og relevant. For at eksemplificere dette, kan følgende udtalelse af Caja inddrages:

“(…) Egentlig så tænkte jeg, at billederne vil repræsentere mig godt - mit liv og mine værdier på en eller anden måde. (...) Nogle af ferie-billederne er jo taget, først og fremmest til mig selv og til at jeg har dem, men nogle af tingene er også taget for, at de skulle direkte på Instagram egentlig, og det ved jeg, at jeg tænkte meget over da de skulle ud, faktisk. (...) Nogle af dem er lagt op fordi de er flotte og jeg havde dem, men nogle af dem er også taget til, at det kunne være nice at smide på Instagram. Det synes jeg er lidt tankevækkende egentlig, nu hvor jeg tænker over det. Og det tror jeg egentlig at jeg gør meget. Jeg var sammen med nogle veninder i lørdags, og der var vi også sådan, vi blev lige nødt til at tage nogle billeder til Instagram, vi mangler et eller andet til Instagram, Tinder eller whatever. Det synes jeg egentlig også var lidt tankevækkende, eller hvor jeg tænkte jeg selv var modsat i forhold til det. Billederne er jo også meget rare at have på en eller anden måde, ikke? Men at Instagram kommer først i min tankegang” (Caja)

Her kommer Caja med et andet perspektiv på, hvilke strategier hun anvender i forsøget på at leve op til aktualitetsnormen på Instagram. Der ses dog en sammenhæng mellem Rita og Cajas udtalelser omkring behovet for at tage billeder der er tiltænkt Instagram, for ikke at blive glemt. I ovenstående citat beskriver Caja, hvordan hun og hendes veninder tager billeder og videoer der er decideret tiltænkt Instagram. Hun forklarer selv, at det er det første, der kommer op i hendes tankegang, når der tages billeder. Undervejs i interviewet bliver hun qua de spørgsmål der stilles, bevidst omkring den måde hvorpå hun er ‘styret’ af Instagram, som hun selv kalder for ‘tankevækkende’. Hun fortæller, hvordan hun og hendes veninder ved en sammenkomst for nylig, bliver enige om, at ‘de bliver lige nødt til at tage nogle billeder til Instagram’ og at ‘de mangler et eller andet til Instagram’. Det kan på den måde opleves som rammesættende for hendes sociale samvær med sine veninder, at de er nødt til at tage billeder til deres online platforme, hvilket nærmest er en selvfølge for dem og noget der virker til at falde dem

naturligt i deres relation med hinanden. Her bliver det tydeligt, ligesom tidligere beskrevet, at præstationskulturen og forventningerne nærmest er kravet ind under huden på Caja og hendes veninder, og dermed fremkommer som en selvfølge. Samtidig kan dette også give et indblik i de unges fællesskaber som i ovenstående udtalelse af Caja, giver et indtryk af at hendes fysiske fællesskaber glider sammen med hendes digitale fællesskaber, da disse forventninger er en implicit og selvfølgelig del af hendes samvær med sine veninder. Det er interessant hvordan frygten for at gå i glemmebogen også kan komme til udtryk ved det pres der flourerer på de sociale medier omkring at skulle lægge content op, på tidspunkter hvor flest mulige ser og interagere med ens indhold. Dette kaldes også for algoritmer, som viser hvilke dage og tidspunkter man bliver bedst eksponeret. Hvis man som ung oplever et pres om både at præstere pæne og polerede billeder, samtidig med at man skal lægge dem op på de rigtige tidspunkter, kan dette medføre en yderligere dimension til de forventninger de unge oplever. Mikkel udtaler følgende:

“(…) men når jeg tænker over det, så er det helt sikkert også mig selv fordi, at det handler også om de der små ting som hvornår man lægger noget op og hvad man selvfølgelig lægger op, men også at det skal lægges op på det perfekte tidspunkt, fordi der er flest mulige, der skal se ens ting og flest mulige der skal gå ind og interagere med det” (Mikkel)

I citatet fremgår det, hvordan Mikkel giver sig selv ‘skylden’ for at underlægge sig det pres og de normer der eksisterer på Instagram. Det er tydeligt at flere af informanterne oplever frygten for at gå i glemmebogen og dermed føler sig pressede til at leve op til normerne om at være aktive på Instagram og gerne bedre end de andre. Specialets informanter italesætter det således på forskellige måder, hvordan de selv indordner sig disse normer. Dette taler igen ind i Ehrenbergs pointe omkring, at man i dag vender manglende succes og fiaskoer indad. De unge kunne også italesætte det som en samfundsskabt norm og noget de bliver pålagt af deres omgivelser, men de fleste påtaler det som nogle normer de selv underlægger sig. Dette stemmer også overens med resultaterne fra Børns Vilkår’s rapport fra 2022, hvor mange børn og unge i undersøgelsen beskriver, at de føler det er deres egen skyld hvis de ikke passer ind i fællesskabet, herunder hvis de bliver drillet eller er ensomme, ligesom frygten for at blive holdt udenfor fællesskabet er stor (Thastum & Svendsen, 2022: 33-35). Dette skaber unge mennesker

som bruger meget af deres tid og energi på at tilpasse sig selv, deres personlighed og identitet samt udseende, for at kunne indgå i de sociale fællesskaber som ses som værende eksistentielle for deres videre realisering af deres egen personlige identitetskabelse. Rune, en af specialets informanter, bringer i sit interview et andet perspektiv på denne frygt for at gå i glemmebogen og fortæller om sin kusine som er influencer og dermed meget aktiv på Instagram. Han fortæller om en episode hvor han taler med sin kusine om hendes job som influencer og hans tanker om hvordan Instagram er et medie, der er med til at skabe mistrivsel blandt unge. Han fortæller således:

“(…) Et godt eksempel er faktisk min egen kusine, som sjovt nok er influencer. Hun har lagt et billede op, da vi var til en fælles konfirmation, hvor jeg sagde ‘du ser jo ikke ud til at have det så godt’. ‘Nej’ siger hun, ‘men der er noget, mine følgere skal have’. Så sagde jeg ‘jamen, hvorfor så ikke vise den rigtige side?’, så sagde hun ‘jamen så er der nogen der falder fra’. Jeg tror, at hvis folk der sidder bag skærmen selv har det svært, så skal de ikke se at andre folk har det svært. Fordi så bliver man gravet ned i et sort hul. Det var i hvert fald hendes ‘take’ på det. På baggrund af det, siger hun, at der ind imellem kommer et par opslag, hvor der kommer noget trist, men primært er det at skulle vise, at hun har det godt og at det hele kører. Og ja, det bidrager specielt til den kultur vi har i forvejen med masser af unge, som har det skidt, så er Instagram ikke et medie som bidrager positivt til at folk kan få det bedre. På en måde, så river det samfundet mere i stykker blandt unge og skaber en større mistrivsel” (Rune)

Ovenstående citat beskriver hvordan Rune oplever at influencers, herunder hans kusine, er med til at skabe en mistrivsel blandt unge, fordi de fremviser et poleret billede på Instagram som ikke nødvendigvis stemmer overens med virkeligheden. Dette er et godt eksempel på hvordan der hersker en præstationskultur på Instagram, som fordrer at man fremstiller sine bedste sider og ikke de dårlige. Samtidig fremgår det også i Runes udtalelse, at hans kusines følgere ‘skal have noget af hende’, for ellers ‘falder de fra’. Dette bevidner den forventning, der indirekte ligger imellem kusinen og hendes følgere samt det pres, det skaber hos hende at fremstå positiv og glad, for ellers vil hun miste følgere.

Runes fortælling om hans kusine er et eksempel på det personlige ansvar, der følger med individualiseringen i det moderne samfund. Der er sket en ændring i den kulturelle logik som gør det autonome livsprojekt til et selvransagelsesprojekt, hvor man som en entreprenørarbejder skal evne at iværksætte sig selv og efterleve de sociale værdier og kapaciteter der kræves. Ehrenberg taler om, at reglerne i samfundet har ændret sig og at: “*disse*

institutionelle transformationer giver folk det indtryk, at den enkelte, selv det mest uanselige individ, skal vælge alt og beslutte alt” (Ehrenberg, 2010: 305). Det demokratiske samfund har dermed en indlejret ubestemthed, som ifølge Ehrenberg er blevet en menneskelig eksistensbetingelse. Honneth (2003) bruger begrebet ‘liden under ubestemthed’, hvor lidelsen fremkommer ved den totale frihed, herunder kravet om at finde ud af alting selv, også sin vej i livet. Det moderne samfunds konstante ubestemthed påvirker særdeles unge mennesker, som kæmper for at finde sin egen vej i livet og kronisk findes i en tilstand hvor de må tilpasse sig et samfund, der er i konstant bevægelse. Denne konstante bevægelse er også dominerende på Instagram, hvor tendenser, kulturer og trends ændrer sig og placerer de unge i samfundets forventning om omstillingsparathed, forandring og fleksibilitet. Dette omtaler informanten Mike i følgende citat:

“Jeg tror det kommer i trends, altså sådan faser, fordi jeg kan huske på et tidspunkt, hvor det var populært at lægge sin mad på Instagram, hvilken mad man spiste hele tiden. Og så var der en periode, hvor det var populært at lave duckface, hvor man laver det her med læberne, og så nu er det hvor man står og flexer (red. viser muskler), og for pigernes vedkommende hvor man står i bikini. Det er sådan det anerkendte billede lige nu, tror jeg” (Mike)

Her tydeliggør Mike, hvordan mode og trends hele tiden ændrer sig på sociale medier og dermed er rammesættende for hvad den enkelte ofte vælger at dele, med det formål at følge med udviklingen samt opnå mest mulig anerkendelse for sin tilstedeværelse på Instagram. Der er i specialets datasamling ikke fundet en kønsmæssig forskel blandt kønnene, når man kigger på frygten for at gå i glemmebogen. Der ses en latent frygt for at blive glemt hos de fleste af informanterne uafhængigt af køn, hvilket giver et indtryk af, at denne frygt kan tilskrives det at være ung i dag, hvor en konstant frygt for at være utilstrækkelig kan spille en væsentlig rolle hos den enkelte.

11.2.2 Opsamling

I dette afsnit blev det afsøgt, hvilke aspekter de unge kommer ind på i deres fortællinger om præstationskulturen, og hvilke forestillinger de danner i disse skildringer. Det er blevet tydeliggjort, hvordan informanterne gennem deres fortællinger er bange for at blive glemt, hvis de ikke poster på Instagram. Det er blevet tydeligt at de unges beretninger ofte balancerer i

spektret mellem at være på og en frigørelse fra presset. Presset ligger i, at de unge hele tiden skal lægge nye billeder op for at holde sig aktuelle. Samtidig er informanterne også meget bevidste omkring at det er de pæne og gode sider man viser frem. Informanterne er bevidste omkring hvordan tidens præstationsforventninger og -krav er kravet ind under huden på de unge og dermed ligger underbevidst hos dem, som et ideal de gerne vil leve op til. Det er ligeledes blevet analyseret, hvordan informanterne er velvidende om, at de er med til at reproducere det her pres, ved selv at følge kulturen og fremvise de gode og pæne sider.

11.3 Den (u)bevidste søgen efter anerkendelse

Fælles for alle informanternes udvalgte billeder var, at de alle havde valgt minimum et billede som var af dem selv sammen med venner og/eller veninder. Dette fortæller noget om vigtigheden af venskaber og fællesskaber for de unge, hvilket også kom frem i flere af de unges fortællinger. At de unges fællesskaber og søgen efter anerkendelse hænger sammen, er fremkommet i specialets interviews, da flere af de unge taler om anerkendelse i form af likes fra venner og veninder på sociale medier. Der ses dog en forskel i måden hvorpå de unge opfatter deres færden på Instagram som en søgen efter anerkendelse. Nogle af de unge angiver at være bevidste omkring denne søgen på anerkendelse, hvorimod andre er mere ubevidste omkring det. Informanten Mike udtaler sig omkring hvilken betydning likes har for ham. Han siger således:

“Grundlæggende er jeg egentlig lidt ligeglad, men altså man kan sige, det betyder jo noget for alle. Det er jo en form for anerkendelse, men jeg har det også sådan. at hvis jeg ikke får et bestemt antal likes, så er jeg egentlig lidt ligeglad. Det er jo bare en anden form for anerkendelse end den man får i virkeligheden, fordi det er sjældent, at folk kommer over og siger til en, at man har noget flot tøj på eller sådan noget, ikke? Men det får man i form af et like på internettet. Men det er ikke fordi det er noget jeg går efter eller noget som helst. Jeg deler bare min oplevelse og så er det egentlig bare op til folk selv, om de liker det eller ej” (Mike)

I ovenstående udtalelse fremkommer det, at Mike, ifølge ham selv, ikke søger anerkendelse i form af likes på Instagram. Han er bevidst omkring betydningen af likes og beskriver det som en anden form for anerkendelse end den man også får i virkeligheden. Mikes udtalelse antyder,

at han mener det er væsentligt nemmere at få anerkendelse online end i virkeligheden og at anerkendelsen, i form af likes online, kan miste lidt af sin værdi. At Mike er helt ligeglad med likes og den anerkendelse disse medfører, kan dog ikke helt afskrives. Han siger at, han grundlæggende er ligeglad, men 'altså man kan jo sige, det betyder noget for alle'. Dette indikerer, at Mike alligevel tillægger likes en vis betydning og en form for anerkendelse, som han mener er universel og noget alle gør.

Det er relevant at inddrage Honneths (2006) anerkendelsesteori i analysen af de unges søgen efter anerkendelse på Instagram. Anerkendelse er en fundamental forudsætning for at kunne realisere sig selv og leve det gode liv, og virker tilsyneladende til at være en stor del af de unges færden på Instagram. De unges søgen efter anerkendelse på sociale medier, kan forstås som en form for dynamisk proces, hvor behovet for anerkendelse indfries på flere arenaer og fællesskaber på en gang. Dette skyldes, at mange af de unge har venner online som de også er venner med i virkeligheden. Dertil kommer familie som mange af specialets informanter ligeledes fortæller, at de er 'venner' med online. Dermed flyder det online liv og det virkelige liv sammen og søgen efter anerkendelse bliver mere flydende, da det involverer forskellige sfærer og fællesskaber i de unges liv. De unges forskellige oplevelser af at søge anerkendelse på Instagram, er fremtrædende i speciales empiriske materiale, hvilket understreger at anerkendelse er en subjektiv følelse og kan opleves meget forskellig. I modsætning til tidligere udtalelse af Mike, er det hos informanten Felix tydeligt, hvordan denne forskellighed kommer til udtryk. Felix udtaler følgende:

Interviewer: "Flere likes - hvad tænker du, det handler om?"

Felix: "Det er anerkendelse fra andre mennesker synes jeg, mere end det er anerkendelse fra mig selv. Fordi i mit eget hoved, og det har jeg gået og tænkt meget over, at i mit eget hoved, så ved jeg godt, hvad jeg selv er i stand til. Jeg ved selv, hvor meget jeg kan nå og opnå, og hvad jeg kan, og hvad jeg ikke kan, og hvad jeg har opnået. Men det betyder meget for mig, at folk skal se det og tænke 'okay han kan alligevel noget ham der'. Så på den måde betyder det meget for mig, at folk giver mig anerkendelse." (Felix)

Her taler Felix om, hvordan likes handler om anerkendelse for ham. Han er meget konkret i sin udtalelse omkring hvad det betyder for ham at fremvise sine succeser på Instagram og opnå anerkendelse fra sin omgangskreds på denne måde. Set i lyset af Honneths (2006) teori om

anerkendelse og selvvirkeliggørelse, fremkommer det i Felix' udtalelse, at han har den grundlæggende selvtillid med sig, hvor han godt ved hvad han kan og er i stand til. Dette tegner et billede af, at Felix gennem sin opvækst og tilknytning til sin familie, har en grundlæggende selvtillid og tro på, at han er god nok. Han udtaler selv i starten af citatet "det er anerkendelse fra andre mennesker, synes jeg, mere end det er anerkendelse fra mig selv". Her bliver det tydeligt, at Felix med sine opslag og færden på Instagram søger anerkendelse fra sine omgivelser, altså i den solidariske sfære, hvor det er individets selvværdsættelse, der er på spil. Han søger en oplevelse af at blive socialt værdsat, hvilket i dette tilfælde afspejler sig i måden hvorpå han bruger Instagram som et middel for at opnå dette mål. Netop de sociale mediers fremkomst giver de unge en ny platform hvorpå de kan stræbe efter anerkendelse. I det moderne samfund har anerkendelsesbetingelserne ændret sig. Dette kan blandt andet tilskrives at man ikke på samme måde i dag som tidligere, automatisk opnår anerkendelse ud fra sin sociale position og status. De unge skal i dag selv gøre sig fortjent til anerkendelse, hvilket skaber en ulighed i søgen efter anerkendelse, da ikke alle har de samme forudsætninger for at lykkes med dette. Det der er anerkendelsesværdigt, er samfundsbestemt ud fra hvad der tillægges værdi, hvilket skaber en usikkerhed for opnåelsen heraf (Honneth, 2006). I forhold til ovenstående citat af Felix, kan man stille spørgsmålet; hvad nu hvis han ikke opnår den anerkendelse på Instagram som han så bevidst stræber efter? Her kan Ehrenbergs perspektiv inddrages i forlængelse af Honneths (2006) begreb om 'liden under ubestemthed'. Ehrenberg argumenterer for, at denne liden under ubestemthed kan forbindes med samtidens øgede præstationskrav og forventninger, hvilket kan medføre mentale lidelser, det som Ehrenberg også kalder for 'utilstrækkelighedspatologier', som kan komme til udtryk hos den enkelte i form af depression, udmattelse og handlingslammelse (Ehrenberg, 2010). Beskriver Honneth (2006), Ehrenberg (2010) og Reckwitz (2019) ikke netop hvordan præstationssamfundet, også kaldet selvets kultur (se også Juul, 2017), er en kultur hvor man skal performe og iscenesætte sig selv for et socialt publikum, hvor man shiner og fremviser sine stærke sider og succeser frem, i bestræbelsen efter anerkendelse og værdsættelse? Sociale medier har skabt en platform hvor unge kan forsøge at indfri noget af deres behov for anerkendelse og social accept af andre. Men det kan opleves risikabelt for de unge, da de ikke er garanteret denne anerkendelse og chancen for at mislykkes og falde igennem er stor. Dermed skabes en sårbarhed, som kan udmunde i en følelse af utilstrækkelighed, hvis ikke man lykkes. Det er svært at sige hvorvidt

Felix vil føle denne utilstrækkelighed, hvis han ikke opnår anerkendelse på Instagram, men sandsynligheden herfor er til stede og hvilket kan medføre en mental mistrivsel, som kan have konsekvenser på både kort og lang sigt.

De forskellige måder hvorpå specialets informanter søger anerkendelse via Instagram på, kommer til syne i informantens Eas fortælling, som adskiller sig fra måden hvorpå Felix søger anerkendelse, hvilket er fremkommet af ovenstående citat. Ea fortæller om sin måde at søge anerkendelse på fra sine omgivelser via Instagram, hvilket fremtræder som en mere ubevidst søgen efter anerkendelse:

“Jeg tror det handler, det kommer meget an på hvilken slags billeder, men jo der er vel en eller anden form for anerkendelse, det kan jeg jo heller ikke komme uden om, at der også er lidt en grund til at man lægger billeder op. Man søger det vel lidt ubevidst, at der er nogen der anerkender en eller siger ‘ej hvor er det fedt at du...’, som jeg viste dig et billede før, har fået hue på. "Eller hvor var det fedt at, du har løbet en vis distance eller et eller andet, så på den måde hører der vel noget anerkendelse med også” (Ea)

I ovenstående citat beskriver Ea hvordan det for hende også handler om anerkendelse når hun lægger noget op på Instagram, samtidig med at hun også nævner at ‘man søger det vel lidt ubevidst’, hvilket giver et indtryk af, at det ikke er noget hun er særligt bevidst omkring i sin daglige færden på Instagram. I interviewet med Ea kommer det også til udtryk, hvordan der er en forventning om at anerkende hinanden på Instagram, når man også har en relation i den fysiske verden. Ea udtaler følgende:

“Altså hvis det er nogen jeg kender, så liker jeg typisk billederne fordi, at der er en forventning til at det gør man fordi man kender hinanden, men ellers så liker jeg kun billeder hvis det er noget jeg synes om generelt” (Ea)

I ovenstående citat udtrykker Ea sin oplevelse, af at der er en forventning om, at man liker hinandens billeder og opslag, når man også har en relation uden for Instagram. Dette afspejler det som Honneth beskriver som den gensidighed, der eksisterer i anerkendelsestanken, som er en forudsætning for at vi kan stræbe efter at leve det gode liv - med og for hinanden (Juul, u.d.). De forskellige sociale segmenter beror på en moralsk infrastruktur som består af intersubjektive

relationer, som har det til fælles, at de bygger på en gensidig anerkendelse mellem mennesker. Denne gensidige anerkendelse oplever Ea som en forventning til hinanden, i form af en verificering af den relation der også eksisterer i andre arenaer. Netop dette kan give et indtryk af en sammensmeltning af flere forskellige miljøer, da de forskellige sociale fællesskaber de unge har i andre arenaer, videreføres til Instagram og dermed fusionere til et fællesskab der opleves at sameksistere i flere arenaer.

Forventning om gensidig anerkendelse, som fremkommer i Eas udtalelse, genkender en anden af specialets informanter ligeledes. Caja udtaler følgende:

"Nej, det synes jeg ikke, de faste - det er sådan nogle som min mor og min bedste ven og nogle af dem, vi holder ferie med og min moster og sådan noget. De liker alle mine stories. Men jeg ved ikke for dem, om de egentlig føler sådan... Men modsat ja, hvis mine veninder lægger noget op, så liker jeg jo også deres, så på en eller anden måde ligger der nok noget implicit, at det gør man, hvis man synes det er fedt eller hvis det er en man er tæt med, ikke?" (Caja)

Her beskriver Caja ligeledes, hvordan hun oplever, at der implicit er en forventning om, at man liker hinandens opslag på Instagram, hvis man har en tæt relation i virkeligheden. Det er interessant hvordan hun i starten af udtalelsen nærmest fremlægger det som en selvfølge at hendes mor, bedste ven, moster osv. altid liker hendes stories. Hun pointerer samtidig, at hun ikke er klar over, om de gør det, fordi at der er en forventning herom. Dette kan gøre anerkendelsensdynamikken usikker og med risiko for det, som Honneth (2006) kalder patologier, i form af misforhold, hvor de unge ikke opnår den anerkendelse de søger, fordi der ikke leves op til den gensidighed som der forventes i mødet med deres fysiske relationer online. De unge kan her opleve et svigt fra deres omgivelser, som kan få indflydelse på den selvtillid og selvværdsættelse som man som menneske grundlæggende har behov for i sin stræben for selvrealisering og det vellykkede menneskeliv. I den solidariske sfære, heraf udviklingen af ens selvværdsættelse, bliver mennesket respekteret for sine særlige egenskaber, der adskiller det fra andre personer (Honneth, 2006: 153f). Dette knytter sig ligeledes til Reckwitz' teori om singularisering, hvor han siger: *"Vi har allerede set, i hvor høj grad social anerkendelse i singulariteternes samfund afhænger af, at man opfattes som enestående autentisk, og at subjekterne derfor er tvunget til at performe sig selv som singulære og autentiske"* (Reckwitz, 2019: 224). Dette stiller krav til de unge om at fremstille sig selv som autentiske og særegne

på sociale medier, for at opnå social anerkendelse. Det bliver her vigtigt at skille sig ud fra mængden og være singulære og særegen for at opnå den sociale anerkendelse som de søger, hvilket Honneth beskriver som de særlige egenskaber der adskiller en selv fra andre personer. Det kræver at de unge er i stand til at fremvise egne særlige egenskaber for at komme i mål med dette, hvilket kan resultere i krænkelser, hvis man som ung ikke er i stand til at fremvise eller ikke besidder de livsstilsmarkører der er nødvendige for at skille sig ud.

I Johansen & Larsens (2019) bog 'Børn, unge og medier' beskrives det, at der er foretaget både danske og internationale undersøgelser omkring likes som interaktionsform på sociale medier, herunder anvendelses- og tolkningsmulighederne af likes. En undersøgelse foretaget af finske forskere viser, at der er op mod 20 anvendelses- og tolkningsmuligheder når man taler om likes. Den finske undersøgelse viser, at unge gør brug af eksempelvis; 'medlidenheds-likes', 'venskabs-likes', 'rutine-likes', 'at holde relationen ved lige-likes' osv. Ligeledes beskrives det i Johansen & Larsens bog, at de ud fra deres egen forskning, har fundet forskellige uskrevne regler omkring brugen og betydningen af likes på online platforme, hos danske børn og unge (Johansen & Larsen, 2019: 78-81). Børns Vilkår har ligeledes udgivet en rapport om 'Krop, køn og digital adfærd' i 2020, hvor de også beskriver at unges fællesskaber, online såvel som fysisk, indeholder nogle sociale spillekoder som har afgørende betydning for børn og unges inklusion og/eller eksklusion samt opnåelse af succes og anerkendelse (Pedersen, Svendsen & Stribæk, 2020: 12). Anerkendelse i form af likes på sociale medier gør anerkendelsen meget synlig og målbar, hvilket kan øge presset på de unge i forhold til at skulle præstere på sociale medier. Børns Vilkårs undersøgelse viser i denne forbindelse, at hhv. 47 procent og 54 procent af pigerne i 6. og 9. klasse har slettet et billede på sociale medier fordi de ikke mente det havde fået nok likes. Specialets egen empiriske undersøgelse har ligeledes fundet flere eksempler blandt de unge informanter, hvor de har slettet billeder på Instagram på grund af enten negative kommentarer eller for få likes. Rita siger: *"(...) fordi jeg kunne godt forestille mig, at måske hvis jeg kun fik 10 likes på et billede, så ville jeg fjerne det (...)"* (Rita). Ea udtaler: *"Altså jeg har slettet billeder før, så det kunne jeg sagtens finde på (...)"* (Ea). Også informanten Tine beskriver, at det før i tiden har haft stor betydning, hvor mange likes et billede havde fået. Hun fortæller: *"Altså på et tidspunkt, det er nogle år siden, der synes jeg at likes betød noget. Der var jeg virkelig 'okay hvis det her (red. billede) ikke har fået mere end 10 likes, så slettes det'"*

(Tine). Dette vidner ligeledes om, at der er en forbindelse mellem likes og anerkendelse for de unge. Hvorledes likes opfattes som anerkendelse er subjektivt, men fremkommer generelt hos specialets informanter, at der er en direkte sammenhæng, hvor likes bliver et synonym for anerkendelse.

Bestræbelsen på at opnå anerkendelse er ikke ufejlbarlig. I Honneths anerkendelsesteori, hvori han med afsæt i Meads og Hegels anerkendelsesteorier, antyder at anerkendelse også handler om selvbeholdning. Hvis man i sin stræben efter anerkendelse ikke har øje for andre og deres stræben efter anerkendelse, bliver det svært at opnå den lykkefølelse man søger (Honneth, 2006). At man begrænser sig frivilligt i forhold til hinanden, er essentielt i forhold til at opnå en fælles frihed og anerkendelse. Denne begrænsning i sin stræben efter anerkendelse, kommer til udtryk i informant Felix' udtalelse:

“(...) Jeg ser jo mega glad ud på det billede her, fordi jeg klarede den (red. fik hue på). Men hvad med ham, der for eksempel ikke klarede den? Han kommer til at sidde og kigge på billederne på de sociale medier med alle dem der bestod, og han kom ikke igennem gymnasiet, så han skal tage et år til, så kommer han først til at sidde med den her fornemmelse af ‘fuck mand, bare jeg var lige så god som alle de andre’” (Felix)

Her fortæller Felix om hvordan det kan påvirke andre, når man selv søger anerkendelse fordi man har opnået noget eller gjort noget godt. Han taler ind i erkendelsen om, at andre kan opleve en øget mistrivsel, ved at se sine venner og veninders succeser og higen efter anerkendelse fra sine omgivelser. Her demonstrerer Felix sin bevidsthed omkring hvordan udviklingen af hans subjektive selvforhold har indflydelse på andres selvforhold, hvilket er en forudsætning for, at man kan realisere sig selv og hinanden. Dette bevidner ligeledes at den enkelte er afhængig af andre for at opnå anerkendelse, hvilket ikke er muligt at opnå på egen hånd. Ud fra dette perspektiv, kan unges søgen efter anerkendelse på Instagram resultere i øget mistrivsel blandt andre unge, hvis ikke den frivillige selvbeholdning er til stede. Dette er også kendt som anerkendelsesetikken, hvor man tager sine medmennesker i betragtning og frivilligt begrænser sig selv og ens egen agenda, for at skabe de bedste forudsætninger for fællesskabet og det fælles liv. Det kan diskuteres, hvorvidt ungdomsgruppen i dag generelt er selvbevidst omkring

hvilken indflydelse deres egen identitetskabelse har indvirkning på andres. Individualiseringens tag i vores samfund og i de unge, herunder med det øgede fokus på egne præstationer og succeser, kan frygte, at mange mister orienteringen mod fællesskabets betydning for deres egen opnåelse af anerkendelse. Dette kan samtidig skabe en uretfærdig anerkendelsesorden i vores samfund, hvor det bliver sværere for nogle unge at opnå anerkendelse end andre. Det bliver ligeledes tydeligt, at præstationskulturen hænger uløseligt sammen med anerkendelse, da det ikke er anerkendelsesværdigt at være ensom og uden for fællesskabet. Derimod bliver unges kamp for at præstere og leve op til præstationssamfundets krav og forventninger, forenet med de unges stræben efter anerkendelse.

11.3.1 Det perfekte billede er altid det mest rigtige

Som analyseret tidligere er det det polerede billede, der er fremherskende på Instagram, hvor det i høj grad handler om at fremvise den bedste version af sig selv. Der opstår dog en diskrepans, når samtlige af informanterne også føler, at de kan se sig selv i deres profiler. Hertil svarer Felix: ”*Det vil jeg sige, jeg går meget op i at det jeg laver i min hverdag, det er det jeg viser på de sociale medier (...)*” (Felix). Det interessante opstår, at selvom Felix italesætter at det er vigtigt for ham, at hans profil afspejler hans identitet og hverdag, så beskriver han samtidig;

”Igen Instagram, det er det perfekte billede af mig og se hvor fede ting jeg har lavet (...) Man tager altid det fede, man tager altid det bedste, igen det perfekte image, man skal se så godt ud som muligt, om det så er det man laver eller hvordan man ser ud, så er det altid det perfekte der er det mest rigtige. Det mest relevante kan man også godt sige” (Felix)

Felix beskriver i ovenstående citat, hvordan han oplever at det ‘perfekte image’ bliver det mest rigtige at poste på Instagram. Instagram bliver her et middel, hvor man kan iscenesætte sig selv, hvorfor Instagram bliver til et udstillingsvindue af det perfekte liv (Stock, 2021). Som tidligere nævnt definerer Bourdieu den økonomiske kapital, som alle former for økonomiske ressourcer, som et individ besidder. Ud fra Felix’ ovenstående udtalelse ‘se hvor fede ting jeg har lavet’, kan det argumenteres ind i Bourdieus perspektiv vedrørende den økonomiske kapital. ‘Det

perfekte image' bliver en spilleregul på Instagram, hvor brugerne har 'accepteret' at det er det, der er det mest anerkendelsesværdige. Det kan derfor være vanskeligt for brugere med lavere økonomisk kapital at være en del af denne spilleregul, hvorfor disse unge oftere kan opleve en utilstrækkelighedsfølelse, som kan være af betydning for deres trivsel på mediet. Hvorvidt undersøgelsens informanter oplever dette, kan være vanskeligt at udtale sig om, da der ikke blev spurgt ind til deres økonomiske situation. Men ud fra deres udtalelser om det polerede billede kan det udledes, at der opstår et økonomisk perspektiv, hvori det økonomiske aspekt spiller en rolle i spillereglerne angående 'det perfekte image'. Ifølge Reckwitz forudsætter det økonomisk, social og kulturel kapital (jf Bourdieu, 1997) for at kunne leve op til kravene i 'singulariteternes samfund', hvorfor de unge, der ikke råder over den rette kapital eller har relativt lidt af den, generelt har sværere ved at opnå anerkendelse i pågældende felt, og dermed fremstå unikke og særegen (Juul, u.d.). Hertil kan det argumenteres at 'klassisk' og 'ny' udsathed krydser hinanden, hvor de unge i klassisk udsathed mangler på ressourcer påvirker deres trivsel på mediet endnu mere, hvor unge med flere ressourcer, har 'lettere' ved at klare sig på mediet (Juul, u.d.)

Både Rita, Felix og Rune italesætter hvordan Instagram har sat nye rammer for standarderne og normaliteten. De er alle bevidste om, at det er 'det gode liv' man fremviser. Rune italesætter:

Interviewer: (...) Hvad tænker du omkring mistrivsel blandt unge? Hvad tænker du, det kan skyldes for eksempel?

Rune: (...) "Det er fordi og det kommer igen tilbage til at det er fordi man skaber en poleret kultur på Instagram. Man skaber et billede af, at alle har det godt (...) fordi at Instagram kun er et glansbillede, hvordan ens, eller en brøkdal af, hvordan ens rigtige liv er. Så det er selvfølgelig med til at bidrage til den mistrivsel, der foregår også i samfundet den dag i dag" (Rune)

Det polerede selvbillede bliver en målestok for at skulle præstere, hvortil at det bliver en slags norm. Perfekthedskulturen kommer til udtryk som en variation af doxa, hvor alle i dette felt, er enige omkring hvordan man skal positionere sig selv på Instagram. Hertil kan man argumentere med Reckwitz teori vedrørende singulariteter, hvor han mener at de sociale medier kan betragtes som et vigtigt sted for en finpudsning af sin selvpræsentation, hvor billeder tilbyder en mulighed for at vise sit enestående selv og autenticitet (Reckwitz, 2022:148f). Reckwitz udtaler:

“Det drejer sig hele tiden om demonstrationen af personlig attraktivitet, hvilket ikke skal forstås derhen, at brugerne stræber efter at være perfekte i konventionel forstand (det kunne virke uoriginalt og ikke autentisk), men snarere at virke usædvanligt i lyset af, hvor interessant deres almindelige hverdag er. At profilerne i denne forstand har en positiv slagside, er dog ikke ensbetydende med, at der ikke er plads til personlige svagheder. Netop fremvisningen af det ufuldkomne kan få subjektet til at fremstå som mere “personligt” og dermed mere autentisk” (Reckwitz, 2019:228)

Reckwitz mener, at det ufuldkommene kan få aktørerne til at fremstå mere personlige og dermed mere autentiske. Dette bliver interessant at diskutere i det polerede selvbillede, hvor det er den polerede virkelighed, der bliver det anerkendelsesværdige på Instagram. Det særprægede og unikke kommer derfor til syne gennem det polerede selvbillede, hvor brugerne stræber efter det perfekte. Når informanterne fortæller om at de alligevel godt kan lægge personlige opslag op, bliver det tydeliggjort at de samtidig er meget bevidste omkring hvad de personlige opslag kan indebære. Hertil kan man introducere Goffmans begreb vedrørende indtryksstyring som omhandler at aktørerne gerne vil fremstille sig selv bedst muligt (Harste & Mortensen 2013:235). Ifølge Goffman kan der opstå en del usikkerhed i det sociale møde, og derfor benytter aktørerne *facework* som en vigtig strategi for at undgå at tabe ansigt og blive ydmyget (Goffman, 1959:234). Som nævnt tidligere er sociale medier forbundet med selviscenesættelse, hvor man konstant kan opdatere og nuancere hvem man er, hvorfor Instagram kan ses som en platform hvor aktørerne aktivt kan styre hvilke indtryk der gives. Brugere på Instagram bestemmer selv, hvad de vil dele, og kan derfor frasortere de ting, der kan indebære at tabe ansigt. Dette kommer også til syne, da snakken i specialets interviews faldt på redigering af ens billeder. Stort set alle informanterne svarer nej til spørgsmålet omkring om de redigerer deres billeder. Det kan dog diskuteres, hvorvidt informanterne alligevel redigerer deres billeder lidt, da samtlige informanter beretter om at de ‘kun’ redigerer på lys og kontrast. Caja udtaler:

“Kun i forhold til noget lys og kontrast, og de funktioner der ligger nede i ens egne foto app. Ellers ikke. Bruger ikke de features eller det der ligger på Instagram. Det gjorde jeg i starten, men jeg synes den (red. fotoapp) der ligger på Iphones standardfunktioner er super, super fin. Men mest lyset til lige at gøre det lidt pænere” (Caja)

Caja fortæller, hvordan hun bruger sin mobilens funktion til at få lyset til at se lidt bedre ud. Hun kan derfor frasortere og tilvælge en pænere farve til lyset. På den måde kan hun iscenesætte sin Instagram lige som hun ønsker det. Mikkel beskriver ligeledes hvordan folk redigerer billeder på Instagram, om det så er en blå himmel, der er blevet mere blå, eller om det er dem selv. Mikkel beretter:

“Man kan heller ikke komme udenom at man også redigerer en del, om det er blevet en mere blå himmel, eller om det er en selv, så sker det altså” (Mikkel)

Gennem citatet kan det antydes at Mikkel mellem linjerne fortæller om, hvordan alle i princippet redigerer deres billeder, og at det er noget man ikke kan komme uden om. Derfor kan det antydes, at der blandt informanterne ses forskellige opfattelser af, hvad redigering indebærer. De unge internaliserer denne perfektionskultur, hvor de er med til at reproducere den, ved at redigere billeder uden at de er særlig bevidste omkring det. Redigering kan derfor fremstå som endnu en spilleregulering, hvor alle i feltet ‘accepterer’ at redigering er en del af ‘gamet’. Gennem redigering og selvscenesættelse kan brugerne af mediet frasortere elementer der kan få dem til at tabe ansigt, hvorfor indtryksstyring i høj grad eksisterer på platformen.

Teknologiens udvikling har medført en digitalisering af vores livsområder, hvorfor de digitale platforme er blevet inkorporeret som en naturlig del af vores hverdag. Teknologien kan på mange måder gøre vores liv lettere og øge vores viden, samtidig med at det ændrer vores tankesæt, normer, relationer, værdier og mulighedsrum. Professor Joshua Meyrowitz påpeger at de elektroniske medier har skabt en ny form for social adfærd, hvor han har videreudviklet på Goffmans begreber vedrørende frontstage og backstage, hvortil han introducerer begrebet middle region, som han placerer mellem aktørernes frontstage og backstage (Hjarvard, 2008:97). Goffman introducerer frontstage og backstage som to aspekter i sociale interaktioner, hvor han anser frontstage som ‘scenen’ og som er den åbenlyse del af aktørernes fremtræden (Goffman 1959:22). Backstage definerer han som det sted, hvor aktørerne træder af den sociale scene, hvor de kan lade op, slappe af, smide rollerne og være sig selv (Goffman 1959:253; Ritzer 2014:218). Middle region bliver en slags sammensmeltning af backstage og frontstage, hvor der ses blandede roller af privat og offentlig karakter. Hans begreb bliver derfor

interessant når de unge ser sig selv i deres billeder, samtidig med, at der er ting de ikke vil poste. Dette ses også i Ea's udtalelse hvor der ses elementer af middle region. Ea beskriver, hvordan hun både skriver med folk over Instagram, som hun snakker med privat, men at der også er folk, hun ikke har en personlig relation til, som skriver til hende. Ea siger yderligere:

Interviewer: Hvad med den måde man har venskaber på på Instagram (...)?
Ea:“(…) Så på den måde er det jo ikke altid nære relationer der kontakter en over Instagram, det er igen det der med at man viser jo lidt frontstage, og det er også de relationer man ligesom får ud af det. Det er på et vist niveau og ikke så tæt nødvendigvis” (Ea)

Gennem citatet fortæller Ea ligeledes, hvordan der også eksisterer en relation, der ikke er så tæt, og ikke på et så dybt niveau. Det kan derfor fremstå at hun synes de relationer man har på Instagram, er en overfladisk relation, hvor man kun viser 'frontstage'. Det er altså den åbenlyse del af deres fremtræden, hvor det er attituder og udsmykning som aktøren bevidst eller ubevidst, bruger til at opbygge et bestemt billede af, hvem de er (Goffman, 1959:22; Kristiansen 2014:204). Ea's udtalelse kan dog godt fremstå som et modsætningsforhold, da hun samtidig fortæller om, hvordan hendes nære relationer også er repræsenteret på Instagram, samt at hun bruger mediet meget til at kommunikere med sine venner og veninder. Her fremkommer det, hvordan der opstår denne middle region i Eas brug af Instagram, hvor hendes frontstage og backstage smelter sammen, hvor der ses relationer af både privat og offentlig karakter.

Alle informanter italesætter at der er ting man ikke poster på Instagram, hvor især drengene er meget bevidste omkring denne tendens, hvortil Rune siger:

”Det første, det er det her, jeg har valgt, og det er et billede som jeg lagde op af (udeladt), som er hunden her, hun døde. Jeg har valgt det fordi at det er Instagram også. Det er at kunne vise alt ikke er en dans på roser, men samtidig taler det også ind i det her med at man, måske, eller det gjorde jeg måske på det her tidspunkt, opsøgte at få noget anerkendelse og noget, jeg vil ikke kalde det kærlighed, men få noget medfølelse fra de følgere, som følger mig” (Rune)

Det opsigtsvækkende bliver hans argumentation omkring at han søgte at få noget anerkendelse. Det kommer her til udtryk, som Honneth ligeledes siger, at individet har behov for andre menneskers anerkendelse for at kunne realisere sig selv, og dermed opnå det gode liv (Juul, 2012:181). Det kan dermed argumenteres, at formålet med Runes billede blev et middel til at opnå anerkendelse. Dette perspektiv kan også fremstå i Felix' udtalelse:

”Min familie vil jeg gerne holde for mig selv, altså mor og lillebror og hvem der har fødselsdag og sådan noget. Det føler jeg ikke, at alle behøver at være en del af. (...) og da min mormor blev opereret for noget med hjertet, der postede jeg, at jeg var glad for at min mormor havde klaret den. Altså et billede af min mormor og jeg sammen med 'we made it'. Min morfar som døde lige inden jeg blev student der postede jeg også ham og havde ham i tankerne da jeg klarede den men, ellers så holder jeg typisk min familie ude fordi jeg ikke føler det har noget med mig at gøre som min person på Instagram, fordi det der sker i mit hus, det vil jeg gerne holde for mig selv” (Felix)

Felix fortæller således hvordan han ikke føler at han kan poste ting omkring sin families fødselsdage og han generelt gerne vil holde sin familie for sig selv. Derimod nævner han samtidig at han godt kan poste private ting som eksempelvis hans morfars begravelse og hans mormors sygdom. Der kan fremstå en form for modsætning i Felix udtalelse, omkring at han gerne vil holde sin familie privat, men lægger opslag op omkring sin mormor og morfar død og sygdom. Dette kan antydes som en form for standpunkt af varierende karakter, da det tydeligvis ikke er alt omhandlende sin familie, som han holder privat. Ligesom med Rune, kan dette være et udtryk for, at han ubevidst søgte en form for anerkendelse eller noget medfølelse fra andre. Ud fra disse udtalelser kan dette fremstå som endnu en spilleregul, hvor at ulykkelige omstændigheder, herunder sygdom, kan blive et middel til at opnå en form for anerkendelse og omsorg fra andre. Det bliver her klart at der hersker en enighed om at der er ting man ikke poster, fordi som Tine siger: ”Jeg tror bare at jeg ikke føler at folk vil være interesseret i det, hvorfor vil de vide at jeg ligger og græder agtigt” (Tine). Informanterne er meget bevidste om at privatlivet ikke skal være en del af Instagram, hvor der samtidig opstår en diskrepans. Det kan her diskuteres, at når informanterne så alligevel vælger at dele private ting, så er det med et ønske om at opnå en form for anerkendelse. Instagram kan derfor skabe en sammenkobling mellem frontstage og backstage, som både inkluderer elementer af det polerede liv og elementer fra ens private identitet.

11.3.2 Opsamling

Der er i specialets eget empiriske materiale ikke fundet forskel i måden hvorpå drenge og piger søger anerkendelse på Instagram. Der ses dog kønsmæssige forskelle i form af måden hvorpå de beskriver denne søgen på anerkendelse, herunder også hvor direkte de anvender ordet ‘anerkendelse’ i deres beskrivelse heraf. Det er i analysen blevet tydeliggjort, hvordan det er det polerede billede, der er fremherskende på Instagram, hvor det i høj grad handler om at fremvise den bedste version af sig selv. Der opstår dog en diskrepans, når samtlige af informanterne også føler, at de kan se sig selv i deres profiler. Der ses en sammensmeltning af deres frontstage og backstage, hvor en form for middle region bliver tydeligt, hvor der både ses elementer af informanternes frontstage og backstage på Instagram. Informanterne er bevidste om at de konstruerer deres profiler ved kun at lægge det polerede billede op og bevidst fravælge hvad de omtaler som negativt indhold. De vælger dog alligevel at lægge billeder op, hvor betydningsfulde relationer er gået bort. Informanterne er bevidste omkring hvad man poster, hvor ‘det perfekte image’ bliver italesat som en slags spilleregul på Instagram, hvor der opstår et økonomisk perspektiv, hvor brugere med lavere økonomisk kapital kan have svært ved at være en del af denne spilleregul, hvorfor disse unge oftere kan opleve en utilstrækkelighedsfølelse.

11.4 De unges fællesskaber

Gennem kodningen af empirien blev det tydeliggjort gennem informanternes fortællinger, hvordan Instagram også er et sted hvor man forenes med sine venner og kommunikerer med hinanden online. Alle informanterne er enige om at Instagram også giver muligheden for at vedligeholde sine sociale relationer, hvor man samtidig også kan holdes ‘up-to-date’ med bekendte man ikke har set i lang tid. Mike fortæller:

“(...) Jeg holder ikke så meget øje med mine venner. Der vil jeg hellere have nogle autentiske samtaler i virkeligheden og snakke om ting (...) hvis folk er ude at rejse der kan jeg godt finde på at gå ind og kigge på hvordan det lige gik, eller hvis det er en person jeg ikke har set i lidt lang tid. Så går jeg ind og kigger”
(Mike)

Mike beskriver hvordan han mest bruger Instagram til at 'kigge' på bekendte han ikke har set i lang tid, hvor han derimod hellere vil have samtaler med folk i 'virkeligheden'. Ud fra Mikes beskrivelser bliver det dermed tydeliggjort, hvordan han skelner mellem autentiske samtaler i virkeligheden og den interaktion, der foregår på Instagram. På den måde fremstår hans fællesskaber på Instagram som overfladiske relationer, hvor det mest handler om at pleje og følge med i de relationer, man ikke nødvendigvis har en kontakt med hver dag. Det er imidlertid interessant at stille spørgsmålstegn ved, hvad der karakteriserer henholdsvis overfladiske og tætte venskaber. Hvorledes dybden af relationen kan tilskrives hyppigheden af fysisk socialt samvær eller om der er andre faktorer der spiller ind, har en undersøgelse blandt 18-34 årige belyst. Denne undersøgelse viser at 70 procent af unge mellem 18-34 år, karakteriserer et godt fællesskab, som et fællesskab hvor de kan være sig selv (Juul, Kristensen & Larsen, 2020:51). Det kan dermed antydes, at det ikke er på Instagram, at de tætte venskaber og relationer eksisterer, hvorimod Instagram kan fungere som en platform for pleje og vedligeholdelse af fysiske venskaber. Mike fortæller i forlængelse af ovenstående citat, at han primært bruger Instagram passivt, hvor han ikke direkte interagerer og også poster forholdsvis sjældent. Dette stemmer overens med hans profil, hvor han 'kun' har postet otte billeder, hvorimod Mikkel - af de mandlige informanter - har de fleste billeder på sin profil med 131 posts. I den eksisterende forskning på området er det blevet fremvist at der er forskel i måden hvorpå de unge bruger Instagram på, og hvordan det efterfølgende påvirker dem. Denne forskning viser, at hvis de unge bruger sociale medier mere passivt, har det en negativ indvirkning på de unges mentale helbred, hvorimod det modsatte ses, hvis de unge aktivt gør brug af de sociale medier (Birkjær & Kaats, 2019:23). Rapporten, som er udarbejdet af Happiness Research Institute, bygger blandt andet på repræsentative data fra PISA om unge mellem 14-29 år i Norden, herunder Finland, Norge, Danmark, Sverige og Island. Rapporten konkluderer, at passiv brug af sociale medier, altså uden at kommunikere med andre, kan skabe en større mistrivsel. Det kan dog ikke tilskrives ens fysiske relationer, hvorvidt man bruger sociale medier aktivt. Undersøgelsen viser, at mistrivsel i forhold til passivt og aktivt brug ikke har en sammenhæng med flere eller færre relationer offline, altså betyder det ikke at dem der bruger sociale medier aktivt, har flere venner end dem der er passive brugere. Yderligere konkluderer undersøgelsen, at det har en positiv effekt at kommunikere med andre på sociale medier, altså aktivt brug, også for de unge som har få sociale relationer (Birkjær & Kaats, 2019:23).

Dette bevirkede, at der i interviewet blev spurgt ind til informanternes brug af Instagram i forhold til aktivt og passivt brug. Det blev i empiri behandlingen tydeliggjort at de kvindelige

informanter brugte Instagram en smule mere aktivt end de mandlige informanter i form af at lægge flere billeder op og kommunikere mere med sine venner/veninder. Ea udtaler:

”Jeg vil sige at jeg skriver forholdsvis meget over chatfunktionen med veninder og venner og sådan noget, jeg lægger også nogle gange selv noget op, så på den måde er jeg vel forholdsvis aktiv” (Ea)

Ea beskriver, hvordan hun skriver 'forholdsvis meget' over chatfunktionen med sine venner og veninder, hvorfor hendes sociale fællesskaber er flyttet over på Instagram, hvor hun vedligeholder sine relationer gennem sit online univers. Dette kan øjensynligt betyde at Ea, for at holde kontakten med sine venskaber, derfor bruger de sociale medier mere for at holde liv i korrespondancen. Det er i empirien fremkommet, at informanterne bruger Instagram forskelligt i forhold til hvor aktive og passive de bruger mediet, hvorimod der ikke ses en forskel i de unges trivsel som kan tilskrives deres aktive eller passive brug.

Gennem analysearbejdet blev det anskueliggjort, hvordan alle informanterne beskriver hvordan de primært bruger Instagram til at følge med i deres fællesskaber og sociale relationer. En undersøgelse fra Børns Vilkår beskriver hvordan stort set alle børn i Danmark har adgang til internettet og hermed sociale medier, hvorfor mange af de fællesskaber, som børn er en del af i dag, også udspiller sig digitalt (Königsfeldt et al., 2022:6). I førnævnte undersøgelse fremgår det at 99 procent af alle elever i 5. og 8. klasse angiver, at de er på sociale medier (Königsfeldt et al., 2022:6). Den digitale arena åbner for nye fællesskaber, hvor de digitale venskaber kan have stor betydning for børn og unge. At følge med i andres liv digitalt, kan derfor blive en vigtig forudsætning for at kunne vedligeholde ens sociale fællesskaber. Felix fortæller ligeledes, hvordan han primært bruger Instagram passivt og til at følge med i andres liv. Modsat Mike bruger han dog Instagram en smule mere aktivt i forhold til selv at poste billeder, hvor han bruger billeder som en måde at vise folk, hvordan det går med ham. Instagram bliver derfor også en måde hvorpå man kan vise andre hvad man laver, og hvordan det går med en. Felix udtaler:

”Typisk bruger jeg det til at se hvad mine venner laver. Følger med i nogle af mine rollemodeller. Poster selv omkring futsal og sporten, for både at folk kan se hvad jeg laver og hvordan det går med mig (...) jeg er aktiv i forhold til at poste

omkring en sport, men ellers er jeg meget passiv og bare følger med i andres liv”
(Felix)

Felix beretter ligesom Mike, at han primært bruger Instagram passivt, og er et middel til at ‘følge med i andres liv’. Han bruger derfor ikke Instagram særlig aktivt, men hvor han derimod mere står på sidelinjen. Dertil bliver den passive brug ikke kun en forudsætning for mistro, men giver i højere grad også mulighed for at opretholde sine fællesskaber. Et forskningsprojekt fra Aalborgs Universitet kaldet ‘Unge Fællesskaber’ bygger på empiri fra 12 unge. Forskningsprojektet beretter om betydningsfulde fællesskaber fordelt på fire forskellige arenaer; 1) familie, 2) skole/uddannelse, 3) fritidsliv og 4) digitale medier (Bruselius-Jensen & Sørensen, 2017: 99). Undersøgelsen fandt frem til at de sociale medier bliver afgørende for de unges kommunikation med de fællesskaber de har skabt i de andre førnævnte arenaer (Bruselius-Jensen & Sørensen, 2017:101). I forskningsprojektet kommer de bl.a. andet frem til:

”Samtidig ligner den adfærd, som vi har på de sociale medier, i vid udstrækning adfærden fra de fysiske fællesskaber. Det er ofte de samme spilleregler, der gør sig gældende, og de samme, som er populære, udenfor etc. Men den digitale kommunikation gør imidlertid noget ved fællesskaberne og deres måde at fungere på. Online kommunikation foregår med lysets hastighed og giver mulighed for et væld af nye kommunikationsformer (...) Man bliver nødt til konstant at følge med for at være opdateret, samtidig med at ens egne opdateringer bliver en slags konstante markører for ens eget aktivitetsniveau, succes etc. Mestrer man ikke dette konstante pres for at være på, risikerer man at blive usynlig, og er man ikke med i det sociale liv, der foregår online, kan det have store konsekvenser for ens sociale liv i øvrigt” (Bruselius-Jensen & Sørensen, 2017:56)

Den adfærd som man kender fra de fysiske fællesskaber, ligner i stor udstrækning den adfærd man ser på de sociale medier, hvor det ofte er de samme spilleregler der er gældende. Dog skiller de sociale medier sig ud ved, at der her, er en tendens til øjeblikkelige konsekvenser og sanktioner, hvor også fordømmelse fra ikke kun ens tætte relationer, men potentielt fra hele verden, som giver de unge en oplevelse af en præstationskultur som afføder et stort pres på den enkelte. Instagram giver ligeledes muligheden for at være online døgnet rundt, hvorfor der kan opstå et pres ved, at man konstant bliver nødt til at være online for at være opdateret. Fælles for speciallets informanter samt tidligere undersøgelser er, at den digitale arena primært er et sted, hvor de unge ‘mødes’ med deres sociale relationer fra andre arenaer (Bruselius-Jensen &

Sørensen, 2017:56). Modsat den tidligere forskning som påpeger at 'surfing' på de sociale medier styrker følelsen af ekskludering, fortæller informanterne, at de samtidig også bruger Instagram til at kunne følge med i deres venner og veninders liv. Rune fortæller:

“Jeg bruger ikke Instagram sådan specielt meget til at poste selv, fordi at jeg føler ikke at jeg har behov for at være en del af det her samfund, hvor at vi skal lave et glansbillede af vores liv (...) jeg føler at folk bruger det til, når de har det dårligt selv så lægger de noget op for ligesom at få noget anerkendelse gennem Instagram (...) så jeg bruger det egentlig til at følge mine nærmeste og indimellem også til, at se nogle reels. Du ved sådan noget tidsfordriv, hvor jeg slapper af i det. Så man kan sige, jeg bruger det egentligt måske både aktivt og passivt, ikke så aktivt i forhold til mig selv, men sådan passivt i forhold til at følge med i mine venner og veninders liv og hverdag” (Rune)

Rune fortæller, hvordan han 'ikke har et behov for at være en del af det her samfund', der omhandler, at vi skal lave et glansbillede af vores liv. Det opsigtsvækkende er dog, at han samtidig selv har valgt at være bruger af mediet, hvor hovedformålet er at poste billeder, hvorfor han på en måde er med til at reproducere det han ikke har et behov for at være en del af. Dermed prøver han at tage afstand fra 'de andre' når han siger 'jeg føler at folk bruger det til, når de har det dårligt selv så lægger de noget op for ligesom at få noget anerkendelse gennem Instagram'. Han skaber dermed en mur mellem sig selv og 'de andre', hvor han tager afstand og italesætter et dem og et jeg. Han fortæller derimod samtidig, hvordan han bruger det til at følge med i sine nærmeste og som tidsfordriv.

Mikkel fortæller om hvordan en af hans venner er blevet mere ensom hen over de sidste år, hvor corona også har bevirket til dette. Mikkel siger:

“Jeg ved ikke, om det er decideret Instagram, der gør det. Men jeg har kunne mærke med den ene jeg bor med, at der over det seneste år, især efter corona-tiden, vi alle tre herhjemme, er blevet noget mere introverte og nyder det også, men jeg kan godt mærke på den ene, at det virkelig har taget hårdt på ham, ikke at komme lige så meget ud, og han er ikke rigtig kommet igang igen, og det medvirker diverse sociale medier og Instagram ikke til. De gør ikke noget godt for ham, andet at han kan se at folk laver noget i weekenden. Jeg vil ikke sige, han er depressiv, men han er i hvert fald mere ensom end han nogensinde har været, og han føler sig også meget mere ensom, end han måske egentlig er, fordi at han kan se at folk er ude i weekenden og lave sjove ting og sager” (Mikkel).

Mikkel fortæller her hvordan han og hans to roomies er blevet mere introverte over de seneste år i forlængelse af Covid-19 pandemien, hvor de bruger sociale medier i stedet for at komme ud. Mikkel nævner blandt andet, at hans ven er 'mere ensom, end han nogensinde har været'. Ifølge CeFU kan denne situation klassificeres som ny udsathed, da Mikkels ven ikke er kommet helt tilbage til sit forhenværende sociale liv efter corona og dermed er inde i en ustabil periode, hvor det kan være svært for ham, at beskrive hvornår han blev mere ensom. Mikkel fortæller ligeledes at Instagram, kan have en vis indvirkning på at vennen befinder sig i en gråzone og dermed flyder ind og ud af udsathed (Görlich, Pless, Katznelson & Graversen, 2019: 24f). I en undersøgelse foretaget for Folkekirken fra 2017, viser resultaterne, at andelen af unge som føler sig ensomme er højere end andelen af voksne, der føler sig ensomme. En af grundene til dette, kan skyldes at de unge skal gøre sig mere værdige til at fortjene deres fællesskaber i højere grad end før (Juul, Larsen & Kristensen, 2020: 52f).

Teknologien udvikler sig hele tiden, hvor det sidste nye er kunstig intelligens. Teknologien har muliggjort kunstig intelligens, eller AI som det også kaldes. Det sidste skud på stammen er chatværktøjet ChatGPT, hvor man kan stille alverdens spørgsmål og endda få den til at skrive ens opgave. Kunstig intelligens er, når en maskine, en computer, en robot eller lignende kan simulere menneskelig tænkning og adfærd. Det sociale medie, Snapchat, er en platform hvor man kan sende billeder og videoer som man kan sende til ens venner. Videoerne og billederne forsvinder efter få sekunder. Snapchat introducerede 'My AI' hvor alle brugere fik tilføjet en virtuel ven, som man kan skrive med 24/7. 23-årig Emilia Nielsen har i en artikel udtrykt sin bekymring over dette tiltag. Man kan nemlig kun slette 'vennen' hvis man opgraderer sin bruger og betaler penge hver måned. Hun udtrykker en bekymring for, at når børn vokser op med, at de kan have en virtuel ven, de kan chatte med, så kan det blive rigtig svært når de skal ud i den virkelige verden og socialisere. Samtidig italesætter hun bekymring over for ensomheden, hvis ens bedste ven er en fantasiven. Børnetelefonen har også fået opkald fra børn og unge, der er 'vildt skræmte over funktionen, fordi de føler sig overvågede og ikke kan slette den' (Nielsen & Bohm, 2023). Den virtuelle ven kan erstatte ens venner på de sociale medier, hvorfor det har skabt en hel ny dimension i forhold til fællesskaber på de sociale medier. De unge behøver derfor ikke længere selv at opsøge de sociale fællesskaber, eller herunder venner, når de blot kan skrive til deres AI-ven.

I flere af informanternes fortællinger kan man se, hvor integreret Instagram indgår i de fællesskaber, som de har på andre arenaer. På en måde flyder de sociale medier ind som en dimension i disse fællesskaber, hvor det bliver en forudsætning for at kunne opretholde disse

fællesskaber. Undersøgelsens informanter bruger overvejende Instagram til at kommunikere med fællesskaber, der udspringer af andre arenaer. Forskellen i denne form for fællesskab, er, at på de sociale medier foregår kommunikationen med lysets hastighed, hvor det er muligt at få en oplevelse af samtidig tilstedeværelse, når man blandt andet chatter (Bruselius-Jensen & Sørensen, 2017). Selvom fællesskaberne er anderledes, behøves de nødvendigvis ikke være mindre vigtige eller forpligtende, som det fra det fysiske hverdagsliv, hvorfor mange af informanterne italesætter at man er nødt til at 'følge med'. Dog ser vi ikke at Instagram fordrer den forpligtende og dybe samtale, men mere et selvbekræftende fællesskab mellem brugerne. I en rapport fra Børns Vilkår bliver det beskrevet, hvordan hver femte elev i 5. klasse og hver fjerde elev i 8. klasse kender enten deres bedste venner udelukkende fra digitale fællesskaber eller fra både fysiske og digitale fællesskaber (Königsfeldt et al., 2022: 31). Undersøgelsen peger på, at børn med venner fra fysiske fællesskaber trives bedst, samtidig med at hver fjerde elev i 8. klasse kender deres bedste venner helt eller delvist fra digitale fællesskaber. På sociale medier udspiller en del af det sociale fællesskab sig, hvor der aftales sociale arrangementer, deles sjove videoer og udveksles information om eksempelvis lektier. Der ses dermed at det digitale fællesskab trækker tråde ind i klasseværelset og står man uden for grupperne på sociale medier, mærkes det tydeligt henne i skolen (Königsfeldt et al., 2022: 34). 10 pct. af børnene svarer i denne undersøgelse, at de ikke er en del af nogle af de klassegrupper, der er på sociale medier, hvor mere end hver tredje af de piger, der ikke er inviteret ind i disse grupper, føler sig ensomme (Königsfeldt et al., 2022: 35, 37). Dette italesætter Rune også delvist, hvor han også anerkender de sociale mediers betydning for ens fællesskaber. Rune siger:

"(...) jeg kan huske fra da jeg noget yngre, og så en veninde af mine, som lagde et billede op sammen med to andre veninder og tre venner, hvor jeg sådan 'jeg plejer da at være en del af det slæng. Hvad er der lige sket her? Hvorfor er jeg ikke det mere?'" (Rune)

Runes private fællesskaber bliver overført til Instagram, hvori det bliver tydeliggjort for ham, at de andre er sammen uden ham. Det bliver illustreret, hvad han 'går glip af', og øjensynliggjort, at han står uden for fællesskabet. Alle informanterne bruger Instagram til at vedligeholde deres sociale relationer, om det er ved at poste billeder og interagerer med andre på deres profil, eller om det er ved at 'surfe' passivt og blot 'følge med', hvorfor der i denne tendens ikke ses

en kønsmæssig forskel. Ea udtrykker ligeledes at den private omgangskreds spiller en rolle i måden man udtrykker sig på Instagram, hvortil hun siger:

“(…) det kommer jo også meget an på hvad for en gruppe af mennesker, man tilhører i det private, altså uden for Instagram, dem som jeg omgiver mig med udenfor Instagram de har jo en bestemt måde at være på og en bestemt måde ligesom at fremstå på, og den kategori vil man også gerne selv passe lidt ind i, som man ikke, ja på den måde er for meget eller noget” (Ea)

Ea fortæller hvordan, at de mennesker hun omgiver sig med udenfor Instagram, har en bestemt måde at fremstå på, og denne fremstilling vil hun også gerne passe ind i på Instagram. Ea tydeliggør gennem sine udtalelser, hvordan ens private fællesskaber spiller en betydning for, hvordan man fremstår på Instagram. Det vil sige at de forskellige felter påvirker hinanden gensidigt, hvor spillereglerne i de sociale fællesskaber påvirker spillereglerne i de digitale fællesskaber. Det er dog ikke specielt for de sociale medier, at man gerne vil passe ind i en gruppe, hvor det nærmest er grundessensen for at kunne være en del af det pågældende fællesskab. Forskellen ved de online fællesskaber og de fysiske fællesskaber kan ses ved konsekvenserne af ‘at træde ved siden af’, hvor hvis man træder ved siden af på sociale medier kan man potentielt opleve en større, hurtigere negativ respons, som kan forekomme fra andre end kun det fællesskab, man er en del af. Sociale medier kan afføde en fordømmelse fra omverdenen, hvis man træder ved siden af, som lynhurtigt bliver til offentligt skue, som det samtidig også kan være svært at komme væk fra igen.

På samme måde som man akkumulerer økonomisk kapital gennem forskellige investeringsstrategier, pointerer Bourdieu ligeledes, at man akkumulerer social kapital ved at investere i sociale relationer (Wilken, 2012:61-63). Med social kapital henviser Bourdieu til ens sociale netværk, og hvordan disse kan hjælpe en. Ligesom med økonomiske midler, skal sociale relationer plejes og vedligeholdes, hvorfor tid bliver en vigtig parameter. Samtidig mener Bourdieu at aktører har forskellige mængder og kombinationer af kapital, hvorfor de har forskellige muligheder for at akkumulere og omsætte disse kapitaler (Wilken, 2012:61-63). Bourdieu så den sociale kapital relateret til både økonomisk- og kulturel kapital. De sociale kapitaler de unge har til rådighed kan ligeledes ses i det felt, der eksisterer på Instagram. Som

analyseret tidligere kan det være vanskeligere for unge med lav økonomisk kapital at imødekomme nogle af de spilleregler der findes på Instagram. Ligeledes kan ens sociale netværk spille en rolle på Instagram. Både Ea og Caja italesætter, hvordan der er en forventning om at man 'liker' sine venner, veninder og families billeder, ligesom de også forventer at de 'liker' deres billeder. Dermed kan ens sociale netværk optræde som en vigtig forudsætning for anerkendelse, hvorfor de unges fællesskaber fra det 'virkelige' liv påvirker deres trivsel på Instagram.

11.4.1 Når man ikke er inviteret

De unge beretter, at de har en fornemmelse af, at andres liv er mere indholdsrigt end deres eget og dermed er utilfredse med, hvor spændende deres eget liv er. Dette fænomen hedder "fear of missing out" (FOMO), der især eksisterer blandt unge mennesker, som er et udtryk for, at man er bange for at gå glip af noget. For mange unge er FOMO særligt knyttet til de sociale medier, hvor der eksisterer en tilgængelighedsnorm for de unges digitale fællesskaber. Dette kommer blandt andet til udtryk i informanten Mikkels udtalelse:

“Rigtig meget, både som privat, men især arbejdsmæssigt er der helt vildt mange (red. præstationsforventninger), men også privat, at det hele skal være fint og fornemt, og jeg kan også godt selv mærke, at man bliver presset, når man kan se en eller anden fredag aften, man er hjemme og andre lægger et eller andet smart op eller er ude at rejse” (Mikkel)

Mikkel udtrykker, at det ikke kun er præstationsforventningerne, der presser ham, men hvordan det også kan presse ham, hvis han sidder hjemme en fredag aften og andre laver noget spændende hvor han ikke er deltagende. Mikkel arbejder som model og hans Instagram bruges ligeledes til arbejdsmæssigt indhold. Reckwitz pointerer, hvordan man kan føle et enormt pres, da det publikum, der iagttager en og giver en point, er et potentielt grænseløst publikum, hvilket i Mikkels situation kan skabe et yderligere pres, da Instagram også har et arbejdsrelateret aspekt for ham. Dermed er Instagram et mere seriøst digitalt fællesskab for Mikkel end de andre informanter, og han kan udover at føle sig udenfor i forhold til sine venner, også opleve FOMO med hensyn til hans arbejde (Reckwitz, 2019: 228). Grunden til at de sociale medier spiller en central rolle i unges oplevelser af FOMO skyldes, at det via de sociale medier er muligt at følge med i ens venners liv og hvad de laver døgnet rundt. Dette gør det tydeligt for den enkelte,

hvad de ‘går glip af’ hvis de ikke deltager i en begivenhed eller aktivitet. Det kan ligeledes tydeliggøre den sociale ulighed, der kan være mellem unge, specielt i form af materiel og økonomisk kapital, hvor det udstilles på Instagram, hvem der har økonomisk mulighed for eksempelvis at rejse, købe dyrt tøj, tasker osv. Derfor bliver det anerkendelsesværdige i feltet dannet på baggrund af et økonomisk perspektiv, hvorfor individer med større økonomisk kapital bedre kan begå sig i feltet, og følge spillereglerne.

I en rapport fra Børns Vilkår ‘Krop, køn og digital adfærd’ fra 2020, fremgår det, at det særligt er i pigernes fællesskaber at denne tilgængeligheds norm er fremherskende (Pedersen, Svendsen & Stribæk, 2020: 9) Ea fortæller således:

“Jeg synes ikke at jeg på den måde oplever FOMO, jeg ved at der er mange der gør, men jeg har det fint med egentlig bare at være hjemme, selvom at folk oplever alt muligt spændende, men til gengæld kan man godt have den der, det kan godt være det ikke lige er med fester og sådan noget, men hvis mange lægger billeder op af at de er ude at rejse for eksempel, så kan jeg godt selv få den der følelse af, at jeg vil egentlig også gerne ud at rejse” (Ea)

Ea fortæller, at hun oplever, ligesom det kommer til udtryk i Børns Vilkårs rapport, at der er mange i hendes omgangskreds der udviser denne tilgængeligheds norm, men at hun har det fint med at være hjemme, hvis det handler om fester eller andre spændende ting. Ea føler det dog anderledes, hvis dem hun følger på Instagram, skal ud og rejse, hvilket vækker en rejselyst i hende. Ea har derfor en grad af bevidsthed om, hvad der for hende er gældende for at “misse ud” og hun differentierer imellem hvad der er vigtigt for hende selv, hvilket nødvendigvis ikke er det samme som for andre. Derudover kan de sociale mediers design og algoritmer medføre en øget oplevelse af FOMO hos de unge, da de på grund af algoritmer får en øget eksponering af indhold som de søger på. Dette kan også have en indflydelse på Eas oplevelse af FOMO, da *big data*⁴ foretager iagttagelser fra det hun ‘surfer’ på og vil derfor fremvise mere af samme content og skaber dermed en større lyst for Ea til at rejse, hvilket også kan give hende følelsen at alle andre rejser og hun ikke gør (Reckwitz, 2019: 221f). Ydermere kan FOMO antydes at være afhængig af personlig lyst og behov. Dette fremkommer i Eas citat, hvor hun fortæller at

⁴ Reckwitz beskriver ‘big data’ som de algoritmer, der bestemmer, hvad man bliver eksponeret for online, ud fra brugerens forbrug- og interessepunkter samt tidligere søgninger (Reckwitz, 2019: 221).

hun ikke oplever FOMO hvis hendes venner er til fest uden hende. Dette kan indikere, at Ea ikke har en præference for at tage til fester med sine venner, hvorimod hun gerne vil ud at rejse og her kan hun opleve FOMO hvis hun går glip af dette. I eksisterende forskning fremhæver Malene Charlotte Larsen ligeledes, at når de unge kigger på andres profiler på Instagram, at det kan forstærke følelsen af FOMO og dermed skaber en følelse af udstødelse (Larsen, 2013:157).

I førnævnte undersøgelse fra Børns Vilkår indikerer resultaterne, at FOMO er med til at skabe et øget pres og fremme følelsen af stress hos de unge, hvor særligt sociale mediers adfærdsdesign spiller en stor rolle. Sociale mediers adfærdsdesign er sammensat således at de via eksempelvis notifikationer og påmindelser er med til at fastholde de unge og dermed har skabt en tilgængelighedsnorm som er rammesættende for ungdomskulturen og de unges digitale fællesskaber (Pedersen, Svendsen & Stribæk, 2020: 9, 52, 53).

Det er i specialets datasamling blevet tydeliggjort, at flere af informanterne oplever FOMO på Instagram og påvirkes i større eller mindre grad heraf. Felix italesætter sine oplevelser med FOMO på Instagram således:

Felix: “Ja men nej, fordi jeg har jo kigget meget på andre mennesker og set, ‘nå men hvad laver de’, og de var til fest eller i byen uden mig ‘nå fedt man ikke var blevet inviteret til det’. Så har man da lidt tænkt ‘nu er jeg nu ikke god nok til dem?’. Men lige så meget, at man har kunnet kigge på dem og ‘ja, følt sig udenfor på en eller anden måde (kort pause)’”.

Interviewer: “Ja, kan du sætte nogle flere ord på det?”

Felix: “Ja, man kan jo, jeg nævnte før at hvis man ser noget på de sociale medier og andre har lavet noget, man ikke har været inviteret til, det kan jo trykke meget på folk. Nu har jeg tit selv valgt ikke at tage med, fordi jeg har jo spillet ved siden af og tænkt at kampene er vigtigere end en god bytur. Og man kunne altid sidde og kigge bagefter og se på deres stories eller opslag, at de er jo så derhøvede og at de havde det mega fedt og de havde det fedt uden mig. Når man så selv var i byen med dem en anden gang, var der ikke lige så mange stories, om det var fordi det ikke var lige så fedt, og det er ikke lige så godt. Så går man hele tiden og sammenligner med det man har set på de sociale medier, hvor man tit, føler jeg, kan glemme at meget af det er bare opstillet” (Felix)

Her beskriver Felix, hvordan det påvirker ham, hvis han ser på Instagram, at hans venner laver nogle ting uden ham, hvilket kan få ham til at stille spørgsmålstejn ved, om han nu ikke er god nok til dem mere. Dette kan tolkes som et udtryk for præstationsangst og en angst for at miste relationer og ikke at passe ind, hvilket kommer til udtryk som følelser af usikkerhed og

utilstrækkelighed. Han udtaler selv, at dette kan få ham til at føle sig udenfor. Dette til trods for at Felix har taget et bevidst valg om at futsal kampe er vigtigere for ham end en god bytur. Ligeledes antydes det, at Felix har en oplevelse af, at hvis der ikke er så mange billeder fra den bytur, hvor han har deltaget i, kan det få ham til at tvivle på om hans venner så ikke synes at det har været lige så sjovt, som når de poster mange billeder fra en bytur han ikke var deltagende i. Dette skildrer ligeledes den usikkerhed og tvivl der kan opstå hos Felix, hvis han ikke oplever at hans venner offentligt via eksempelvis Instagram viser deres bytur frem for andre. Men kontrasten til dette kunne være at opfatte det som noget positivt, at ens venner ikke prioriterer at bruge tid på at opdatere sociale medier, fordi de vægter det fysiske samvær højere. Felix' udtalelser illustrerer, hvordan de unges digitale liv og fællesskaber har stor betydning for deres fysiske fællesskaber. Det kan have stor betydning for deres fysiske relationer, hvis de oplever en form for ekskludering online. Dette kan som tidligere beskrevet, antyde hvordan de fysiske og online fællesskaber flyder sammen og har en stor indvirkning på hinanden. Både Felix, Mikkel og Ea oplever FOMO, hvor drengene italesætter deres oplevelse af FOMO i relation til byture, beskriver Ea sin FOMO som relateret til rejser. Der kan dog ikke konkluderes på baggrund heraf, hvorvidt det er kønsbestemt, da dette lige så vel kan omhandle personlighed og ens måde at være på.

Som beskrevet ovenfor, har de sociale mediers adfærdsdesign stor betydning for måden hvorpå de unge bruger de sociale medier samt hvordan de qua adfærdsdesignet fastholdes i at bruge de sociale medier hele tiden for ikke at gå glip af noget. Et eksempel på dette er stories på Instagram. En story er kun tilgængelig i 24 timer og forsvinder derefter. Snapchat er ligeledes designet, så indhold forsvinder inden for et vis tidsrum. En af specialets kvindelige informanter, Tine, beskriver hvordan Instagrams adfærdsdesign påvirker hvordan hun bruger Instagram. Hun udtaler: *"Det første jeg ser når jeg går på Instagram, det er stories. Dem vil jeg gerne have tjekket helt inden jeg går til opslag. Det er fordi, jeg ved de udløber, jo"* (Tine). Her bliver det tydeligt hvordan Tine påvirkes af Instagrams adfærdsdesign ved at hun altid skal tjekke stories inden hun kan gå videre og tjekke opslag, fordi hun ved at stories er tidsbegrænset og at hun dermed vil gå glip af at se dem, hvis hun ikke når det inden de udløber. Dette kan være medvirkende til at skabe et pres hos unge, hvor de hele tiden skal være up to date og tjekke om der er noget de går glip af. Dette oplever Felix også: *"(...) Så de sociale medier fylder da klart mere og mere, og man skal være mere up to date, end man nogensinde har skulle før"* (Felix).

Det er i specialets datasamling blevet tydeligt, at fænomenet FOMO kan kobles på flere forskellige faktorer. Det kommer selvsagt til udtryk i form af de unges frygt for at gå glip af noget. Men i flere tilfælde afspejler det sig også i den præstationskultur, de unge oplever på Instagram. Ligeledes synes det også, at anerkendelse har indflydelse på de unges oplevelse af FOMO. Eksempelvis udtaler informanten Rita følgende:

“(...) fordi de prøver at være ligesom alle andre, ‘jamen jeg skal have den rigtige numse, jeg skal have den rigtige krop, jeg skal spise ligesom alle de andre’. Vi skal være til lige så mange fester, der kommer den her FOMO med ind, og det tror jeg helt klart at et medie som Instagram især går med ind og påvirker (...)”
(Rita)

Rita skildrer i ovenstående citat, hvordan både ens udseende, sociale væren og handlinger har indflydelse på ens oplevelse af at være inkluderet og en del af fællesskabet, hvilket ligeledes har indflydelse på unges oplevelse af FOMO. De sociale medier kan dermed ikke kun give de unge følelsen af, at de ikke er en del af fællesskabet, men at deres udseende ligeledes også kan være en hæmsko for inklusion i fællesskabet, hvor en øget kropsbevidsthed og kropsfokus kommer til udtryk og kan føre til eksklusion i form af, at man ikke bliver inviteret til sociale arrangementer og lignende, hvis man ikke lever op til de kropslige normer der florerer i ungdomsgruppen. Dette kan gøre Instagram til en platform for de unge, hvor de kan fremstille sig selv på en måde, så de både udseendes- og karaktermæssigt passer ind i fællesskabet. Dog handler det ikke for alle unge om kun at passe ind i fællesskabet. Nogle unge er frontløbere i kampen om beundring og anerkendelse fra sine omgivelser, hvor de outshiner andre og fremstår som mere succesrige og mere værdige, hvorimod nogle unge kæmper for bare at passe ind i fællesskabet, hvilket kan resultere i ekskludering, hvis man ikke lykkes med dette.

Dette kommer også til udtryk i den nye danske ungdomsfilm ‘Smuk’, som er instrueret af Thilde Harkamp, der havde premiere i efteråret 2022 og blev set af knap 100.000 i biografen. Filmen skildrer ungdomslivet i gymnasiet, hvor man følger seks drenge og piger som på hver deres måde bliver udfordret på deres egne grænser i det sociale spil (Det Danske Filminstitut, u.d.). Filmen er et portræt af generation *new millennium* og en aktuell fortælling omkring præstation, perfektionisme, social angst og de sociale mediers hersken i ungdomskulturen. Det er fremtrædende i filmen, hvordan de unge vogter hinanden på de sociale medier og nærmest

sover med hånden på deres mobiltelefoner. Netop det sociale medie Instagram spiller en stor rolle i filmen, hvor et billede postet på Instagram gør at filmens hovedperson Frida, bliver gjort til grin på hele gymnasiet og ekskluderet fra fællesskabet. Billedet af Frida er af seksuel karakter og bliver lagt op på Instagram af nogle andre piger fra gymnasiet for at udstille Frida og skade hendes sociale omdømme. Hos samtidens ungdomsgruppe er der ikke langt fra *fame* til *shame*, når store dele af de unges liv leves på sociale medier, herunder Instagram, hvor intet efterlades skjult eller fortroligt hos de unge, som hele tiden skal præstere i kampen om social anerkendelse og accept.

11.4.2 Opsamling

I ovenstående analysedel blev det tydeliggjort gennem informanternes fortællinger, hvordan Instagram også er et sted, man forenes med sine venner, og opretholder sine sociale fællesskaber. Det er ligeledes blevet analyseret hvordan undersøgelsen både har informanter der bruger Instagram mere passivt og informanter der bruger mediet mere aktivt, hvor der samtidig ikke ses en relation til mistrivsel omkring aktivt/passivt brug. Undersøgelsens informanter bruger overvejende Instagram til at kommunikere med fællesskaber, der udspringer af andre arenaer, hvor kommunikationen på de sociale medier spiller en væsentlig rolle hertil. Det er ligeledes blevet analyseret, at Instagram også bliver et vindue, hvor de kan kigge på deres fællesskaber 'udefra', hvorfor der opstår en form for FOMO. De unge er simpelthen bange for at gå glip af noget. Det er blevet tydeliggjort, hvordan det kan påvirke undersøgelsens informanter, hvis deres venner laver ting uden dem, hvorfor følelser af usikkerhed og utilstrækkelighed kommer til syne.

11.5 De bærende elementer

Gennem bearbejdningen af empirien er det blevet tydeliggjort at der hersker nogle sociale faktorer der påvirker de unges trivsel på Instagram, hvorfor forskellige sociale faktorer bliver relevante at inddrage. En empirisk forforståelse var, at der er en forskel i måden hvorpå henholdsvis drenge og piger påvirkes af Instagram (jf. afsnittet 'kønsdifferentiering af unge'). Dette blev endnu mere tydeligt igennem informanternes beretninger, hvor der ligeledes tegnes

et billede af at alder spiller en stor rolle hertil. Den tredje sociale faktor der blev tydeliggjort gennem empiribehandlingen, omhandler et materielt aspekt.

11.5.1 Den aldersmæssige erfaringsproces

Et nyt tema, der blev tydeliggjort gennem kodningen af empirien, var at flere af informanterne berettede om en aldersmæssig betydning. Flere af informanterne fortalte om, at de føler at Instagram påvirkede dem mere da de var yngre, hvor de nu er blevet mere bevidste omkring brugen af Instagram. Dette stemmer overens med eksisterende litteratur på området, hvor den førnævnte rapport fra Børns Vilkår og Kroghs Ph.d. projekt tager udgangspunkt i børn og unge under 18 år. Flere af informanterne beretter om at de ikke oplever samme påvirkning fra Instagram i dag, som de gjorde tidligere i deres ungdom. Som nævnt tidligere beretter alle informanterne om det polerede billede som en spilleregul på Instagram, hvor de ligeledes fortæller hvordan det i højere grad var tidligere i deres liv, at de lod sig påvirke af at skulle leve op til de normative krav om at skulle fremstille en poleret version. Rune udtaler:

Interviewer: Har du oplevet at Instagram kan påvirke dit humør?

Rune:”Ikke her de senere år. Jo hvis jeg ser reels, og jeg ser en eller anden sørgelig reels, så kan jeg godt blive påvirket på den måde, men det er ikke noget der påvirker, påvirker mig videre frem (...) det har det gjort tidligere generelle sociale medier, men også Instagram, fordi man har set at ens venner og veninder er sammen (...) nu kan jeg ikke huske, der er sikkert flere episoder end den ene, men ikke mere, fordi jeg har lært at se at det er et poleret medie, og Instagram er et glansbillede af hvad der foregår” (Rune)

Rune italesætter gennem sin udtalelse at det især var da han var yngre at det påvirkede ham, hvis han så sine venner og veninder være ‘sammen’ på Instagram. Han tilkendegiver at han har ‘lært at se at det er et poleret medie’. Alderen kommer derfor til udtryk som en vigtig forudsætning for deres trivsel på Instagram, hvor det primært var i deres tidlige ungdom, det påvirkede dem mere. Rune bruger selv ordet ‘lært’, hvorfor det her bliver indikeret, hvordan det har været en læringsproces for ham, og dermed ikke noget der bare er kommet til ham. Om det er fordi han er blevet ældre, eller om det er fordi at han har været bruger af mediet i mange år, eller måske en kombination af disse, vides ikke, men hvorimod det fremstår som en læringsproces for ham, hvor han indlært spillereglerne, og dermed lært at se bag dem. Alder kan derfor fremstå som mere end blot et tal, hvortil der knyttes et erfaringsmæssigt perspektiv.

Det kan argumenteres at jo ældre man bliver, opstår der en bevidsthed omkring de gældende normer og spilleregler der hersker på Instagram, hvorfor påvirkningen kommer til udtryk på en anden måde. At der ses en tydeligere påvirkning da de var yngre, kan spille sammen med, at teenageårene altagendevis er forbundet med en livsfase hvor de er i gang med at danne sig selv, hvorfor der er særlig risiko for at udvikle identitetskriser og eksistentiel usikkerhed (Woodman & Wyn, 2015). Det kan diskuteres, at jo ældre man bliver, jo bedre bliver man til at navigere i dette felt, som Instagram er, hvor det kræver at man kan forstå normerne og værdierne, for at kunne være en del af dem (Wilken, 2012:55). Den aldersmæssige betydning kan derfor diskuteres som værende en konsekvens af mange års forbrug af Instagram, hvor brugerne er blevet 'vant' til at se igennem det polerede billede på Instagram, hvorfor der kommer et erfaringsperspektiv til syne. Ea udtrykker ligeledes en holdning omkring den aldersmæssige betydning, hvortil hun siger:

"Ja, altså, da jeg var yngre, har jeg ikke så meget mere, fordi nu er man blevet bevidst om at, at det er urealistiske (UF) kan man sige (...) så ja, da jeg var yngre, havde jeg nok en anden tanke om den end jeg har nu" (Ea)

Den aldersmæssige betydning påvirkede hende mere da hun var yngre, og hvor hun er blevet bevidst om, at det er urealistisk. I kraft af at de er blevet ældre, er informanterne nået til den erkendelse, at Instagram ikke er virkeligheden og er et glansbillede af hverdagen. Ifølge informanterne har det stor betydning for deres trivsel, hvor det påvirkede dem mere tidligere. Om det kun er deres alder, der har betydning for den erkendelse, kan være vanskelig at sige noget om. Alle informanterne beretter om at de fik Instagram da de måtte (aldersgrænsen for Instagram er 13 år), hvorfor de har været brugere af mediet i omkring 10 år. Det erfaringsmæssige perspektiv kan bruges til at argumentere for, at informanterne har fået et større indblik og forståelse for spillereglerne og 'gamet'. Rita siger:

"Hvis jeg var til en gymnasiefest i 1G, og alle skulle poste det her perfekte selfie. Det skulle jeg selvfølgelig også, fordi ellers var jeg ude på en eller anden måde. Jeg tror særligt det har været i gymnasietiden, hvor det har været sådan at hvis jeg ikke laver noget fedt, når de andre laver noget fedt, jamen så er jeg den kedelige og tænk nu, hvis de tror at jeg er kedelig, så bliver jeg ikke længere inviteret til de her ting, fordi at jeg bliver associeret med at jeg ikke laver noget fedt. Derfor må jeg hellere gøre det, for at kunne poste at jeg gør det" (Rita)

Rita beskriver at skulle følge spillereglerne var altafgørende for at passe ind, da hun var mellem 15-18 år. Hun beskriver gymnasietiden som en slags dominoeffekt i forhold til at tage det perfekte selfie; når en tager det, skal alle tage det. Alderen kommer især til udtryk når Rita nævner ordet 'kedelig', hvor det var en selvdøler for at følge strømmen og opstille et selfie portræt for at være 'som alle andre'. At blive stemplet som kedelig, kunne derfor spille en afgørende faktor for ens fremtidige invitationer, hvorfor der kan ses elementer af trivsel, og herunder mistrivsel, på Instagram. Når Rita siger 'så derfor må jeg hellere gøre det, for at kunne poste at jeg gør det', er hun med til at reproducere en FOMO-følelse på Instagram, hvor hun i kraft af hendes billeder er med til at opstille en falsk virkelighed. I ovenstående citat kan det komme til udtryk, at Rita 'kun' laver noget fedt, for at kunne poste at hun laver noget spændende, hvorfor elementer af mistrivsel kan opstå. Til dette kan man inddrage Gabriel Tardes teori om *imitation*. Tarde var en fransk sociolog, som i hovedværket 'The Laws of Imitation' fra 1903, argumenterer at imitation er en universel lov, som ligger til grund for den sociale virkelighed og samfundets eksistens (Tarde 1903; Djellal & Gallouj 2014:2). Han påpeger at fænomenerne altid modificeres en smule i imitationsprocessen, hvorfor fænomenerne i den sociale verden aldrig er den samme, men som hele tiden udvikler sig, hvorfor fænomenerne, ifølge Tarde, altid er kontekstafhængige (Djellal & Gallouj 2014:4). Tarde udlægger i sin teori, at imitation både kan være bevidst eller ubevidst, hvorfor individet ikke altid selv er bevidst om, at en imitation finder sted (Tarde 1903:193). Tarde pointerer yderligere at det moderne samfunds massemedier i form af aviser og nyhedsmagasiner også er med til at sprede ideer, som individet kan imitere (Tarde 1903:136, 193). Her er det vigtigt at huske på at Tarde opfandt sin teori i 1903, så i dag kan disse massemedier også inkludere de sociale medier, hvorfor den også er relevant at anvende i dag. Rita er med til at reproducere den norm, som hun selv italesætter som det 'perfekte billede'. Når hun siger 'alle skulle ligesom poste det her perfekte selfie, det skulle jeg selvfølgelig også, fordi ellers var jeg ude på en eller anden måde', kan det argumenteres at hun ubevidst og frivilligt er med til at imitere den efterstræbelsværdige ide om det perfekte billede. Tarde definerer begrebet ekstra-logiske imitationslove, som er det hvor individet vælger at imitere på baggrund af idéens prestige og rygte, hvor individer oftest vil være tilbøjelige til at imitere efterstræbelsværdige idéer,

personer og/eller grupper principper (Djellal & Gallouj 2014:5). Ud fra Ritas ovenstående citat, og det tidligere analysearbejde vedrørende det polerede billede som er det mest efterstræbelsværdige, vil det være de ekstra-logiske imitationslove, som er det, som vores informanter forsøger at imitere, da det kan siges at individerne på Instagram prøver at imitere efterstræbelsværdige idéer, som eksempelvis at poste det 'perfekte selfie'. Tardes perspektiv kan bruges til at forstå og forklare hvorfor de spilleregler der er gældende på Instagram, hele tiden bliver opfyldt qua imitationsprocessen.

11.5.2 'Drenge' og 'pige' billeder

Som nævnt tidligere har CeFu siden 2018 foretaget et forskningsprojekt om unges mistrivsel, hvor projektet fandt frem til at der er flere unge kvinder der har selvrapporteret dårligt mentalt helbred, end drengene har (Katznelson et al, 2022:28). Dette har bundet i et ønske om at undersøge forskelle i måden Instagram påvirker drenge og piger, hvorfor et kønsperspektiv har været for øje gennem specialet. Gennem bearbejdningen af empirien er det midlertidigt blevet synliggjort, at informanterne også selv tillægger det en betydning. Det er kommet til syne, at både de mandlige informanter og de kvindelige informanter er meget bevidste om måden hvorpå kønnene bruger og påvirkes af Instagram forskelligt. Følgende analyse vil indeholde informanternes egne syn og opfattelser af kønsnormerne på Instagram. Samtlige af de mandlige informanter beretter om en holdning omkring at piger påvirkes mere af Instagram, hvor Mikkel siger: *"jeg tror det er endnu mere, hos den kvindelige del af befolkningen at der bliver, at den her perfekte verden, ligesom skal opnås og skal vises frem"* (Mikkel). At pigerne mistrives mere, stemmer midlertidigt overens med flere undersøgelser omkring udsathed og mistrivsel, hvor der ses en større udbredelse af mistrivsel blandt piger (jf. afsnittet 'Kønsdifferentiering blandt unge'). Det kommer til udtryk i informanternes udtalelser, at der eksisterer forskellige normer og forventninger inden for kønnene, hvor det bliver italesat at pigerne i højere grad reproducerer normen om det polerede billede på Instagram. Rune siger følgende:

Interviewer: Nu kom du selv ind på det omkring at piger måske søger lidt mere likes, men hvad tænker du at grunden til at drenge og piger bruger det så forskelligt?

Rune:”(...) fordi jeg tror at piger har en tendens til gerne at vil være med på moden og vil vise alt det, man har. Og igen, det er jo bare en påstand. Det tror jeg bare ikke drengene har på samme måde, fordi vi er sgu bare knold og tot ind imellem. Vi går ikke så meget op i det men, hvor pigerne måske har en lidt intern konkurrence om, hvem der kan lave det mest polerede” (Rune)

Rune fortæller i sine udtalelser, hvordan han føler at piger gerne vil vise alt det, de har, og generelt har en intern konkurrence omkring hvem der kan fremstå mest poleret. Denne tendens ser han derimod ikke ved drengene, hvor han føler, at de er lidt mere ligeglade. Om det i virkeligheden er sådan det reelt udspiller sig, kan være vanskelig at udtale sig om, hvormed det kommer til udtryk gennem informanternes udtalelser, at vores mandlige informanter har nogle fordomme og påstande omkring pigerne. Fordomme er nærmest uundgåeligt, da de fleste har fordomme. Når vi møder en person, ser vi straks vedkommende som værende en mand eller kvinde, ung eller gammel, sort eller hvid, uden rigtig at være bevidste om denne kategorisering. Vi bruger sociale kategorier til at reducere kompleksitet, samtidig med at vi tillægger disse kategorier nogle bestemte egenskaber, som kan føre til fordomme og stereotyper. Rune har gennem sin påstand tillagt kønnene nogle forskellige normer og kategorier, som tilsammen danner nogle fordomme. Man kan imidlertid stille spørgsmålstegn ved, hvorvidt det ikke også for nogle drenge kan opleves som en præstation og et pres, at skulle leve op til normen omkring at være ligeglad. Både det polerede billede og det at være ligeglad, kan formodes at opleves som præstationer på hver sin måde. Rune italesætter gennem sine udtalelser at han tror at pigerne har en tendens til gerne at vil være ‘med på moden’, hvor drengene bare mere er ‘knold og tot’. Felix fortæller ligeledes:

”Jeg tror helt klart at piger har brug for den der validation (...) jeg tror pigerne lægger mere pres på sig selv, end drengene gør igennem deres opslag. Jeg føler ikke, det er pres fra andre mennesker til dem (red. pigerne), men der er bestemt folk, der lægger pres på sig selv” (Felix)

Gennem ovenstående citat bliver det tydeliggjort hvordan Felix har en forståelse af, at det er pigerne selv der pålægger sig det her pres, hvilket ligeledes er noget Rita også genkender. Felix italesætter hvordan det er et pres fra pigerne selv der er kilden, hvor Rita melder ud at det mere er et pres fra omverdenen, at pigerne skal fremstå på en bestemt måde. Hun udtaler:

”Jeg tror at kvinder og unge piger generelt er mere modtagelige over for hvad andre tænker om dem selv (...) men jeg tror også generelt at vi piger snakker og gossipper, og vi er lidt mere strenge mod hinanden. Så samtidig er der den her præsentation over for kvinder som jeg ikke føler, der er på samme måde over for mænd. Mænd har selvfølgelig også jamen jeg skal gå til fodbold, fordi alle andre går til fodbold. Eller jeg skal også huske på at træne, fordi jeg vil også have den her krop, men jeg føler at der er et større pres på piger, fordi at der skal være den rigtige krop, på alle parametre. (kort pause) Der er en større præstation i forhold til for eksempel sådan noget, jamen jeg har gode karakterer og jeg skal altså have gode karakterer, jeg skal være social, jeg skal have den rigtige krop. ”Hvorfor at jeg ikke føler i hvert fald at mænd bliver presset på samme måde, umiddelbart tror jeg” (Rita)

Ligesom Rune, har Rita også en fordom omkring, hvordan piger er. Igennem ovenstående citat bliver det tydeliggjort hvordan hun forbinder piger med at ‘gossippe’ og generelt har en tendens til at være mere strenge mod hinanden. Hun italesætter samtidig hvordan hun ser en tendens til, at alle drenge skal gå til fodbold eller at de skal styrketræne. Dermed har hun også fordomme om drengene, hvor hun samtidig ikke føler at drengene har det samme samfundsmæssige pres som piger har, i form af gode karakterer, at skulle have den rigtige krop og være social. Den tidligere nævnte forskning fra Børns Vilkår beskriver ligeledes en tendens til, at de kønnede normer i samfundet påvirker de unges trivsel på de sociale medier (Pedersen, Svendsen & Strikbæk, 2020:24f). De normer der hersker i samfundet, omkring hvordan man henholdsvis er pige og dreng, bliver videreført til Instagram. Dette kommer ligeledes til syne da snakken falder på redigering af ens billeder, hvor det også bliver italesat at der er en forventning om at pigerne redigerer mere. Normen eller forestillingen omkring at pigerne har brug for mere anerkendelse end drengene har på Instagram, kan blive interessant i et trivsels aspekt, hvor det kan fremstå at pigerne, gennem informanternes udtalelser, har svære ved at leve op til forventningerne, som kan bunde ud i mistrivsel. At drengene og pigerne oplever Instagram forskelligt, kan ligeledes blive argumenteret ind i Bourdieus perspektiv. Bourdieu påpeger at habitus er kønnede, hvorfor det kan diskuteres, at informanternes habitus er forskelligt qua deres køn. Der ses dermed en forskel i måden hvorpå de unge oplever samtidens pres og præstationskultur på Instagram, hvor der hersker nogle kønsbestemte normer, som bliver reproduceret i form af deres habitus.

Disse kønsbestemte normer kommer til udtryk ved, at begge køn er vokset op med nogle samfundsmæssige normer hvor det ligeledes bliver tydeliggjort, hvordan man er dreng og pige. Denne problemstilling kommer til syne i Mikes udtalelser, hvor han siger:

“Ja, jeg tror helt sikkert altså i forhold til piger. Der er nu meget der med skønhed, at man skal være den smukkeste pige i skolen eller blandt sine venner eller. Der er det der skønhedsspil, der spiller meget ind. Men drengene, der handler det mere om de materielle ting. Altså det med at have mest (...) Så handler det om at have den største overarm. Eller et eller andet (...) Men jeg tror det er mere materielt hos drenge og mere fysisk hos piger” (Mike)

Mike fortæller hvordan han føler at pigerne har meget med skønhed, hvor det især handler om at være den smukkeste pige i skolen eller blandt sine venner. Derimod føler han, at med drengene handler det mere om de materielle ting, men samtidig nævner han, hvordan det især handler om at have den største overarm. Hertil bliver det interessant hvordan han klart skelner mellem piger og drenge, i forhold til at det er de materielle goder der er vigtige hos drengene, og det fysiske udseende, der er vigtigt for pigerne. Mike bruger eksemplet ‘store overarme’, hvilket er fysiske ting, og ikke så meget materielle ting, hvorfor der opstår diskrepans over for hans fordom omkring piger og drenge. Ud fra informanternes udtalelser kan man argumentere for, at der er en fundamental forskel i måden Instagram påvirker dem på, som bliver dannet på baggrund af deres køn alene. At der ses forskelle på Instagram, kan være et udtryk for, at der eksisterer bestemte kønsroller i samfundet. Disse kønsroller internaliseres gennem socialiseringsprocessen, hvor individet indlærer omgivelsernes forventninger til, hvordan en ‘rigtig’ dreng eller pige er. Disse kønsnormer bliver videreført til en form for kønsstereotyper. Den amerikanske køns sociolog Judith Butler mener, at både det biologiske og sociale køn er konstrueret, hvor vores kønsidentitet bliver skabt ved fastlagte kulturelle kønsopfattelser. Køn bliver derfor noget, man performer. Denne tendens ser Rita også på Instagram, hvor hun udtaler:

“Jeg føler bare, at det altid har været en ting, at der er et pres fra kvinder og på kvinder gennem samfundet, hovedsageligt. At jamen, vi må ikke være for kloge, fordi at så er vi irriterende, men samtidig så skal vi også være kloge nok, ellers så går det også galt. Man skal hele tiden prøve at balancere mellem jeg vil gerne have det her, men jeg må ikke være det helt alligevel, og det ene og det andet.

Hvor at hvis mænd bare siger sin mening, jamen så er det super, hvor man med kvinder så kan man blive vurderet som hysterisk eller det ene og det andet, hvis man gør det samme. Så det synes jeg desværre bare har været en ting i samfundet gennem så lang tid, jeg i hvert fald husker” (Rita)

Rita rapporterer omkring, hvordan hun føler, at der *altid* har været et pres på kvinder fra samfundet af, omkring at piger ikke må være for kloge, fordi så er de irriterende, men at de samtidig også skal være ‘kloge nok’, fordi ellers er det også forkert. Denne problematik italesætter Bourdieu ligeledes, hvor han i sin bog ‘Den Maskuline Dominans’ diskuterer hvordan uligheden mellem køn produceres og reproduceres i det moderne samfund. Rita beskriver hvordan hun føler de stereotyper der eksisterer i samfundet ligeledes, bliver reproduceret i måden hvorpå de unge begår sig på Instagram på, hvor hun ligeledes siger at drengene ‘bare gør som det passer dem’. Blandt informanternes udtalelser ses der derfor en enighed omkring at pigerne søger mere anerkendelse end drengene gør på Instagram. Denne ‘norm’ bliver derfor en målestok for mistrivsel, hvor det i større grad handler for piger om at præstere på Instagram. Det bliver derfor til en forudsætning at man kan 'acceptere' denne spilleregul, for at kunne begå sig på mediet (Wilken, 2012:55). Felix italesætter:

"(...)" Der ser man jo mange flere filtre, der gør, at pigerne har pænere ansigt eller deres krop ser anderledes ud. Man ser færre filtre til mændene. Så på den måde kan jeg godt gå og tro at pigerne redigerer mere end mænd” (Felix)

Felix italesætter at Instagram tilbyder flere filtre til piger end drenge. Hans ‘statement’ bliver her interessant, da de filtre der eksisterer, både kan bruges af drenge og piger, og umiddelbart ikke er tiltænkt enten eller. Er hans udtalelser et udtryk for de eksisterende normer i samfundet omkring køn? Eller er det blot hans egen sandhed? Disse spørgsmål kan undersøgelsen ikke svare på, men det kan sammenlignes med informanternes udtalelser omkring at ‘piger er mere tilbøjelige over for hvad andre tænker om dem’ og ‘man skal være den smukkeste pige i skolen’. Pigerne er muligvis vokset op med nogle andre skønhedsidealender drenge, hvorfor de ‘føler’ de skal se ud på en bestemt måde, hvor den polerede spilleregul også kommer til at fylde en altafgørende rolle.

11.5.3 'Rejsebilleder'

Gennem bearbejdningen af empirien er det blevet tydeliggjort at der hersker nogle forskellige sociale elementer der har betydning for informanternes oplevelse af pres og præstation på Instagram, som eksempelvis køn og alder. Som tidligere beskrevet er det blevet analyseret frem, at det polerede selvbillede er en vigtig strategi på Instagram, hvor det især er 'de fede ting', som Felix siger, som bliver anerkendt på mediet. Dette kommer også til udtryk i informanternes udvælgelse af deres billeder. Alle informanterne, undtagen Rune, valgte at vise et billede der udtrykte en materiel gode, om det så var at være til en koncert eller at være ude og rejse. Det blev her klart, at et økonomisk perspektiv havde været relevant at inddrage. Alle informanterne, undtagen Rune og Tine, fremviste billeder fra en ferie eller en rejse. Dermed bliver det tydeliggjort at et 'rejsebillede' bliver en slags 'trend' at poste. Der hersker en vis enighed om, at man kun viser de 'fede ting', hvorfor et rejsebillede eller materiel gode bliver en markør for det gode liv. Derfor kan en form for mistriivsel opstå, når man ser andre lave ting på sociale medier, som man ikke selv har ressourcerne til at kunne opnå. Caja fremviser eksempelvis tre rejsebilleder, et billede der viser hendes families sommerhus i Spanien, en reel med billeder fra en weekendtur til London og et rejsebillede fra Formel 1. Her bliver det tydeliggjort, at hun fremviser en del af sin økonomiske kapital. Caja udtaler:

“Men det første jeg har lagt op er en reel, en video der kører fra min weekendtur til London, jeg havde med mine veninder. (...) og så har jeg et billede af min bror og jeg, der er nede og se Formel 1 i august. Og så valgte jeg et billede af udsigten fra vores sommerhus i Spanien” Caja)

WalletForm har lavet en undersøgelse, der viser hvor hyppig eksponering af sociale medieplatforme fører millennials ind i gæld. Undersøgelsens resultater viser, at i gennemsnit har 40 procent af millennials en tendens til at overstige budgettet for at holde trit med trends. Dette sker fordi de unge menneskers sociale medie feed konstant bliver oversvømmet med billeder af fancy fester, begivenheder, rejser, elektronik og biler, hvorfor de konstant forsøger at efterligne den ekstravagante livsstil (WalletForm, 2019). Når de unge så selv poster billeder af rejser eller koncertbilleder, er de med til at reproducere den livsstil, der bliver fremvist på Instagram. Den økonomiske kapital kan derfor fremstå som den mest magtfulde på Instagram, hvor det efterstræbellesværdige bliver en poleret virkelighed, hvor eksempelvis rejsebilleder

er en vigtig forudsætning. Da der ikke er spurgt ind til informanternes økonomiske situation i specialets interviews, kan vi ikke udtale os herom, men vi ved at Rune og Tine er studerende, Caja er færdiguddannet med en kandidat fra CBS, Felix, Mike og Ea holder sabbatår efter de har færdiggjort gymnasiet, Mikkel arbejder som model og Rita arbejder som tjener/bartender på en restaurant. Når der ses en enighed omkring at det anerkendelsesværdige bliver materielle goder eller rejser på Instagram, kan der opstå et ulighedsperspektiv, hvor unge med høj økonomisk kapital bedre kan imødekomme denne spilleregulering, og dermed trives bedre.

11.5.4 Opsamling

Det fremtræder, at både køn og alder spiller en væsentlig rolle i måden hvorpå informanterne oplever samtidens pres, forventninger og præstationskultur på Instagram. Her bliver det præciseret, hvordan vores informanter bevidner et differentieret indblik på drenge og pigers normative forestillinger om det modsatte samt deres eget køns færden på Instagram. De unges beretninger kendetegnes ved, at de står over for en uforanderlig balancering af krav fra samfundet og egne individuelle oplevelser. Der viste sig at være en sårbarhed i forbindelse med deres brug af Instagram da de var yngre, hvor undersøgelsen viste at deres nutid og fortid blev sat i perspektiv i forhold til forståelsen af de gældende normer som eksisterer på Instagram. Qua deres aldersbetingede erfaring blev det tydeliggjort for informanterne, at den virkelige verden ikke stemmer overens med verdenen på Instagram. Afslutningsvis inddrages et økonomisk perspektiv på de unge færden på Instagram og deres oplevelse heraf. I bearbejdelsen af empirien er det fremkommet hvilken betydning ressourcer i form af netværk og en god økonomisk baggrund kan have, for at være med til at skabe den singularitet de unge søger efter på de sociale medier, hvilket kan være med til at lægge ekstra pres og forventninger på dem der ikke har de samme muligheder.

hvorfor der ses forskellige opfølgende spørgsmål ved hver informant. Da specialet gør brug af den kvalitative tilgang samt der kun tages udgangspunkt i otte interviews, kan analysens resultater udelukkende generaliseres på baggrund af den analytiske generaliserbarhed, der er opnået gennem en sammenkædning af empiri og teori.

Ud fra empirien tydeliggøres det, at alle otte informanter oplever, at der eksisterer en form for præstationskultur på Instagram. Det kommer til udtryk, hvordan samtlige informanter oplever at præstationskulturen og presset på Instagram, dels stammer fra samfundet, samtidig med at de er bevidste om, at de selv reproducerer denne kultur. I den forbindelse bliver det tydeliggjort, hvordan forskellige spilleregler er gældende, hvor det især er spillereglen om det polerede billede, der bliver fremvist. Informanterne italesætter hvordan de også poster billeder, for at opnå en form for anerkendelse fra andre. Instagram er en platform hvor brugerne kan ændre deres selvfremstilling, hvor specialets informanter er bevidste omkring at de kun fremviser 'de gode ting'. Det tydeliggøres yderligere hvordan de unge har en frygt for ikke at passe ind i fællesskabets rammer, hvor de ligeledes er bange for at miste deres aktualitet.

Det fremtræder i empirien, at både køn og alder spiller en essentiel rolle i måden hvorpå informanterne oplever samtidens pres, forventninger og præstationskultur på Instagram. Det fremkommer ligeledes i empirien, hvordan samtlige informanter italesætter en aldersmæssig betydning, hvor de fortæller at Instagram påvirkede dem mere, dengang de var yngre. Der er ingen af informanterne der har en forestilling om at de decideret mistrives på Instagram i dag, men italesætter hvordan de godt kan se, at Instagram påvirkede deres trivsel mere da de var yngre. Specialet kan ikke konkludere om det er på baggrund af, at de unge er blevet ældre, om det er fordi informanterne har været i 'gamet' i mange år eller om det er en vekselvirkning mellem disse to, men hvor det ses at alderen har haft betydning for deres oplevelse af Instagram. I bearbejdelsen af empirien bliver det fremtrædende, hvordan der ses en forskel i måden hvorpå drenge og piger bruger Instagram på, og i måden hvorpå de henholdsvis bliver påvirket af Instagram, herunder bliver det præciseret, hvordan vores informanter bevidner et differentieret indblik på drenge og pigers normative forestillinger om det modsatte samt deres eget køns færdens på Instagram. Ligeledes er det i specialet fremkommet, at økonomisk kapital har en

betydning i de unges færden på Instagram samt hvordan Instagram påvirker deres trivsel, hvor der kan opstå en utilstrækkelighedsfølelse hos unge med lavere økonomisk kapital.

Supplerende kan det udledes, at specialets analytiske fund kan kobles til den eksisterende litteratur. Analysens resultater stemmer overens med tidligere forskning, der udleder at der ses forskelle i måden, hvorpå drenge og piger påvirkes.

Specialets resultater distancerer sig en vis grad fra tidligere forskning, som har fremlagt, hvordan passivt brug af Instagram påvirker de unge mere negativt. Specialets resultater indikerer ikke, at passivt brug påvirker de unge mere negativt, end dem af vores informanter, der bruger Instagram mere aktivt som et kommunikationsmiddel. Det ses, at specialets informanter tillægger fællesskabet på Instagram en stor betydning, hvor de ser det som en forudsætning for at kunne vedligeholde deres relationer. Dermed viser Instagram sig også at have en vis grad af positiv indvirkning på de unge og deres fællesskaber.

Selvom der gennem informanternes udtalelser kan ses elementer af mistrivsel, hvor det især er det pres og den præstationskultur der er medvirkende til dette, opvejer det sandsynligheden for en værre konsekvens end mistrivsel; en decideret ekskludering fra deres sociale fællesskaber som er flyttet til at være digitalt, og dermed en oplevelse af FOMO. Specialets resultater indikerer dermed at alle unge potentielt kan befinde sig i en form for ny udsathed, hvor de befinder sig i en gråzone mellem virkeligheden og Instagram. Denne dynamiske form for udsathed som 'ny udsathed' repræsenterer, ses i informanternes fortællinger om hvordan de oplever en bestemt norm på Instagram omkring hvordan de skal se ud og hvad man kan vise frem, som påvirker dem i forhold til at skulle reproducere den samfundsskabte præstationskultur der hersker på Instagram.



13. Perspektivering

I dette speciale har vi haft fokus på hvordan Instagram påvirker unge mennesker i forhold til de forventninger og den præstationskultur der eksisterer på mediet, og hvordan dette påvirker deres trivsel. Dette spørgsmål har sociolog, iværksætter og forfatter Anette Prehn, ligeledes stillet. Hun har i en kronik i Berlingske argumenteret for hvordan sociale medier og skærmtid kan ødelægge vores børn og unges evne til at begå sig i fremtiden, når de bliver voksne. Prehn beskriver, hvordan vores hjerner er plastiske, det vil sige formbar. Det betyder, at hjernen konstant ændrer sig alt efter hvad vi gør, tænker og føler, hvilket ses ved måden hvorpå hjernen kan skære forbindelser som ikke længere bliver brugt (Prehn, 2019). Prehn beskriver, hvordan vigtig læring om livsmestring og livsdannelse går tabt, når børn og unge erstatter aktiviteter med skærmtid, herunder også hvor vanedannede det er for børn og unges hjerne at være online. Hun mener at dette kan have en indvirkning på børn og unges trivsel og mentale sundhed samt forringe deres evne til at kunne begå sig i samfundet som voksne, da mange vil mangle evner inden for empati, øjenkontakt og mimik samt læsning af andres og egne følelser (Prehn, 2019).

Læge Imran Rashid beskriver ligeledes en bekymring over børn og unges skærmtid og digitale vaner. Så meget, at han i marts i år, har fremsat et borgerforslag som skal være med til at ændre lovgivningen, for bedre at kunne beskytte børn og unges privatliv, trivsel og sikkerhed online (Rashid, 2023). Borgerforslaget har fået stor opbakning fra både befolkningen og faglige aktører, og har allerede opnået stemmer nok til at skulle tages op til behandling i Folketinget. Rashid har ligeledes skrevet bøger, der handler om hvor skadeligt det er for børn og unge, at benytte digitale medier i for stort omfang.

Ovenstående taget i betragtning, finder vi det relevant at sætte fokus på denne problemstilling, også i forhold til socialt arbejde. Qua de udfordringer som Anette Prehn beskriver det kan få for børn og unge i fremtiden, må man formode at dette genererer nye typer af sociale problemer som kan blive en udfordring for velfærdsstaten og det sociale arbejde, at imødekomme og håndtere. Man kan frygte en stigning i antallet af børn og unge der mistrives, hvis ikke der sættes ind med nogle retningslinjer og praksisser på området, som skal være med til at hjælpe eksempelvis skole- og uddannelsessystemets med at regulere børn og unges brug af digitale medier. Ligeledes stiller denne problematik krav til de professioner, der beskæftiger sig med børn og unges trivsel, eksempelvis lærere, pædagoger, socialrådgivere, sygeplejersker, sundhedsplejersker osv., da man som fagperson er nødsaget til at kunne håndtere de udfordringer, denne adfærd vil afføde i samfundet. Som Børns Vilkår og andre interesseorganisationer og fageksperter, efterlyses der et fokus på læring om digital adfærd, både i grundskolerne og gymnasierne, men også på de relevante uddannelsesinstitutioner, hvor fagfolk bliver uddannet. Dette er en nødvendighed i et forsøg på at være parate til at mindske de skader, den øgede digitalisering vil medføre i fremtiden.

Litteraturliste

Birkjær, M. & Kaats, M. (2019): “#StyrPåSoMe - Er sociale medier faktisk en trussel for unges trivsel?”, Happiness Research Institute, København, Nordisk Ministeråd, https://www.medienorge.uib.no/files/Eksterne_pub/Some-trussel-2019.pdf

Bourdieu, Pierre (1999): ‘Den maskuline dominans’. København: Tiderne Skifter.

Bourdieu, Pierre & Wacquant, Loic J. D. (1996): ‘Refleksiv Sociologi’. Hans Reitzels Forlag, København.

Brinkmann, S, & Tanggaard, L. (2015): ‘Kvalitativ metode - en grundbog’. Hans Reitzels Forlag, København.

Bruselius-Jensen, M. & Sørensen, N. U. (2017): ‘Unge fællesskaber - mellem selvfølgelighed og vedligeholdelse’. Aalborg Universitetsforlag.

Bønnelykke, Emma (2017): ‘Bliver min Instagramaccount min eneste identitet?’ *Jyllandsposten*, lokaliseret d. 28/4-23 på: <https://jyllands-posten.dk/debat/breve/ECE9360137/bliver-min-instagramaccount- min-eneste-identitet/>.

Center for Ungdomsforskning (CeFu) (u.d.): ‘Ny forskning: Rammerne for ungdomslivet skaber mistrivsel’, lokaliseret d. 28/4-23 på: <https://www.cefu.dk/emner/nyt-fra-cefu/aktuelt-fra-cefu/ny-forskning-rammerne-for-ungdomslivet- skaber-mistrivsel.aspx>.

Christoffersen, Erik Exe (2020): ‘Kreativitet som regime’, lokaliseret d. 28/4-23 på: <http://www.peripeti.dk/2020/08/07/anmeldelse-af-andreas-reckwitz/>.

Djellal, F. & Gallouj, F. (2014): ‘The laws of imitation and invention: Gabriel Tarde and the evolutionary economics of innovation’, ResearchGate

Den Danske Ordbog (u.d.): ‘Præstere’, lokaliseret d. 30/1-2023 på: <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=pr%C3%A6stere>.

Det Danske Filminstitut (u.d.): ‘Smuk’, lokaliseret d. 30/4-2023 på: <https://www.dfi.dk/viden-om-film/filmdatabasen/film/116566#Grundoplysninger>.

Ehrenberg, Alain (2010), ”*Det udmattede selv – depression og samfund*”, 1. udgave, 1. oplag, København: Informations Forlag.

Ernst, A. E., Würtz, J., Lakmann, C., Nielsen, S. A. & Sørensen, L. M. (2022): 'Hårtab, angst og søvnmangel - højt tempo i samfundet skaber øget mistrivsel blandt unge', dr.dk

<https://www.dr.dk/nyheder/politik/folketingsvalg/haartab-angst-og-soevnmangel-hoejt-tempo-i-samfundet-skaber-oeget>

Faber, S. T og Nielsen H.P. (2016): 'Visuelle data og metoder i narrativ forskning'. I: Bo, I.G.; Christensen; A-D; Thomsen, T. L. (eds.) Narrativ Forskning. Tilgange og metoder. Hans Reitzels Forlag, København.

Frederiksen, M., (2018): 'Design' i 'Forskningsmetode i socialt arbejde' af Merete Monrad & Søren Peter Olesen (red.). Hans Reitzels Forlag, København.

Fynbo, L., Rayce, B. S., Hoffmann, H. S., Thøstesen, A., Linander, C., Dam, A., & Tønnesen, S. (2022): 'Digitalt mediebrugs betydning for sociale relationer, fællesskaber og stress blandt unge', VIVE.

Goffman, Erving (1959): 'The Presentation of Self in Everyday Life'. Anchor Books: United States.

Harste, G. & Mortensen, N. (2013): 'Sociale samhandlingsteorier' i Andersen, H. & Kaspersen, L. B. (red.): Klassisk og moderne samfundsteori. 5. udgave, 4. oplag. Bosnia & Herzegovina: Hans Reitzels.

Hjarvard, Stig (2008): 'En verden af medier Medialiseringen af politik, sprog, religion og leg'. Frederiksberg Samfundslitteratur.

Honneth, Axel (2006): 'Kamp om anerkendelse'. 1. udgave, 5. oplag. Hans Reitzels Forlag, København.

Honneth, Axel (2003): 'Behovet for anerkendelse - en tekstsamling'. København: Hans Reitzels Forlag.

Højberg, H. (2018): "Hermeneutik" i Fuglsang, L., Olsen, P. B. & Rasborg, K. (red): 'Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne', 3. udgave. Samfundslitteratur

Jacobsen, M. H., Lippert-Rasmussen, K. & Nedergaard P. (2015): 'Videnskabsteori i Statskundskab, Sociologi og Forvaltning'. 3. udgave, 1. oplag. Finland: Hans Reitzels.

Jacobsen, M. H. & Petersen, A. (2012): 'Samfundsteori og samtidsdiagnose. en introduktion til sytten nyere samfundstænkere for det pædagogiske felt'. 1. udgave. Forlaget UP - Unge Pædagoger. København.

Johansen, S. L. & Larsen, M. C. (2019): 'Børn, unge og medier', 1. udgave. Samfundslitteratur.

Juul, S. & Pedersen, K. red. (2012), "Samfundsvidenskabernes videnskabsteori – en indføring", Kbh, Hans Reitzels Forlag.

Juul, G. K. & Østergaard, S. (2016): 'Ung i en præstationskultur – jagten på kontrol, tryghed og frikvarter', 1. udgave, 1. oplag. Ungdomsanalyse.nu.

Juul, S. (2017): 'Selvets kultur'. Hans Reitzels Forlag, København.

Juul, S., Kristensen, J. & Larsen, E. J. (2020): 'Sociologibogen'. 2. udgave, 1. oplag. Forlaget Columbus. København.

Høilund, P., & Juul, S. (2015): 'Anerkendelse og dømmekraft i socialt arbejde'. Hans Reitzels Forlag, København.

Kaarsholm, Lotte Folke (2022): 'Mistrivsel skyldes en idiotisk samfundsmodel' <https://apps-infomedia-dk.zorac.aub.aau.dk/mediemarkiv/link?articles=e92a3d94>

Katznelson, N., Pless, M., Görlich, A. & Graversen, L., (2019): 'Ny udsathed i ungdomslivet, 11 forskere om den stigende mistrivsel blandt unge'. (1. udg.). Forfatterne og Hans Reitzels Forlag, København.

Katznelson, N., Pless, M., Gorlich, A., Graversen, L., & Sørensen, N. B. (2021): 'Ny udsathed: nuancer i forståelser af psykisk mistrivsel' i Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning <https://www.idunn.no/doi/pdf/10.18261/2535-8162-2-2>

Katznelson, N., Pless, M. & Görlich, A. (2022): *Mistrivsel I lyset af tempo, præstation og psykologisering – om ny udsathed i ungdomslivet*. Aalborg Universitetsforlag.

Kardelfelt-Winther, D. (2017): 'How does the time children spend using digital technology impact their mental well-being, social relationships and physical activity? An evidence focused literature review', Innocenti Discussion Paper 2017-02, UNICEF Office of Research

Kildegaard, Kasper (2023): 'Minister med markant melding om børns brug af skærme: >>De spilder deres barndom<<', Berlingske. Lokaliseret d. 16/5-23 på <https://www.berlingske.dk/politik/minister-med-markant-melding-om-boerns-brug-af-skaerme-de-spilder-deres>

Klastrup, Lisbeth (2016): *Sociale netværksmedier*. Samfundslitteratur.

Kristiansen, Søren (2014): "Erving Goffman - Hverdagslivets rollespil" i Jacobsen, M. H. og Kristiansen, S. (red.): 'Hverdagslivet - sociologier om det upåagtede' 2. udgave. Letland: Hans Reitzels

Krogh, Søren Christian (2022): 'Et ungdomsliv under pres - når udskolings elever skal navigere i præstationer, køn og sociale medier', Ph.d. afhandling, AAU. https://vbn.aau.dk/ws/portalfiles/portal/495535869/phd_SCK_e_pdf.pdf

Køningsfeldt, L. H., Kristensen, P. M. F., Svendsen, A. M. B., Schul, F., Borgselius, E. & Trelldal, M. N. (2022): 'Børns digitale fællesskaber', Børns Vilkår.

Kvale, Steinar & Svend Brinkmann (2015): *Interview, det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. Hans Reitzels Forlag: København 2015.

Larsen, Malene Charlotte (2013): "Unge's identitetsdannelse på Facebook" i Jakob Linaa Jensen & Jesper Tække (red.): *Facebook - fra socialt netværk til metamedie*. Samfundslitteratur.

Madsen, Malte Møller (2023): 'Vores børns hjerner tager skade af en tendens i folkeskolen. Men det lærer vi først om 20 år', Berlingske. Lokaliseret d. 16/5-23 <https://www.berlingske.dk/danmark/vores-boerns-hjerner-tager-skade-af-en-tendens-i-folkeskolen-men-det>

Nielsen, T. & Bohm, M (2023): 'Emilia er bekymret over en ny virtuel Snapchat-ven: 'Jeg er bange for fremtiden'', BT. Lokaliseret d. 16/5-23 <https://www.bt.dk/samfund/emilia-er-bekymret-over-ny-virtuel-snapchat-ven-jeg-er-bange-for-fremtiden>

Pedersen, M. H., Svendsen, A. M. B., & Stribæk, K. (2020): *"Pres og stress. Krop, køn og digital adfærd"*, Børns Vilkår.

Pedersen, Ove Kaj (2011), *"Konkurrencestaten"*, København: Hans Reitzels Forlag.

Petersen, Anders (2016): 'Præstationssamfundet', 1. udgave, Forfatterne og Hans Reitzels Forlag

Prehn, A. (2019): 'Skærmene kan ødelægge vores børns evne til at begå sig, når de bliver voksne'. Kronik i Berlingske, lokaliseret d. 25/5-23 på:
<https://www.berlingske.dk/kronikker/skaermene-kan-oedelaegge-vores-boerns-evne-til-at-begaa-sig-naar-de>.

Red Barnet (u.d.): 'Hvad er en influencer?', lokaliseret d. 21/5-23 på:
<https://redbarnet.dk/foraeldre/leksikon/hvad-er-en-influencer/>.

Rashid, Imran (2023): 'Stop tech-industriens kommercielle udnyttelse af danske børn og unge', lovforslag. Folketinget. Lokaliseret d. 16/5-23 <https://www.borgerforslag.dk/se-og-stoet-forslag/?Id=FT-14408>

Rasmussen, K. (2018) Kapitel 9: Visuel etnografi – om kendetegn, erfaringer og muligheder ved et metodisk felt i udvikling. I: Jacobsen, M. H.; og Jensen, H. L. *Etnografier*. København: Hans Reitzels Forlag. Uploadet

Reckwitz, Andreas (2019): 'Singulariteternes samfund - om modernitetens strukturændringer', Gyldendals Forlag, København.

Reckwitz, Andreas (2020): "The Society of Singularities" in Doris Bachmann-Medick, Horst Carl, Wolfgang Hallet and Ansgar Nünning (eds). *Futures of the Study of Culture: Interdisciplinary Perspectives, Global Challenges*. pp. 141-154. Berlin: De Gruyter

Ritzer, G. (2014): 'Sociological Theory', Singapore: McGraw - Hill education.

Rosa, Hartmut (2014): *"Fremmedgørelse og acceleration"*, 1. udgave, 1. oplag, København: Hans Reitzels Forlag.

RSPH (2017): 'Social media and young people's mental health and wellbeing', Royal Society For Public Health og Young Health Movement, lokaliseret d. 17/2-23, på:

<https://www.rsph.org.uk/static/uploaded/d125b27c-0b62-41c5-a2c0155a8887cd01.pdf>.

Selfhout, M. H. W., Branje S. J. T., Delsing, M. et al (2019): 'Different types of Internet use, depression, and social anxiety: The role of perceived friendship quality', Journal of Adolescence, 32, 819-833.

Sletten, M. A. & Bakken, A. (2016): 'Psykkiske helseplager blant ungdom – tidstrender og samfunnsmessige forklaringer En kunnskapsoversikt og en empirisk analyse', Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring

Stock, M. (2021): 'Instagram', lokaliseret d. 17/2-23, på:

https://faktalink.dk/instagram?check_logged_in=1.

Tarde, Gabriel (1903): 'The Laws of Imitation',

<https://archive.org/details/lawsofimitation00tard/page/192/mode/2up?ref=ol&view=theater>

Thagaard, T. (2004). 'Den kvalitative metodes egenart'. I Systematik og indlevelse. En indføring i kvalitativ metode (s. 13-34). København: Akademisk Forlag

Wagner, Peter (2018): Singularity: a new key for the sociological diagnosis of the present time.

Thastum, R., & Svendsen, A. M., (2022): "*Børn og unge kæmper for at passe ind*", Analyse fra Børns Vilkår, september 2022.

VIVE (2020): 'Børn og unges trivsel og brug af sociale medier', to analysenotater

<https://www.vive.dk/media/pure/15089/4329811>

WalletForm (2019): 'Millennials i gæld på grund af sociale medier?', lokaliseret d. 30/5-23

<https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/millennials-i-gaeld-pa-grund-af-sociale-medier?publisherId=13559296&releaseId=13572215>

Wilken, Lisanne (2012): *Bourdieu for begyndere*. Samfundslitteratur. 2. udgave.

Woodman, D. & Wyn, J. (2015): *Youth and Generation. Rethinking change and inequality in the lives of young people*. Sage.